

✓ ۲۹۴۶ ←

✓
TW

۲۷۰

۱۹

۱۹

۱۳۷۸

معادن و حفارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بسمه تعالی

مقدمه

در سال ۱۳۷۸ شورای عالی اکتشاف پنج جلسه با حضور مقام محترم وزارت جناب آقای مهندس جهانگیری و اعضاء محترم شورا تشکیل و موارد زیر را به عنوان دستور جلسه مورد بررسی قرار داد گزارش این جلسات (جلسات ششم تا دهم) تدوین گشته و بصورت متن پیوست ارائه می گردد.

- سیستم اجرایی اکتشاف نقش دولت و بخش خصوصی در اکتشاف

جلسه ششم صفحه ۱ الی ۵۶

- مواد معدنی و ولوبیت اکتشافی آنها در سال ۱۳۷۸ و برنامه پنجساله سوم

جلسه هفتم صفحه ۵۷ الی ۷۵

- سیستم اجرایی اکتشاف در پنجاه سال اخیر (سه دهه قبل و دو دهه بعد از انقلاب اسلامی)

جلسه هشتم صفحه ۷۶ الی ۱۲۷

- نظارت بر عمیبت اکتشافی و طرحهای اکتشافی

جلسه نهم صفحه ۱۲۸ الی ۱۵۱

- اتخاذ روش مناسب جهت ادامه همکاری با شرکت های سرمایه گذار خارجی

- دستور العمل مراحل مختلف اکتشافی و عملیات اکتشافی

جلسه دهم صفحه ۱۵۲ الی ۱۷۶

ضمائم:

شماره ۱: اساسنامه شورای عالی اکتشاف

شماره ۲: آئین نامه داخلی شورای عالی اکتشاف

حوزه معاونت اکتشافی

وزارت

معاونت و مقررات

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات: _____

جلسه ششم

سیستم اجرایی اکتشاف

«نقش دولت و بخش خصوصی در اکتشاف»

کتابخانه سازمان زمین شناسی و
اکتشافات معدنی کشور
تاریخ: _____
شماره ثبت: _____
۸۱۵۹۳

مورخ ۷۸/۳/۹

کتابخانه سازمان زمین شناسی و
اکتشافات معدنی کشور

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

صورتجلسه شورای عالی اکتشاف

شماره: ۶

تاریخ: ۷۸/۳/۹

ششمین جلسه شورای عالی اکتشاف در حضور مقام محترم وزارت و با حضور اعضای محترم شورا، آقایان دکتر سرفینی، مهندس کره ای، مهندس قشقای دکتر راستاد، دکتر احمد زاده، دکتر فاطمی، دکتر افتخارنژاد، خانم پیربازاری و مهندس بخشایی (کارشناسان مدیریت صنایع و معادن سازمان برنامه و بودجه) دکتر مؤمن زاده، مهندس اسماعیلی، مهندس نبیان، دکتر محوی (کارشناس ارشد شرکت ملی فولاد)، مهندس صمیمی نمین، مهندس عابدیان و مهندس باباخانی (کارشناس زمین شناسی و اکتشافات معدنی) در تاریخ ۷۸/۳/۹ تشکیل گردید. در شروع جلسه آقای دکتر راستاد، توضیحاتی را بشرح زیر بیان داشتند:

قبل از اینکه بحث جلسه امروز، که در مورد سیستم اجرائی اکتشاف و اولویتهای اکتشافی است، مطرح شود؛ توضیح مختصری راجع به عملکرد طرحهای اکتشافی حوزه اکتشافی در سال ۷۷ و آنچه که در سه ماه گذشته در سال ۷۸ انجام شده، عرض می کنم. در سال گذشته، بدلیل فرصتی که وجود داشت، هر ماه خدمت شما بودیم اما در این ۶ ماهه اول سال جاری به جهت کار صحرائی زیاد دوستان، ناچار شدیم هر دو ماه یک بار جلسه را بگذاریم تا آقایان به کار بیابان و مطالعات صحرائی هم برسند. در سال ۷۷ مجموع طرحهای

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

اکتشافی که به کمیته تخصصی اکتشاف رسید، ۱۶۰ طرح اکتشافی بود که پس از بررسی در کمیته تخصصی، ۶۰ طرح پذیرفته شد یعنی تقریباً ۳۷ یا ۳۸ درصد از آنچه که پیشنهاد شده بود، در کمیته مصوب شد. این ۶۰ طرح در دو بخش، یکی طرح اکتشاف سراسری ذخایر معدنی که از محل اعتبارات عمرانی است و بصورت ۲۲ پروژه با اعتبار ۷۲۵ میلیون تومان، برای سازمان برنامه و بودجه ارسال گردید؛ که با بررسی آنها ۱۵ پروژه را پذیرفتند و رقم اعتباری مصوب برای این ۱۵ پروژه ۶۰۰ میلیون تومان است که لیست آنها را خدمت شما ارائه می‌کنیم. تعداد ۳۸ پروژه دیگر از محل اعتبارات بند (ب) مصوب شد. اعتباری که برای این پروژه‌ها در نظر گرفته شد، یک میلیارد و دوست میلیون تومان بود که برای برنامه و بودجه ارسال شدند. از این پروژه‌ها نیز، تعداد ۱۹ پروژه یعنی ۵۰ درصد را با اعتبار ۷۸۰ میلیون تومان، مصوب کردند.

آنچه که از خزانه، در اسفند ماه گذشته داده شد و در فروردین ماه ۷۸ به حساب طرحها و اریز گردید عبارت بود از: برای طرح سراسری (حدود ۱۵ پروژه) رقم ۳۸۰ میلیون تومان و برای ۱۹ پروژه بند (ب) ۴۸۰ میلیون تومان بعبارت دیگر جمع اعتباری که حوزه اکتشافی برای طرحهایی که از ناحیه استانها، خود حوزه اکتشافی و جاهای دیگر مطرح شده بود، توانست در سال گذشته دریافت کند، رقم ۸۶۰ میلیون تومان بود. در حالیکه پیشنهاد حوزه رقم ۲/۲ میلیارد تومان بود یعنی حوزه اکتشافی توانست حدود ۳۵ درصد اعتباری را که درخواست شده بود، دریافت نماید.

در سال جاری (۷۸) مجموعاً ۱۳۵ طرح به کمیته تخصصی اکتشاف رسیده

مهندسان و معماران

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

بود، که تعداد ۳۷ طرح از آنها، یعنی ۲۵ درصد طرحهای اکتشافی پیشنهاد شده ، در کمیته تخصصی مصوب گردید طبعاً "سئوال این است که چطور تعداد طرحها یک مقدار کاهش پیدا کرد؟ با روشی که امسال در بررسی طرحها انجام شده، خدمت شما توضیحی را عرض می کنم تا روشن گردد. در طرح اکتشاف سراسری ۱۱ پروژه پذیرفته شد؛ با این توضیح که در سال ۷۷ در طرح سراسری ۱۵ پروژه داشتیم نتیجه کار مطالعاتی سال ۷۷ نشان داد که حدود ۶ پروژه از آنها جواب نمی دهند؛ بنابراین برای ادامه آنها اعتباری را پیشنهاد نکرده ایم. لذا از آن ۱۵ پروژه ۹ پروژه را برای ادامه کارها در سال ۷۸ پذیرفته ایم و دو طرح جدید نیز اضافه شده است. یکی تنگستن بام سرو نظام آباد که بنا است با چینی ها همکاری داشته باشیم و دیگری طرح پتاس سنگی است که به جهت اهمیت پتاس و اینکه یک سرنخی را به قول آقایان توانستیم در ناحیه میانه بدست آوریم؛ امیدواریم که بتوانیم در مجموعه رسوبات تبخیری این ناحیه، کلیدی را بدست آوریم و با اکتشاف این ماده، بخشی از پتاس مورد نیاز کشور را، از این طریق تأمین نماییم.

فهرست پروژه های مربوط به طرح اکتشاف سراسری عبارتند از:

اکتشاف تفصیلی مس شیخ عالی که ادامه کار سال گذشته است. اکتشاف

نیمه تفصیلی مس رمشک. در شیخ عالی امیدواری بیشتری داریم تا در

رمشک. آنومالی هایی که در شیخ عالی گرفته ایم، ما را امیدوار کرد

که برای آن برنامه حفاری مترکم تری را پیشنهاد کنیم. اکتشاف تفصیلی طلا و

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

آنتیموان کلاته چوبک در کوه سرخ کاشمر هست. این کانسار از تیپهایی است که حوزه به آن امیدواری دارد؛ به جهت اینکه نوعی از طلا آنتیموان است که حجم و ذخیره زیاد و بصورت پراکنده عیار کم دارد. در اینجا نیز با هیأت چینی باز دیدی داشتیم و علاقمند بودند که همکاری مشترکی داشته باشیم. لذا ادامه مطالعه آن را امسال پیش بینی کردیم.

اکتشاف تفصیلی تیتان قره آغاج ارومیه، که امسال برای آن بیشتر فاز بررسی کانه آرائی و فراوری را داریم. اگر کانه آرائی و فراوری جواب دهد از نظر ذخیره خوب و قابل استفاده است و لذا باید اکتشاف متراکم تر و حفاریها را انجام دهیم.

اکتشاف طلا در کالکافی و خونی، در ناحیه خور، که این پروژه به جهت آنکه اعتبار مربوطه در سال گذشته به موقع دریافت نشد، اداره کل استان اصفهان حاضر به اجرای آن نشد و به امسال موکول گردید؛ چون معتقد بود که نمی تواند اعتبار مربوطه را جذب کند. ادامه کاری است که روسها در ناحیه کالکافی انجام دادند. کاری که در سال ۷۶ انجام شد، امیدواری داده که برای سال ۷۷ یا ۷۸ ادامه پیدا کند.

اکتشاف تفصیلی آنتیموان سفیدآبه در سیستان و بلوچستان است که این هم یک ذخیره خوبی می باشد. معدن کوچکی است ولی عیار خوبی دارد و می تواند به بهره برداری برسد.

اکتشاف تفصیلی طلای طر قبه

اکتشاف تکمیلی - نیمه تفصیلی پلی متال مشکین شهر که اینجا هم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

تأیید شد و توضیح بیشتری را عرض کنم که اینها را اکثراً امسال بازدید کرده ایم. اکتشاف سیستماتیک کمر بند ارومیه - دختر، که ادامه برنامه پارسال است.

دو مورد جدید اضافه کردیم، یکی اکتشاف تنگستن بام سرو ادامه نظام آباد در استان مرکزی است که بیشتر بنا داریم در تیب اسکارنی بام سرکار کنیم، ولی باید پرونده بحث نظام آباد را هم جمع کنیم. دیگری اکتشاف پتاس سنگی در میانه است که عرض کردم با آنچه در یک معدن نمک به اسم ایلجاق دیدیم، برای اکتشاف پتاس سنگی در ناحیه میانه در واقع کلیدی پیدا شده است.

اعتباری که برای این طرحهای اکتشافی سراسری مصوب شده، مبلغ یک میلیارد تومان است. در بند (ب) ۲۶ پروژه مصوب شده که رقم پیشنهاد شده، ۱/۲ میلیارد تومان می باشد. ۱۲ پروژه هم از سال ۷۷ بوده که برنامه و بودجه در پی آن است که اعتبارات لازم را تأمین کند. لذا جمعا حدود ۳۸ طرح مصوب از بند (ب) خواهد بود بنابراین مجموع اعتباری که برای امسال و از محل بند (ب) هر دو پیشنهاد شده، مبلغ ۲/۲ میلیارد است.

در بررسی طرحها، در کمیته تخصصی اکتشاف امسال یک تعبیر روش را انجام دادیم. خوشبختانه جهت اینکه فرصت داشتیم، عملاً از اسفند ماه گذشته با ادارت کل استانها مکاتبه کردیم که طی آن طرحها و شرح خدمات مربوطه را ارسال دارند. از نیمه فروردین بررسی طرحها را شروع کردیم و تا پنجشنبه و جمعه گذشته، درگیر بررسی طرحها بودیم آنچه که بعنوان تغییر در روش بررسی طرحها عرض کردم آن است که در سال ۷۷ به جهت اینکه فرصت کم بود،

مهندسان و مهندسان

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

توانستیم فقط یک بحث کارشناسی را انجام دهیم. از دوستانی که از حوزه اکتشافی و حوزه طرح و برنامه حضور داشتند، از دانستنی های آقایان و اطلاعاتی که در سازمان وجود داشت، استفاده کردیم و از مجموع ۱۶۰ طرح، ۶۰ طرح را مَصُوب نمودیم. امسال به این بسنده نکردیم به جهت اینکه نوع ماده معدنی برای حوزه اکتشاف اهمیت داشت، سعی کردیم یک بازدیدی از محل طرحهای پیشنهادی انجام دهیم. عملاً "طرحها را به سه دسته تقسیم کرده ایم. طرحهایی که در بررسی اول دلایل و توجیحات کافی برای پذیرش آنها وجود داشت. طرحهایی که در نگاه اول می شد آنها را رد کرد و آنها که احتیاج به بازدید داشتند.

با توجه به اهمیتی که نوع مواد معدنی در اکتشاف داشتند، این بازدیدها انجام شد بعنوان مثال، بازدیدهایی که در این مدت انجام شد، عبارت بودند از تپ طلای ابی ترمان هشتجین در ناحیه آذربایجان، پلی متال مشکین شهر که در مقیاس نیمه تفصیلی و تفصیلی کار می کردند؛ مولبدن سنج، تپ سنگی سولفات سدیم در سمنان، سولفات سدیم میقان اراک، بُرقه گل در زنجان، پتاس ایلجاق در میانه، آهن جزایر جنوب به جهت اینکه بازار مصرفی برای شیخ نشینها پیدا شده و قرار است آقای مهندس صمیمی بازدیدی داشته باشند که اگر ذخیره خوبی باشد، روی بحث صادرات آنجا باید تأمل کنیم.

مجموعاً ۱۴ یا ۱۵ مورد بود که بازدید شد. بازدیدها هم شرایط خاصی را داشتند بدین معنا برای اینکه بتوانیم تصمیم گیری کنیم، گاهی مجبور می شدیم که یک تیم ۶ یا ۷ نفره از تخصص های مختلف در سرزمین حضور داشته باشند

مکان و محلات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

و پس از بازدید، گفتگو و بحث و تبادل نظر انجام شود تا بتوانیم به جمع بندی برسیم. در جاهایی که بخصوص بحث طلا مطرح بود، نمونه گیری هم انجام دادیم و نمونه ها را آنالیز کردیم. به آنالیز در یک جا هم بسنده نکردیم؛ سعی کردیم در دو جا کنترل کنیم تا مطمئن شویم و بتوانیم به جمع بندی برسیم. بهر حال امسال مجموعه طرحهایی که ارائه کردیم و پذیرفتیم، طرحهایی در بند(ب) و اکتشاف سراسری بود و مطمئن هستیم انشاء... با حمایت قبلی دوستانمان در برنامه و بودجه و طبعاً حوزه معاونت طرح و برنامه همراه خواهد بود تا بتوانیم زودتر این طرحها را به مرحله عملی در بیاوریم. این بحثها در زمینه اکتشافات موضوعی بود که کمیته تخصصی در سه ماه گذشته تلاش کرده است.

در زمینه اکتشافات منطقه ای (زونی) که مورد بحث امسال و شروع برنامه ما بود با اینکه هنوز نتوانستیم برای سال ۷۸ اعتباری را بگیریم، جهت اجرا تعداد ۴ زون را مشخص کردیم مجریان آنها را معلوم و معرفی کردیم و آقایان شروع به کار دفتری و کارهای ماهواره نمودند. آقای مهندس باباخانی بعنوان مسئول زون نکاب، آقای مهندس عابدیان مسئول زون بزمان و مگسان، آقای دکتر امامی مسئول زون طارم آقای دکتر مهرپرتو مسئول زون ارسباران - اهر و آقای مهندس سهندی مسئول زون سرباز و ایرانشهر، معرفی شدند. البته برای زون طارم روی طلای اپی ترمال و زون اهر روی تیپ مس پورفیری، سازمان یک کار خیلی جدی و سریع را شروع کرد و بازدیدهایی هم انجام شد. در همین رابطه آقایان دکتر امامی و دکتر مهرپرتو بعنوان مسئول آروزی این دو تیپ طلا و مس، کار

مکانها و وزارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

خواهند کرد. اما روی بحث کارهای منطقه ای با بحثهای که خدمت جنابعالی و اعضای محترم شورا داشتیم، شدیداً اعتقادمان به این است که انشاء... باید تجهیزات و وسایلی را که لازم داریم، تأمین شود تا برنامه به اجرا در آید. همان بحث نیازهایی که برای ژئوفیزیک هوایی، گسترش GIS و احیاناً توسعه آزمایشگاهها داشتیم. قرار است روز دوشنبه جلسه ای را با آقایان مهندس صمیمی، مهندس کره ای و مهندس اسلامی داشته باشیم که امیدواریم این جلسه منتج به این شود که بتوانیم امکاناتی را که لازم داریم، امسال در اختیار داشته باشیم.

مقام محترم وزارت:

در ارتباط با برنامه ای که برای سال ۷۸ و پنجساله سوم توسعه، برنامه ای رانندوبین کردید. الان کار اکتشافی سال ۷۸ قاعدتاً ادامه همان برنامه خواهد بود؟ جواب داده شد: بله

در آنصورت برای زونهای باقیمانده چه کار می کنید؟ بالاخره در سال ۷۸ چه کار خواهید کرد؟

آقای دکتر راستاد:

عرض می کنم، همان پیش بینی هایی که کردیم، برای این چهار زون، با توجه به امکاناتی که در سازمان هست، کارها را شروع نمودیم.

مقام عالی وزارت:

منظور من این ۲۰ زون است اصل این است برای آن باید یک برنامه اجرائی داشته باشید که در طول ۵ یا ۶ سال قرار است چه کاری انجام دهید. حال

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

چگونه و کی نتیجه آن را اعلام کنیم، یک جواری باید باشد که واقعا "بدانیم در پایان مثلا" ۳ یا ۴ سال، یا هر یک یا دو سال اطلاعات یکی دو تا از آن زونها را نهایی و اعلام نمائیم. این را باید تدوین کنیم و به برنامه و بودجه و همچنین در حوزه اکتشاف، در یک برنامه اجرایی تدوین و اعلام نمائیم و پی گیری شود.

آقای دکتر راستاد: آن فرمایشی که جناب عالی در جلسه قبل داشتید مبنی بر اینکه آقایان مهندس اسلامی، مهندس صمیمی و مهندس کره ای با هم بنشینید، در واقع این جلسه ای که عرض کردم قرار است روز دوشنبه تشکیل شود و بدانیم در کدام زمینه می توانیم برنامه را اجرائی کنیم حالا فقط توانستیم در مقیاس توان خودمان در سازمان، کارهای اولیه را شروع کنیم و امکاناتی را که لازم داریم باید طبعاً بتوانیم فراهم نمائیم. هر کاری که از ناحیه ما لازم باشد برای پیگیری فضا یا، با کمال میل انجام خواهد شد.

آقای مهندس جهانگیری: یعنی الان از نظر خودتان، برنامه اجرایی تدوین شده است؟

آقای دکتر راستاد: بجز امکانات ژئوفیزیک هوایی

آقای مهندس جهانگیری: بهر حال باید امکانات ژئوفیزیک هوایی را تجهیز کنیم. آیا تا حالا پیش بینی کردید که چه کار باید بکنید؟

آقای دکتر راستاد: در واقع اگر اعتبار بدهند، بله پیش بینی کردیم.

جناب آقای وزیر: باید پی گیری بکنید و انجام دهید چون اصل بر این است که اگر بخواهیم این برنامه را اجرا کنیم، باید منابع آن را فراهم کنیم.

باید در همین یکی دو ماه برنامه اجرایی را تضمین نهایی کنیم و اگر قرار است

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

مقام محترم وزارت: آیا الان این گزارشات برای ۷۸ به برنامه و بوجه رفته یا نه؟

آقای دکتر راستاد: خیر

جناب آقای وزیر: چرا؟

آقای دکتر راستاد: عرض کردم، روی این این باز دیده‌ها و نمونه گیریهایی که امسال انجام شد و زمان بر بود. الان دو یا سه مورد داریم که جوابها را نگرفته ایم ولی امروز یا دیروز به آقای اسلامی دادیم تا برای سازمان برنامه و بودجه بفرستند.

آقای مهندس کره‌ای: مسأله ۱۲۷ طرح که آمده، ۳۵ طرح در حقیقت بررسی شده است دوستان در برنامه و بودجه واقعا باید یک مقدار بیشتری همراهی کنند و در نتیجه زمان کمتر ببرد. واقعا روی این طرحها کار شده، حتی بازدید بعمل آمده و متخصصان مختلف رفتند که در آنجا مشکلی پیش نیاید از محل طرحها، نمونه برداری شده و البته نمونه‌ها را به آزمایشگاه دادند و بر این اساس روی طرحها تصمیم گیری شد.

آقای دکتر راستاد: دیگر مطلب خاصی ندارم. اگر اجازه بفرمائید دستور جلسه که پیش بینی شده آقا مهندس نبیان روی سیستم اجرایی اکتشاف و آقای مهندس عابدیان در زمینه اولویت های اکتشافی، بحث دارند.

البته یک توضیح کوچک روی سیستم اجرایی اکتشاف عرض کنم که در زمینه بحث استراتژی اکتشاف، یک مقدار روی قضیه سیستم اجرایی بحث و گفتگو داشتیم، ولی اطلاعات کافی نبود برای اینکه بتوانیم اطلاعات همه کشورها را داشته باشیم و ببینیم آنها چه کار می‌کنند و بعد شرایط خودمان را در مقایسه با

مذاکره کنیم بگوئیم که این برنامه را داریم. چون آقای رئیس جمهور نوشتند که این برنامه را قبول دارند. بنابراین باید فکر کنیم برای اجرای آن چه کار بکنیم. آقای دکتر سرقینی: پروژه هایی را که آقای دکتر راستاد گفتند معمولا" پروژه هایی است که خود استانها ارائه دادند و فعلا" بررسی شده اند. فکر می کنم با پروژه اصلی آقایان نباید خیلی ارتباط داشته باشد، این فقط مال استانهاست این مشکلات معمولا" اواخر سال قطعی می شود و تغییر پیدا می کند. اواخر سال زمستان است و فصل کاری نیست و عملا" پول نغله می شود. واقعا" نمی دانم که اداره کل باید از اول شروع کند و یک ریسکی بکند و برود در بیابانها، حفاری یا هر کاری که می خواهد بکند؛ یا اینکه فقط یک پولی چک می شود و مثلا" مشاور متعهد می شود که کار را امسال انجام دهد. آن را باید دید که ابعادی دارد که اولاً" کار با عجله انجام می شود و بعد اینکه آقایان نمی دانند برای سال جدید پروژه، ادامه دارد یا خیر؟ خیلی ها هم پروژه را گذاشتند امسال ادامه دهند ولی واقعا" فکر می کنم همان گزارش نهایی در نیامده است. حالا ممکن است ذیحساب پول را پرداخت کرده باشد، ولی خود ما فکر می کنیم که هنوز گزارشات در نیامده است مثلا" اصفهان گفته که نمی توانم هرگز سند سازی کنم و به مشاور پول بدهم. راهش هم این است که به مشاور که پول می دهد، چک را در وجه مشاور صادر کند. ولی به او نمی دهند، درگاو صندوق نگاه می دارند تا روزی که گزارش بیاید. مشاور هم وقتی می خواهد یک گزارش را ظرف دو یا سه ماه بنویسد، خوب دیگر چه گزارشی در می آید. ایراد اصلی در پروژه های استانی ما این است.

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات: _____

آنها توضیح دهیم که چرا این روال را انتخاب کرده ایم، دوستان زحمت زیادی کشیدند و از جاهای مختلف اطلاعات گرفتند از طریق مکاتبه و هر امکان دیگر که وجود داشت و توانستند گزارشاتی را که خدمت شما تقدیم شده تهیه کنند. از این رو، با مجموع اطلاعاتی که بدست آوردند، یک الگویی را برای روال جاری در شرایط کشور ارائه کردند که آقای مهندس نبیان توضیح بیشتری خواهد داد.

آقای مهندس نبیان: عرض بحضور شما، همیشه این سؤال برای ما مطرح بود که واقعا "علت عدم توسعه کشور در بخش معدن چیست؟ می خواستیم علت آنرا پیدا کنیم. احتمالاتی بنظر می رسید که بعضی از آنها حل شده و برخی دیگر در حال رفع و حل است. یکی از آنها قانون معادن بود که الحمد لله درست شد. یکی دیگر قانون سرمایه گذاری خارجی است که هنوز تکلیف نهایی آن معلوم نیست. یک عامل مهم آن، توان معدنی کشور است در این زمینه بعد از بحث استراتژی و مراحل مختلف اکتشافی، یک برنامه ۶ ساله در زمینه های اکتشافات سیستماتیک و موضوعی تدوین و ارائه شد که انشاء... بتوانیم در این مناطق با مجموعه پتانسیلی که داریم. توان معدنی را مشخص کنیم در ضمن فعلا در این مورد اطلاعات جامعی هم در دست داریم. مورد بعدی که مطرح است و دلیل عدم توسعه، سیستم اجرایی اکتشاف می باشد. مفهوم سیستم اجرایی اکتشاف این است که پس از طرح و تدوین استراتژی اکتشاف چگونه اجرا کنیم؟ بخش خصوصی چه نقشی داشته باشد؟ دولت چه نقشی داشته باشد؟ وظایف چگونه تقسیم شود؟ سپس سیستم اجرایی بهره برداری است و

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

موارد بعدی که شاید زیاد به وزارت معادن و فلزات مربوط نباشند و مربوط به اقتصاد کلان مملکت و جهان و اوضاع سیاسی است.

در رابطه با سیستم اجرائی اکتشاف برای اینکه بدانیم چه سیستمی را بعنوان سیستم بهینه برای خودمان قبول کنیم، باید می دیدیم در این رابطه دنیا چکار می کند؟ یک اطلاعات اولیه ای داشتیم، ولی یک تیمی را برای مدتی مأمور کردیم و سعی کردیم اطلاعات دنیا را بگیریم. از اینترنت استفاده کردیم ملاقاتهایی که طی چند ماهه اخیر با خارجی ها داشتیم آقای بیکر از سازمان ملل آمدند و ساعتها نشستیم با او صحبت کردیم که واقعا "کشورهایی که در مقوله معدن و معدنکاری موفق و پیشرو هستند، چه کار کردند؟ اطلاعاتی که طی بخشی از مکاتبات جمع آوری کردیم در جزوه ای خدمت آقایان ارائه شده است. کشورهایی که در مقوله معدن حرفی برای گفتن دارند، به سه دسته تقسیم می شوند:

۱- کشورهایی که پیشرفته هستند مثل آمریکا، کانادا، استرالیا، برزیل، آفریقای جنوبی و اقمار آنها که درآمد و توسعه خوبی در بخش معدن داشتند.

۲- کشورهای در حال توسعه، که کشور ما هم جزء آنهاست ۳- کشورهای سوسیالیستی

کشورهای گروه اول، کم و بیش همه یک جور عمل می کنند اگر بخواهیم بدانیم که آنها در سیستم اجرایی اکتشاف چه کار می کنند بطور خلاصه در چند بند عنوان می کنم. در این کشورها دولت در چارچوب سازمان زمین شناسی واز محل اعتبارات دولتی، اطلاعات بنیادی (basic data) و تعیین مناطق امید

بخش، بعبارت دیگر مرحله مطالعات شناسائی را انجام میدهد. بدین ترتیب که اطلاعات زمین شناسی و پایه را در ۵ یا ۶ لایه اطلاعاتی تعریف می کنند، ژئوفیزیک هوایی می کنند، ژئوشیمی می کنند و زمین شناسی را کامل می کنند. در سیستم GIS تعبیر و تفسیرها را انجام می دهند و مناطق امید بخش را معلوم می کنند. کاری که ما یکی دو سال است که در واقع بطور جدی و به همت آقای مهندس کره ای و سایر دوستان در سازمان زمین شناسی شروع کرده ایم. در همه این کشورها واقعا "بدون استثناء این کار را دولت انجام می دهد. بودجه دولتی هم به دو دلیل است: یکی اینکه هزینه این کار بالاست و دیگر اینکه تکنیک بالایی را می طلبد. مجموعه ای از تخصص ها، نرم افزارها و سخت افزارها باید جمع شود که معمولا" این مجموعه در بخش خصوصی فراهم نیست و اغلب راغب هم نیست که انجام دهد و فقط در توان دولت است حتی در آمریکا که همه چیز را بخش خصوصی انجام می دهد ولی در این کشورها چیزی که مهم است اینست که مراحل دیگر اکتشاف شامل prospecting، اکتشافات عمومی، تفصیلی، ژئوفیزیک و ... را به هیچوجه دولت انجام نمی دهد و این کارها توسط بخش خصوصی انجام می شود. نه بخش خصوصی که دولت آنها را شارژ بکند و به آنها پول بدهد. کاری که ما داریم در کشور انجام می دهیم یک سری شرکتها در آن کشورها، شکل گرفته بنام شرکتهای اکتشافی که معمولا" با اکتشافات بصورت یک صنعت برخورد می کنند و اسم آن را industry Exploration گذاشتند. این شرکتها شکل گرفتند و تجهیز شدند و اکتشاف می کنند. هر شرکتی برای یک مقوله خاصی تخصص پیدا کرده و خودش را تجهیز کرده است

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات: _____

و از نظر پرسنلی و نرم افزاری، اکتشاف می کند. محدوده ای را مشخص می کند و به قول خودشان bank over می کنند و به بورس جهانی عرضه می نمایند و یا اینکه سرمایه گذار پیدا می کنند و خودشان joint می شوند. در این سرمایه گذاری مثلا "فرض کنید من با این BHP صحبت می کردم، اینها متخصص شدند در مس پورفیری و حرف اول را در دنیا می زنند. بهترین کارشناسان را دارند. اطلاعات گسترده ای در جهان دارند. البته خودشان سرمایه گذار هم هستند؛ ولی مثلا" با این مینرکو که صحبت می کردیم می گفتند که ما سرمایه گذار نیستیم؛ ما فقط اکتشاف می کنیم. تخصصمان در این مورد بالاست تا جایی که چه در کشور خودمان و چه در کشورهای دیگر، در بورس مطرح هستند و مشغله بسیار پرسودی هم است. این تیپ شرکتها موقعی که به یک ذخیره کل برمی خورند، ریسک سرمایه گذاری را می پذیرند. یک مورد عینی چند وقت پیش اتفاق افتاد. یکی از دوستان یک معدن باریتین را روی استعداد شخصی پیدا کرده بود و به یک سرمایه گذار فروخت. الان هم باریت بازار خوبی دارد و قیمت آن هر تن ۲۰ هزار تومان است. این معدن را ۶۰ میلیون تومان فروخت و زندگیش تغییر کرد. اگر این فرهنگ در جامعه جایفتد، به نظر من خوب است و یک مقدار از بار دولت و حجم کارها کم می شود. اگر به سود کلانی برسد و حمایت هم بکنیم، شکل می گیرد. در همین شرکتهای پیشرفته یک سری شرکتها هستند GTA مثل همین شرکتهای مهندسی مشاور که ما داریم آنها این طور نیست که از دولت تقاضای بودجه کنند و بروند اکتشاف کنند.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

در ترکیه با اینکه یک مقدار توان معدنی آن از ما بالاتر است و شاید شناخت بیشتری داشته باشد ولی در خیلی از موارد شبیه ماست و بطور نسبی موفق هم بوده است سعی کردیم ببینیم واقعا "فضیه چگونه است، یک مقدار ریز فضا یا رادر آوردیم که اینها چکار می کنند. آنجا هم یک سازمانی بنام انستیتو تحقیقات و اکتشافات مواد معدنی ترکیه MTA، دارند این ارگان مسئولیت زمین شناسی و اکتشافات را در کشور بعهده دارد (یعنی سازمان زمین شناسی کشور. بهره برداری از معادن مملکت به عهده یک بانک بنام اتی بانک است) چیزی شبیه به بانک صنعت و معدن ما، که تنها مسئول بهره برداری و تولید صنایع وابسته به صنایع معدنی و فرآوری نیست بلکه مسئولیت تولید برق مملکت هم به عهده همین بانک است کارهای بانکی هم می کند و شعباتی دارد. حال اینکه درست یا غلط است، در اینجا بحثی نداریم ولی بعنوان یک الگو در کشورهای در حال توسعه الگوی بدی نیست که ببینیم آنها چکار می کنند مراحل اکتشاف را در کشور به سه بخش تقسیم کردند. شناسایی و پی جویی را با هم ادغام کردند. اکتشافات عمومی و تفصیلی و پروژه ها و مطالعات فنی و اقتصادی را در یک مرحله جای دادند. بهره برداری مرحله سوم است. مرحله اول، بطور کلی، توسط MTA انجام می شود. همان است که در قالب کارهای سیستماتیک و شناسایی تعریف کرده ایم آنها هم مرحله پی جویی راتا مرحله targeting و تعیین مراکز معدنی، انجام می دهند و اطلاعات مربوط را بطور رایگان در اختیار عموم قرار می دهند. در اکتشاف عمومی و تفصیلی هم بخش خصوصی و هم بخش دولتی فعالیت دارد که در این کشور بخش خصوصی کم رنگ تر از بخش

معادن و صنایع

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

دولتی فعالیت می کند و دولت نقش بیشتری دارد. در سالهای اخیر با اعمال سیاستهایی توانستند بخش خصوصی را بیشتر به سمت اکتشاف تفصیلی و ژئوفیزیکی و اقتصادی سوق دهند در آنجا بخش خصوصی عین همین حالتی که ما داریم (محدوده های ۴۰ کیلومتر مربع) در اکتشاف موضعی در محدوده های ۲۰ کیلومتر مربعی پروانه می گیرد و اکتشاف می کند، گواهی کشف می گیرد، پروانه بهره برداری می گیرد و اقدام به بهره برداری می کند بخش خصوصی نتوانسته بهره برداری را تا مرحله استحصال کنسانتره پیش ببرد در بسیاری موارد، ناگزیر عمده تولید و استخراج به بخش خصوصی واگذار می شود. یعنی به همان اتی بانک و شرکتهای وابسته. ذخیره را می خردند و محصول استخراج را به سیستم وسیع خود وارد می کنند. چیز خیلی مهم که در ترکیه است و خیلی جالب است اینکه بدانیم مدت پروانه بهره برداری را در مورد همه معادن ثابت نگرفته اند. اگر ما ۲۵ سال گرفته ایم، آنها در مورد پروانه بهره برداری بعضی از معادن ۱۰ تا ۱۵ سال گرفته اند و بعضی از معادن را ۴۰ تا ۹۹ سال اجازه بهره برداری می دهند، که چیز معقولی بنظر می رسد فرض بفرمائید در مورد سینه کارهای کاتولن و خاک صنعتی و سنگهای تزئینی ۱۰ تا ۱۵ سال معقول است که اجازه بهره برداری بدهیم. چرا که برای تجهیز تونل و طبقات مختلف سرمایه گذاری کلانی نیاز ندارند. ولی در مورد معادن فلزی که سرمایه گذاری زیادی می شود و احداث راه و کارخانه و تونل و... شاید ۲۵ سال مهلت برایش کم باشد و ایجاد انگیزه نکند تا اینکه مدت بهره برداری را ۹۹ سال قرار بدهیم در هر صورت آنها چنین کاری را کردند و به نتیجه هم رسیدند. بخش

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

خصوصی در ترکیه، عمده تولید کرومیت، باریتین، مرمر و استرانسیوم را بعهدہ دارد درصدی از تولید مس را بخش خصوصی عہدہ دار است و ہرچہ آہن توسط بخش خصوصی تولید می شود بہ اتی بانک تحویل می شود و شرکتہای وابستہ بہ آن پروسس و تبدیل بہ فولاد می کنند. حدود ۸۶ درصد از سرب و روی و آنتیموان بطور عمدہ توسط بخش خصوصی تحویل اتی بانک می شود.

چیزی کہ مہم است اینکہ ہر معدنی را کہ IMTA کشف کرد مراحل مختلف اکتشافی را انجام داد و Feasible کرد بہ اتی بانک واگذار می کند برای سرمایہ گذاری در مقابل اتی بانک ہزینہ اکتشاف بہ اضافہ ۵۰ درصد را جہت تأمین بخشی از ہزینہ ہا بہ MTA برمی گرداند. این موضوع مہمی است کہ در ترکیہ معمول است. MTA یعنی همان سازمان زمین شناسی می تواند بخشی از ہزینہ های انجام شدہ را از این طریق تأمین نماید.

لازم است توضیحاتی را در مورد اتی بانک بدہم کہ اتی بانک چیست؟ کلیاتی را خدمت شما عرض کردم، ولی ہمین قدر بگویم کہ در سال ۱۹۸۱، ۸۱ میلیون دلار سرمایہ گذاری کردہ کہ ۴۴/۳ درصد آن مربوط بہ اکتشاف و معدنکاری بودہ است. بدینصورت کہ MTA اکتشاف کردہ، ہزینہ ہا را پرداختہ است کہ ۴۴/۳ درصد مربوط بہ معدنکاری، ۳۵/۳ درصد مواد شیمیایی و ۲۵ درصد مربوط بہ ذوب فلزات بودہ است. این توضیحات در جزوہ ای کہ تہیہ شدہ آمدہ است ولی بیشتر می خواہم MTA را خدمت شما معرفی کنم. ارگانی کہ مسئولیت اکتشاف را بہ آن گستردگی تا حد feasibility بہ عہدہ دارد چارت

سازمانی آن در جزوه ارائه شده است. در مقایسه با سازمانی که ما داریم MTA در جاهای مختلف ترکیه شعباتی دارد ولی MTA در مرکز حدود ۵۲۰۰ نفر پرسنل دارد که از کل پرسنل مرکزی و شعبات، تعداد ۱۸۳۷ نفر پرسنل فنی هستند. ۸۰۰ نفر زمین شناس، ۲۰۰ نفر مهندس معدن، ۲۰۰ نفر ژئوفیزیست، ۲۰۰ نفر ژئوشیمیست، ۴۰۰ نفر حفار و ۳۷ نفر در رشته های مختلف مهندسی که سرویس می دهند. در مجموع ۸۷۳۹ نفر پرسنل دارد. البته این را بعنوان یک ارزش مطرح نمی کنم شاید نظر ما این نباشد که در سازمان زمین شناسی، بخش عظیمی از پرسنل حفاری داشته باشیم. بهر حال به عنوان الگویی دارند کار می کنند. آقای بیکر می گفت که آنها به شدت دارند این الگو را عوض می کنند و به سوئی می روند که کل این مجموعه کارها را، خصوصا کارهای خدماتی مثل پرواز، حفاری و ... به بخش خصوصی واگذار نمایند. سه فروند هواپیما و ۲۴ عدد بولدوزر دارند. هلی کوپتر دارند و یک فروند کشتی مطالعاتی دریائی دارند. در سال ۱۹۸۴ بودجه MTA ۴۰ میلیون دلار بوده است البته این نکته را هم عرض می کنم که با اینکه ترکیه نفت ندارد، اکتشافات نفت هم بعهدہ MTA است و اورانیوم هم همینطور، ولی از هر دوی آن بی بهره است.

این بود معرفی سیستم اجرایی اکتشاف در کشورهای در حال توسعه که بخش خصوصی و بخش دولتی چه سهمی در اکتشاف دارند، که در واقع نمی شود گفت که بخواهیم بعنوان یک الگو بپذیریم ولی استفاده از تجربیات آنها برای تدوین سیستم اجرایی اکتشاف خیلی مهم است مخصوصا کشور ترکیه، که خیلی شبیه به کشور ما است. انشاءا... با این مملکت تماسهای بیشتری داشته

باشیم و تجربیات آنها، حتی تجربیات غلط آنها از جمله حفاری که خودشان انجام می دادند، را بگیریم و در تدوین سیستم اجرایی اکتشاف خودمان استفاده نمائیم.

وضع کشورهای سوسیالیستی معلوم است، شوروی سابق، چین، کره شمالی، ویتنام شوروی سابق که کاملاً سیستم مدوئی ندارند و در حال حاضر همه آنها در حال شکل دهی بخش خصوصی هستند. تماس هایی که داشتیم، هنوز چیز خاصی ندارند. کشور چین بشدت به طرف خصوصی سازی می رود. یکی از همکاران ما که دیروز از چین آمده بود، طی جلسه ای تعریف می کرد که در چین اکتشاف و بهره برداری از معادنی که واقعا "سود ده هستند به قول معروف گل فضبه را دولت به عهده گرفته است ذخایری که سوددهی کمتری دارند و بخش خصوصی می تواند با مکانیزمهایی آنها را سود ده کند به بخش خصوصی واگذار شدند. البته بخش خصوصی در انجا به گستردگی شکل نگرفته است. اغلب بصورت مجموعه های کوچکی هستند ولی در ذخایری که تکنولوژی کمی دارند یا اینکه نمی توانند آنها را *feasible* کنند، آنها را به سرمایه گذار خارجی دادند و این خیلی مهم است یعنی سرمایه گذاران خارجی در بخشهایی فعالیت می کنند که چینی ها به این نتیجه رسیدند که خودشان نمی توانند، یا سرمایه گذاری آنقدر وسیع است که نمی توانند یا تکنولوژی بحدی پیچیده است که *feasible* کردن ذخایر نیاز به توانهای خاصی دارد. دوست همکار ما با ارائه فیلمی نشان دادند که حتی کانسارهای طلا با ۲ تن ذخیره را به بخش خصوصی واگذار کردند و آنها در یک مجموعه ۶۰ - ۵۰ نفری توانستند طلا را

استخراج، فلوتته و حتی به شمش تبدیل کنند.

یعنی با ۲ تن ذخیره توانستند ۶۰-۵۰ تری را مشغول کار کنند.

برای شروع کار در ایران، بنظر من، چین هم می تواند الگوی خوبی باشد الان با ارتباطات بیشتری که با چین داریم، فرار است هیأتی از آنها به زودی به سازمان زمین شناسی بیابندو مایک سری از این معادن کوچک خودمان را، که تاکنون فکر می کردیم نمی توانیم آنها را feasible کنیم، با همکاری آنها بتوانیم مطالعات اکتشافی را انجام دهیم یا وارد مرحله بهره برداری شویم.

مراتب فوق، مقدمه ای بود برای اینکه بتوانیم یک مصوبه ای از این مجموعه تحت عنوان سیستم اجرائی اکتشاف در کشور داشته باشیم. با در نظر گرفتن شرایط خاصی که داریم، به این نتیجه رسیدیم که فعلاً "بخش خصوصی نمی آید در بخش اکتشاف و بهره برداری، سرمایه گذاری گسترده ای را انجام دهد. بسیار خوب، حال ما چه بکنیم؟ در این زمینه فکر کردیم و در کمیته اکتشاف ساعتها روی این مطلب کار شده و نظرات کارشناسی زیادی از آقایان گرفته شد. مبنی بر اینکه نقش دولت و بخش خصوصی در اکتشاف مملکت چه باشد. انتظار داریم با تشریک مساعی آقایان در طرح و برنامه و سازمان برنامه و بودجه با کمیته تخصصی اکتشاف، در این زمینه بحث و بررسی بیشتری انجام شود و در نهایت یک سیستم مناسبی را مدون کنیم و بتوانیم در آن چارچوب و بصورت هماهنگ عمل کنیم تا انشاء... به نتیجه برسیم.

بحث اول بعنوان تعاریف آمده، که در مقدمه فوق یک مقدارش را عرض کردیم. در این تعاریف، احاد اکتشافگر را به دو بخش خصوصی و دولتی تقسیم کردیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بخش دولتی را در صفحه (۲۳) اینگونه تعریف کردیم «شامل کلیه سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی وابسته به وزارت معادن و فلزات که از محل اعتبارات دولتی، جاری، استانی، طرح ملی و اعتبارات بند(ب) و غیره جهت امر اکتشاف هزینه می کنند» بخش خصوصی را بصورت زیر تعریف کردیم:

الف) شرکتهای مهندسی مشاور و پیمانکاری و اشخاص حقیقی که فقط خدمات مشاوره ای و پیمانکاری به اکتشاف کنندگان بخش دولتی با بهره برداران دولتی یا خصوصی و شرکتهای اکتشافی موضوع بند(ب) ارائه می کنند و در مقابل این خدمات، کار مزد دریافت می دارند. چیزی که الان داریم شرکتهایی شکل گرفتند و از سازمان برنامه grade گرفتند. دفتر و دستکی دارند و می گویند این توانایی ها را داریم و می توانیم سرویس بدهیم. حال اینکه می توانند یا نمی توانند بحثی است که در جلسه دیگری باید مطرح گردد. ولی به دولت و به آن شرکتهای خصوصی اکتشافی، خدمات می دهند و کارمزد می گیرند.

ب) گروه دوم شرکتهای خصوصی که در بخش اکتشاف تعریف شده و تا این ساعت در مملکت بصورت مدون شکل نگرفتند، شامل شرکتهای تعاونی های اکتشافی معدنی که با هزینه خود و با استفاده از اعتبارات بانکی و یا کمک ها و سیاستهای تشویقی دولت و یا مشارکت با شرکتهای سرمایه گذار دولتی و خصوصی اقدام به اکتشاف می نمایند و اطلاعات بدست آمده و پروانه های مربوطه را بعنوان یک ارزش به فروش می رسانند. قبول ریسک می کنند و با سرمایه گذاری و توان خودشان، و یا به نسبت ارزش پروانه در سرمایه گذاری

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بهره برداری از معادن مشارکت می نمایند. چنین شرکتی هنوز در ایران شکل نگرفته اند و صلاح است که با اعمال سیاستی نسبت به تأسیس و شکل گیری اینگونه شرکتها اقدام گردد. شاید ۷۰ یا ۸۰ شرکت در سازمان برنامه سهم دارند. خیلی هم ادعا دارند و دائماً هم مراجعه می کنند که طرح داریم و چرا به ما کار نمی دهید و می گوئیم فلان جا طلاست، نقره است و اینکه می فرمائید توان دارید بفرمائید کار بکنید و آنها را feasible کنید، حفاری کنید و ام هم تصویب شده و شما خواهیم داد. فنی که مسئولیت اکتشاف آنها را پذیرفتی، یک متر ترانشه کم و زیاد نخوای کرد.

برای اینکه این نوع شرکتها شکل بگیرند، بنظر من، انشاء... روی وام یک تجربه موفق داشته باشیم و بیشتر به این شرکتها وام بدهیم این یکی از پارامترهای مهم است. شرکتی که بعنوان اکتشاف ثبت شدند در قالب مجموعه هایی با تخصصهای مختلف ثبت شوند و یکی از فاکتورهای اعطای وام همین باشد و انشاء... تجربه کنیم و بتوانیم رقم این وامها را در سال بعد بیشتر کنیم. در هر حال یکی از عوامل شکل گیری شرکتها همین وام حمایت است و دادن اطلاعات پایه، که سازمان زمین شناسی در این رابطه باید خیلی کمک کند دیگر آنکه کاری را که در این چند ساله گذشته با آنها کردیم نکنیم وقتی وارد این شرکتها می شویم، می بینیم هیچ چیز نیست. اینها حذف بشود و قضیه را جدی بگیریم لذا خیلی از این شرکتها به این فکر افتادند که خودشان فکری بکنند، کاری پیدا کنند و سرمایه گذاری را پیدا کنند و تشویق کنند و با بانکها صحبت کنند و همه این کارها را خودشان انجام دهند با چنین مکانیزمی،

معدنکاری خصوصاً در مقیاس کوچک در مملکت شکل می گیرد. انشاء... به این کار جهت بدهیم تا شکل بگیرند.

پس از اینکه در استراتژی اکتشاف مراحل مختلف اکتشاف را تعریف و تصویب کردیم و این مصوبه الگوی جهانی نیز است سهم بخشهای خصوصی و دولتی را در مراحل مختلف چهارگانه اکتشاف (ص ۲۴) یعنی سیستمهای ناحیه ای، پی جوئی، فنی و اقتصادی مطرح کردیم که دولت و بخش خصوصی چه نقشی داشته باشند. سازمان زمین شناسی در قالب نقشه ها و اطلاعات پایه یکصد هزارم، ارائه اطلاعات پایه را بعهده دارد و انشاء... مسأله ژئوفیزیک هم حل شود. در سازمان ۴ زون انتخابی را شروع کرده ایم. اکیپها در صحرا هستند. اطلاعات قسمت GIS را بصورت گسترده جمع آوری می کنند یک فکری کردیم برای اینکه عملکرد را در مورد ژئوشیمی بالا ببریم، شرکت توسعه را تجهیز کنیم که بعنوان یکی از بازدیدهای سازمان، برود بیابان و در زمینه ژئوشیمی برداشت نمونه را انجام دهد وقتی تجهیز شود ماشین می خرد، نیروهای جوان را تأمین می کند چون تخصص آنچنانی نیاز ندارد در ژئوشیمی، بشتر تعبیر و تفسیر و کارهای نرم افزاری مهم است. لذا قسمت ژئوشیمی را که به تعبیر و تفسیر و کارهای نرم افزاری تجهیز کردیم، قضیه خیلی فرق کرده است و آقای مهندس کره ای در این تجهیز سنگ تمام گذاشتند می خواهیم به کمک این شرکت و با عنوان بازدیدهای اجرایی راندمان ورقه های ژئوشیمیایی انشاء... در سال آینده بیشتر شود. شرکت توسعه از مناطق صحرائی نمونه برداری کند و تحویل سازمان بدهد و آنالیز انجام شود و بحث تعبیر و تفسیر نرم افزاری را

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

سرریعتر بصورت یک خط تولید مطرح نمائیم. انشاء... ژئوفیزیک، حل شود
بخش ماهواره تجهیز شده و انشاء... با این بودجه ای که برای تجهیز تخصیص
یافته، بتوانیم اطلاعات اسپات را در کل مملکت خریداری نمائیم.
امیدوارم این شرکتها شکل بگیرند و با آن مکانیزم عمل کنند. در بررسی های پی
جویی که مرحله بعدی است تکلیف معلوم است که بخش خصوصی چه کار
کند و بخش دولتی (سازمان) چه کار کند با اجازه حضار محترم چون روی
کلمات کار شده، از روی جزوه بخوانم و اگر آقايان نقطه نظری دارند بفرمایند.
بخش خصوصی در قالب شرکتها و تعاونی های اکتشافی معدنی موضوع
بند (ب) تعاریف، همان شرکتهایی که عرض کردم انشاء... تشکیل شوند، با
هزینه خود می توانند اقدام به انجام مطالعات پی جویی در منطقه مورد نظر و در
وسعت ۴۰ کیلومتر مربع نمایند. در موارد خاص طبق تبصره (۲) و ماده ۲ و ماده
۱۲ آئین نامه اجرائی قانون معادن با تأیید وزیر معادن و فلزات، بخش
خصوصی می تواند در وسعت بیشتری اقدام به اکتشاف نماید در قانون پیش
بینی شده که با تأیید وزیر معادن و فلزات، بخش خصوصی می تواند در وسعت
بیشتری اقدام به اکتشاف نماید. در قانون پیش بینی شده که با تأیید جناب وزیر،
بخش خصوصی نیز بتواند مانند کاری که شرکت مینرلکو و شرکتهای خارجی
کردند، در مورد آنها هم اعمال کنیم. بیا بید بگوید در فلان زون دنبال باریت
هستم، جناب وزیر مجوز بدهند و ما محدود کنیم و برای مدت محدودی این
کار بکنند این یکی از زمینه های حمایتی از شرکتهایی است که عرض شد.
بخش دولتی شامل حوزه معاونت اکتشافی (سازمان زمین شناسی و معدنی

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

کشور)، شرکت‌های دولتی مثل فولاد، مس و شرکت سهامی کل معادن است که می‌تواند مطالعات پی‌جویی را در مناطق مورد نظر رأساً و یا با استفاده از خدمات شرکت‌های مشاور انجام دهد. جناب آقای مهندس، فکر می‌کنم در مورد شرکت‌های مهندسی مشاور که خیلی هم زیاد شدند باید با همکاری سازمان برنامه و بودجه یک بازنگری بکنیم. واقعا اینها را تعریف کنیم و برایشان حد و حدودی بگذاریم. ما حاضریم تجربیات خود را در جلساتی در این رابطه منتقل کنیم. وقتی وارد این شرکتها می‌شویم می‌گوییم تجهیزات و امکانات شما چیست واقعا می‌بینیم که هیچ چیز ندارند شرکت‌هایی را می‌شناسیم که تنها یک نفر هستند و دانشنامه‌ها را از دانشگاهها جمع‌آوری کردند و در عوض گفتند ماهیانه ۲۰ هزار تومان به هر دانشنامه می‌پردازیم و با این دانشنامه‌ها در سازمان برنامه درجه (grade) گرفتند آنوقت جو سازی می‌کنند و مقاله می‌نویسند که به ما کار نمی‌دهند همه کارها را خودشان انجام می‌دهند.

با پیشرفت روند خصوصی سازی معادن در کشور، انجام بررسیهای پی‌جویی (مرحله دوم) نیز بتدریج به بخش خصوصی، یعنی همان شرکت‌های بهره‌بردار، شرکت‌های تعاونی اکتشافی و معدنی واگذار خواهد شد.

در مرحله سوم، عملیات پی‌جویی مورد نظر بخش دولتی می‌باید بطور طرح، در قالب طرحهای ملی و عمرانی و یا اعتبارات استانی و یا از محل داخلی خود تعریف و مورد تصویب حوزه معاونت اکتشافی قرار گیرد. الان اعتبارات استانی، و منابع داخلی هم از سیستم ما خارج است. باید بنشینیم همه را یک کاسه

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

کنیم.

تبصره: جهت جذب و توسعه بخش خصوصی اکتشاف (موضوع بند «ب» تعاریف) طرحهای مصوب، جهت اجرا به بخش خصوصی اکتشاف، در صورت صلاحدید توصیه می گردد تا با حمایت دولت با هزینه خود و قبول ریسک، نسبت به انجام آن اقدام نماید.

از شرایط اصلی صدور مجوز مطالعات پی جوی، به بخشهای دولتی و خصوصی این است که تمامی اطلاعات و داده ها پس از تدوین و با اخذ نتایج پی جویی به دولت (حوزه معاونت اکتشافی) ارائه شود. دولت می تواند کلیه اطلاعات مزبور را جهت اطلاع عموم منتشر و یا در بانک اطلاعات ذخیره نماید.

شرکتهای اکتشافی و معدنی خارجی می توانند در چارچوب قوانین ایران و حسب ضرورت دستورالعملهای اکتشافی و انجام عملیات اکتشافی، به مطالعات پی جویی اقدام نمایند.

در هر صورت فراز این بخش پی جویی این است که دولت هم آنجا که بخش خصوصی نمی آید پی جویی را انجام دهد برای شکل گیری شرکت های اکتشافی در دراز مدت حمایت کند، وام بدهد و اطلاعات بدهد؛ تا اینکه بتوانیم انشاء... پی جویی را به این شکل انجام دهیم.

در اکتشافات عمومی، یعنی مرحله ۳ که عملیات شروع می شود؛ هزینه کردن شروع می شود، حفاری شروع می شود، ترانشه زدن و آنالیزهای گسترده، تا اینکه یک معدن را اثبات کنیم. شرکت ها و تعاونی های معدنی و اشخاصی که با

هزینه خود نسبت به انجام مطالعات پی جویی در مناطق خاصی، اقدام نمودند و به اخذ پروانه اکتشافی در محدوده های ۴۰ کیلومتر مربعی مبادرت کردند، می توانند در محدوده های مورد نظر بر اساس قانون معادن و آئین نامه اجرایی و دستور العمل های مربوطه، به انجام مراحل اکتشافی اقدام نمایند. یعنی آن شرکت هایی که پی جویی کردند و هزینه کردند و فعال شدند، طبیعی است که در قانون هم هست، خردشان بتوانند اکتشافات عمومی را انجام دهند و در این امر اولویت دارند.

مناطق معدنی مشخص شده در طی مرحله پی جویی، که از محل اعتبارات دولتی در قالب طرح های مصوب حوزه معاونت اکتشافی مشخص گردیده اند، و یا در مناطق معدنی که توسط بخش خصوصی و شرکت های خارجی مشخص شدند و ادامه عملیات اکتشافی به هر حال توسط خود آنها، به هر دلیل متوقف شده و ادامه ندارد؛ در صورتیکه ادامه مطالعات توجیه کامل داشته باشد، جهت ادامه عملیات اکتشافی مطابق آئین نامه اجرایی اکتشاف و دستورالعمل های مربوطه، توسط حوزه معاونت اکتشافی به بخش خصوصی معرفی و واگذار می گردد. چنانچه بخش خصوصی، برحسب شرایط زمانی و مکانی نسبت به مطالعات اکتشافی علاقمندی نشان ندهد، بشرط آنکه ادامه مطالعات در آن منطقه لازم تشخیص داده شود، حوزه معاونت اکتشافی می تواند از محل اعتبارات دولتی خود رأساً به انجام مراحل اکتشافات عمومی در آن منطقه، اقدام نماید. به هر حال، این کارها توسط دولت در موارد بسیار استثنایی انجام می شود. یعنی واقعا" این ایده آل ما نیست که دولت برود سرمایه گذاری و

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

اکتشاف کند. مناطق با پتانسیل، واقعا" باید به شرکت ها معرفی شود و بخش خصوصی ادامه دهد. ولی الان نیاز داریم و ناگزیریم که دولت هزینه کند.

هزینه انجام مرحله اکتشافات عمومی، در مناطق معدنی که توسط شرکت های دولتی انجام می گیرد، از محل درآمدهای خود آن شرکت تأمین خواهد شد. این موضوع مهمی است که شرکت های دولتی مثل فولاد، مس، شرکت سهامی کل معادن و یا هر دستگاهی که ساخت دولتی دارد، اگر بخواهد عملیات اکتشافی انجام دهد، اصلح است که طرحی نیارود که بخواهد از بودجه دولتی استفاده کند. به هر صورت باید از درآمدهای خودش استفاده کند تا بیشتر قدرشناس باشد و بهتر عمل کند و آنها که باید هزینه نمایند.

شرکت ها و تعاونی های اکتشافی معدنی و شرکت های بهره بردار خصوصی و تعاونی و دولتی می توانند با هزینه خودشان نسبت به انجام اکتشافات تفصیلی و مطالعات فنی - اقتصادی در ذخایر مکشوفه، در محدوده های اکتشافی، اقدام نمایند. در این مرحله خیلی باید موارد استثنایی باشد که دولت روی آن هزینه کند. مگر دولت فرار است معدنکاری کند. در این مرحله واقعا" باید با یک سیاست های تشویقی که انشاء... در بحث بعدی خواهیم گفت، بخش خصوصی و بهره بردار را تشویق کرد تا ببینند و کارهای ارزیابی فنی - اقتصادی را پیش ببرند و برای بهره برداری سرمایه گذاری نمایند.

حوزه معاونت اکتشافی، پتانسیل های معدنی را که اکتشافات آنها از محل اعتبارات عمومی انجام یافته، جهت انجام اکتشافات تفصیلی و بررسی فنی - اقتصادی و نهایتا" بهره برداری به شرکت های خصوصی و دولتی و مطابق قانون

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

معادن و آئین نامه اجرایی آن، معرفی و واگذار نماید. یعنی واقعا اگر ما در این طرح های اکتشافی و مطالعات منطقه ای به یک معدنی رسیدیم که اکتشافات عمومی آن انجام شده، باید آن را با یک مکانیزمی معرفی کنیم. در صورت واگذاری مناطق اکتشافی جهت ادامه اکتشافات به شرکت های خصوصی و دولتی، منجر به بهره برداری از این معادن گردد، کلبه هزینه های مربوط به مراحل اکتشافات پی جویی و عمومی در زمان واگذاری ارزیابی و محاسبه خواهد شد و در حین بهره برداری، مطابق دستور العمل سازمان معاونت اکتشافی از بهره بردار اخذ خواهد شد. در صورتیکه بهره بردار خصوصی و دولتی بر حسب موقعیت و شرایط، راغب به انجام عملیات اکتشافی تفصیلی و مطالعات فنی - اقتصادی نباشد، دولت بنا به ضرورت می تواند از محل اعتبارات دولتی رأساً به این مطالعات اقدام نماید. در خیلی از ذخایر، بخش خصوصی واقعا وارد عمل نمی شود، مثل پتاس که وارد کننده آن هستیم و دولت ناچار است که به مرحله ارزیابی و سود آوری برساند و بهره برداری کند و یا واگذار نماید.

این کل سیستم اجرایی اکتشاف است که پیشنهاد می کنیم. با در نظر گرفتن تجربه سایر کشورها و شرایطی که داریم و صلاح کشور، انشاء... بتوانیم هماهنگ عمل کنیم و اینگونه عمل کنیم حال منتظر هستیم که نقطه نظرات آقایان را داشته باشیم و بحث کنیم. انشاء... بحث دیگری داریم که نقش دولت را در اکتشاف با توجه به نوع ماده معدنی، مطرح می کند. در آنجا نیز می توان در چارچوب این سیاست اجرایی، کار را بین بخش خصوصی و دولتی تقسیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

نمود.

مقام محترم وزارت: خیلی متشکرم، دوستان اظهار نظر کنند.

آقای دکتر فاطمی: در سیستم اجرایی که آقای مهندس نبیان توضیح دادند، از کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، طرح کانادا طرح نسبتاً خوبی است ولی یک اما دارد و آن اینکه اگر قابل اجرا است اولاً نیروها و پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل کشور واقعاً معتقد باشند به این که می‌توانند کار کنند و توانش را دارند و این فرصت به آنها داده شود. ثانیاً دولت، چه سازمان زمین شناسی و چه سایر دستگاه‌ها، نقش سیاست‌گذاری و هدایت و کنترل را بعهده گیرند. با توجه به شرایط موجود و نیازهای کشور و بازار جهانی، دولت سیاست‌گذاری بکند و بخش خصوصی را عملاً وارد کار بکنیم. نقش دولت در سه مرحله اکتشاف، بهره‌وری و فرآوری است در هر سه مقطع بایستی سیاست‌گذاری، هدایت و کنترل اجرا شود تا جلوی توقعات جنبی گرفته شود. بخش دولتی اطلاعات مورد نیاز را در اختیار بخش‌های مختلف قرار دهد و شرکت‌های اصلی تشکیل شوند و شرکت‌های کوچکتر و مشاوره که در واقع یکی از مسایلی است که به آن معتقدم و باید بررسی و ارزیابی شوند و شرکت‌های حقیقی و واقعی با بگیرند. ما واقعاً با تورم نیروی زمین شناسی و معدن مواجه هستیم؛ یعنی متخصص زیاد است و نمی‌توانیم آنها را جذب کنیم. سیاست اصلی دولت که اشتغال‌زایی و رفع بیکاری است، در این زمینه می‌توانیم الگویی ارائه بدهیم و بخش معدن این الگو را پیاده کرده و موفق شده، حالا بخش‌های دیگر هم همین کار را بکنند. بهر صورت مجلس و دولت هم بطور جدی روی آن کار کنند و

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

شرکت‌های اصلی تشکیل شوند. شرکت‌های اصلی موظف به بکارگیری شرکت‌های کوچکتر باشند و نحوه مناسب کار در کشور توزیع شود.

یک تجربه ای است در ژاپن که اینها کار را به شرکت‌های کوچک که توسط دو یا سه نفر اداره می شوند، دادند و شرکت‌های بزرگ تر کارها را توزیع می کنند، تا آنها فعال باشند و حیات داشته باشند. این روش می تواند در رفع بیکاری و بکارگیری متخصصین کشور نقش خوبی داشته باشد. در اینجا واقعا باید اعتماد جامعه و متخصصین جلب شود.

در بخش سخت افزاری و ماشین آلات هم شرکت اصلی و شرکت‌های کوچکتر، حتی اگر یک دستگاه بلدوزر و کمپرسور دارند، این امکانات هم بکارگرفته شود. در بخش فراوری بعد از اینکه کار اکتشاف به نتیجه رسید و منجر به معدن شد، طبق سیستم پیشنهادی بیاید وارد بازار بورس شود و شرکت‌های دولتی و خصوصی که توان کارفراوری دارند، سرمایه گذاری کنند. اگر مراحل قبلی را خوب اجرا کنیم و معادن شسته و رفته واقعا معرفی شوند و نیازهای کشور هم مشخص گردد، سوددهی معلوم است و بخش خصوصی با رغبت سرمایه گذاری می کند. یکی هم تضمین ثبات این قضیه است که انشاء... در دراز مدت این سیاست پیش برود.

آقای دکتر سرقیننی: در هر دو سیستم که آقای نبیان توضیح دادند، سازمان زمین شناسی در حد شناسایی و پی جویی دخیل بوده است. ولی در مرحله اکتشافات عمومی و تفصیلی پیشنهاد دارید که اگر بهر دلیل بخش خصوصی یا دولتی نخواهد این کار را بکند، معاونت اکتشافی خودش رأساً عملیات را ادامه

بدهد. این را من به صلاح سیستم نمی دانم. بهتر است که اگر یک جایی صلاح بدانید یک کاری انجام شود، ولی به هر دلیل اگر بخش خصوصی یا شرکتها نیامدند، شما ضرورت موجود را منعکس کنید به وزارتخانه و به دستور آقای وزیر یا وزارتخانه این کار توسط یکی از شرکت های دولتی انجام بشود. یعنی مطمئناً اگر کارکنان زمین شناسی با معاونت اکتشافی خودشان را درگیر کارهای غیر از شناسایی و حداکثر پی جویی بکنند، ما نفعی نخواهیم برد. حیف است که آقایان با تخصص بالا خودشان را درگیر اکتشافات عمومی و تفصیلی کنند. در بخش دولتی شرکتها را محدود کردیم به آن شرکت هایی که وابسته به وزارت معادن و فلزات هستند. در صورتیکه ممکن است شرکت هایی باشند که وابسته به سازمان های دیگر باشند ولی از نظر کارهای دولتی جور دیگری باشند، مثل شرکت های انرژی اتمی که ممکن است تمایل داشته باشند کارهایی غیر از تخصص خودشان انجام دهند، یا آنهایی که مربوط به نفت هستند و در کار اکتشاف اند. پس عمومی کردن بهتر است، اگر منظورمان این است که چیز جامعی داشته باشیم.

در بررسیهای پی جویی اشاره کردید به وسعت ۴ کیلومتر مربع، که این وسعت در مورد مواد معدنی طبقه ۲ عام است. ولی اگر در بحث کلی شما مواد خاصی نظیر سنگ های تزئینی مطرح باشد ۴ کیلومتر مربع و ۶ کیلومتر مربع را داریم. بهتر است یک چیز کلی بنویسیم که همه را پوشش دهد.

در صفحه ۲۵، بند ۵، در مورد صدور مجوز، نهایتاً گفتیم که دولت می تواند کلیه اطلاعات مزبور را جهت اطلاع عموم منتشر و در بانک اطلاعاتی ذخیره

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

کند، این را بعداً" یک جا پیش بینی کردیم که دولت هزینه هایش را دریافت کند. در صفحه ۲۸ بحث مناطق معدنی که گفته شد وقتی ادامه کار در یک منطقه ای توجیه داشته باشد، این را باید از طریق آئین نامه های دولتی واگذار کرد. فقط اگر فید کنیم طبق آئین نامه قانون اجرایی معادن پوشش می دهد، چون اشاره شد که چطور واگذار شود.

بحث بعدی همین است که بهر صورت در اکتشافات عمومی و تفصیلی، قطعاً" باید این بخش را که معاونت اکتشافی راساً" کار را ادامه دهد، برداریم، چون دچار دردسر می شود. در سیستم اکتشافی کشور این را تکلیف کنیم که اگر جای ضرورتی بود، به دستور وزارت معادن و فلزات، شرکت هایی که به موضوع اکتشافی مرتبط ترند ادامه دهند، چون راحت تر هستند. اگر بخواهید از سیستم دولتی این کار را انجام دهید، علاوه بر اینکه درگیر می شوید، با اعتباراتی که سه ماهه می آید، کاری نمی توانید بکنید.

آقای مهندس نبیان: یعنی شرکت های دولتی با هزینه خودشان، دیگر ما برای آن اعتباری ندهیم؟

آقای دکتر سرقینی: اگر تکنیک دولتی نیاورد بالاخره وزارت خانه می تواند مکلف کند یک شرکت دولتی که خودش کارهای خودش را نکند، بگوید این کار را بکن؟ و آن شرکت هم با هزینه خودش می کند؟

آقای دکتر معوی: ضمن تشکر از آقای مهندس نبیان، من فقط یک پیشنهادی خدمت شما می دهم اینکه اگر بخواهیم یک استراتژی خصوصی سازی حقیقتاً" برای بخش اکتشاف تعریف کنیم حتماً" باید این کار را در معادن اول

مکان و مقررات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

انجام دهیم. چون اکتشاف همانطور که اشاره فرمودید یک مقوله هزینه بر است و شاید با سیستم وام یا اینکه بعداً "بینیم این هزینه ها جبران شود، در یک زمان کوتاه یا میان مدت موفق نشویم که این استراتژی را اجرا کنیم یا شرکت هایی را تشویق کنیم و ایجاد انگیزه کنیم که بیاوند وارد کار اجرایی اکتشاف بشوند.

در بخش معدن شرکت هایی هستند که معمولاً "شرکت های مشاوره ای می باشند که اگر شرکت های خیلی قوی هم وجود دارند کارهایی را از سیستم دولتی می گیرند. بنده پیشنهاد این است که برای طرح یک استراتژی اولاً" یک طرح توازنی را از مواد معدنی کشور، موادی که در حال حاضر مصرف می شوند و حتی وارد می شوند. در این گزارش ببینیم. مثلاً" فرض کنید در همان باریت که مثال زدیم می بینید که واقعا" مصرف باریت کشور چه میزان است یا مصرف ذغال سنگ توسط فولاد سازهای مالان چه مقدار است. چه مقدار ذغال کنسانتره وارد می کنیم و بعداً" در طرح های توسعه به کجا خواهیم رسید و چه میزان مصرف داریم. بخش خصوصی باید از نظر هزینه ای که می کند اطمینان داشته باشد و وارد شود. در این استراتژی، طرح توازن مواد معدنی کشور را بتوانیم ببینیم. شاید در این فرصت کوتاهی که این گزارش تهیه شده مقدور نبوده، ولی می توان آن را تکمیل کرد. شاید خیلی از مسایل اکتشافی و طرح هایی را که الان داریم، حتی کانالیزه کنیم، یعنی چیزهایی که شاید الان احتیاج فوری دنیا و کشور نیست به دنبالش نیروم و نیرو نگذاریم در این شرایط با تعیین تکلیف خصوصی سازی معادن می توان بخش خصوصی را با توجه به پیشنهاد آقای دکتر فاطمی در مورد سیاست گذاری، نظارت، هماهنگی و کنترل

معادن و صنایع

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

کمی و کیفی که وزارت خانه در حوزه های معاونت به عهده می گیرد، فعال کرد. حالا من یک مثالی را خدمت شما عرض کنم، فرض بفرمایید که ما مثلا" برای تأمین سنگ آهن در طرح ترازنی، ۲ میلیون تن کم داریم، سنگ آهن کنسانتره. حالا اگر بیاییم طرح توسعه معادن فعال را هم ببینیم و اینها را با یک شرایطی به شرکت ها خصوصی واگذار کنیم، به شرکت های خصوصی بهره بردار و کمک هم بکنیم، بعد آن عامل نظارت و کنترل را هم داشته باشیم، آن شرکت موظف است برود افق های پایین را اکتشاف کند. حال یا خودش بصورت یک شرکت اکتشافی در می آید، یا اینکه بخشی از کار را به بخش خصوصی دیگری پیمانکاری می دهد، یا اینکه یک شرکتی را بعنوان یک شرکت اکتشاف به خدمت می گیرد. منظور بنده این است که این گزارش روش سایر کشورها را خوب بیان کرده ولی اصل قضیه را، آنجا که باید منابع کاری اکتشاف را تخصیص بدیم ندیدیم که این کار به چه نحو باید انجام شود. همین الان هم حتی دانشگاه های کشور، نیاز دارند، متأسفانه وقتی می آیند طرحی را مثلا" به یک شرکت دولتی می دهند، دلشان می خواهد که آن شرکت برای آن طرح پول بدهد. در صورتیکه اگر طرح توازن را ببینیم شاید بتوانیم ارزش افزوده حتی مواد باطله معدنی فعلی را اضافه کنیم و برنامه دیگری برای اینها پیش بینی کنیم. شاید در باطله های سنگ آهن ما این موارد را به اندازه کافی داشته باشیم که بسیار در دنیا الان مورد نیاز صنایع با تکنولوژی خیلی بالا است و در هیچ جا وجود ندارد و بیاید روی آن کار بکند. بنابراین یک مقدار از این قضیه بر می گردد به اینکه واقعا" دولت باید سیاست های خصوصی سازی را در بخش بهره

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

برداری هم روشن کند. من معتقدم وقتی که محل مصرف این مواد مشخص شد و اقتصادی شد و راهش را پیدا کرد، اکتشاف هم خواه ناخواه به تبع آن کشیده خواهد شد.

آقای مهندس قشقایی: یک مطلب دیگر در رابطه با شیوه کار شورا عرض کنم که الان گزارشی که آقایان تهیه فرمودند و دستشان درد نکند، اینکه ما چگونه می خواهیم مصوبات شورا را تنظیم کنیم. فرض کنیم در مورد این گزارش بخواهیم تصمیمی بگیریم، باید فرصتی باشد که اعضاء گزارش را دریافت کنند و یک آمادگی ذهنی روی آن داشته باشند و بعد در اینجا بحث شود که بخواهیم مسایل را در داخل آن استخراج کنیم. بهر حال کار خیلی خوبی ارائه شده است البته بحث بخش اکتشاف در قانون، در لایحه، خیلی وسیع نبود، در کمیسیون سعی کردیم تقویت کنیم، ولی حق کاشف علی رغم اینکه آنجا آمده، شاید نیاز دارد که یک مقدار تقویت شود. حال اگر یک مقدار اصلاحیه به هر شکلی که هست انجام گیرد. در این گزارش هم به نظر من سایه دولت، روی کار، به نسبت سنگین است، یعنی همه جا می گویند وزارت معدن، معاونت اکتشافی این را تأیید می کند. بهر حال تصور می کنم که باید فضا را بازتر کنیم تا بخش خصوصی، اگر علاقمندیم که وارد بشود، راحت تر بیاید و کار بکند. مدتی پیش یک لایحه ای داشتیم که رد شد و آن پیوستن به کنوانسیون مالکیت ^{معنوی} مصلوبی بود. اکتشافات هم، با این مشکلی که تعریف می کنیم، یکی از اینهاست، یعنی می گوییم یکی گروه بروند اکتشاف کنند، بعد فرار است در آینده به ازای اکتشافی که انجام دادند، از کسی پولی بگیرند که قاعدتا باید بهره بردار باشد، کسی دیگر هم که

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

پول کاشف را نمی دهد. بعد می گوئیم این گزارشها بیاید در وزارتخانه، در فلان شرکت و در سازمان برنامه. روال دولتی این است که سازمان برنامه می گوید تا مشاور گزارش ندهد، به آنها پول نمی دهیم اگر آن مالکیت را به کسی بدهیم که قانون نداشته باشد، دیگر کاری با کاشف ندارد. بعد بهره بردار می گوید بکن گزارشی دارم و میروم بر اساس آن معدن را طراحی می کنم و کار می کنم. این است که در این بخش هم لازم است تقویت کنیم. یعنی به گونه ای باشد که اگر شرکتی یا کسی آن را آماده کرد، از همان ابتدا که فرار است منتشر شود ثبت گردد. روش هایی هم که تا حالا تعریف می کنند باز بنظر می رسد که کاشف یا آنهایی که اکتشاف می کنند، را آنقدر تقویت می کنیم که فقط زنده بمانند. یعنی در قانون تقویت به اندازه ای باشد که اگر فرض کنیم بهره برداری پول دار می شود، کاشف هم پول دار بشود. یعنی یک جوری باشد که با درآمد جاذبه ایجاد شود که اینها بیایند در رابطه با شرکت های دولتی، یک سری کارهای اکتشافی را انجام دهند. برای شرکت های بهره بردار هم یک سری وظایف تعریف شود. اگر می گوئیم که مثلاً فولاد پرود سنگ آهن را اکتشاف کند، اگر برابر همان مقرراتی که تقریباً سالانه به مجلس می آید و تصویب می شود این وظایف تعریف بشود و گرنه از یک طرف دارایی می گوید که هزینه های اکتشافی را بعنوان هزینه حساب نمی کنیم باید مالیات بدهد. کافی است که فقط همین یک ابراد را بگیرد. سال بعد دیگر کار اکتشاف در آنجا تعطیل می شود بنابراین حالا مجموعه تصمیم می گیرد، هیأت مدیره تصمیم می گیرد مکلف باشند که تصمیم بگیرند و باید یکایک آنها روشن باشد که کار اکتشافی را در حیطه آزاد

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

خودشان انجام دهند. دیگر اینکه بعهدہ بعضی از شرکت‌های تخصصی یک سری کارهای دیگر بگذاریم، این هم فکر می‌کنم تا حالا پاسخ مثبت یا تجربه مثبت از این نداریم. مثلاً فولاد یا سنگ آهن را بگوئیم شما دنبال تنگستن بگردید، دنبال کبالت بگردید، چون کسی انجام نمی‌دهد. مثل اینکه بعضی از برادرها اشاره کردند که اینها چه می‌شود، لازم است. اگر بگوئیم که فولاد یا مس برود دنبال این مواد، موفق نخواهد بود و نهایتاً در کنار کارهایش بعنوان یک کار فرعی قرار می‌گیرد و آنچنان توجهی به آن نمی‌شود بنابراین در اینجا باید تکلیف آن‌گونه چیزها روشن شود.

مطلب دیگر آن است که آقای دکتر محوری اشاره داشتند در ارتباط با آن عناصر و کانیها و موادی که احتمالاً در باطله معادن موجود هست و یا بعد از کانه آرایی وجود دارد. از آن چیزهایی است که بکی باید تکلیفش را روشن کند. می‌خواهم یک چیز دیگر اضافه کنم، بعضی از مواد را داریم که در طول استخراج یک ماده اصلاً از بین می‌رود و یا اینکه گم می‌شود. من مثال دارم در سنگ آهن جفارت و یک آنومالی دیگر در یزد به نام چاه **گروز**، آنومالی ۲۱، که فکر می‌کنم در اینجا حدود یک درصد و آنادیوم وجود دارد.

با توجه به اینکه در این زمینه بودم، در مطالعاتی که انجام دادیم با یک مشاور آلمانی، از مشاور خواستیم و خیلی هم تأکید کردیم که به این قضیه و آنادیوم نگاه کنند. مشاور هم این کار را کرده و با اینکه مشاور توانمندی در اروپا بود و یک مؤسسه تحقیقاتی است که تمام سنگ آهن‌های المانی را کنترل می‌کند، گفته است که در کانه آرایی قادر به جدا کردن و آنادیوم نیستیم مگر در سیستم **ژولین**

مهندسان و مهندسان

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

آنها که در زمینها کار می کنند ببینند که در زمین چه چگانه می شود و انادایوم را جدا کرد و یا اگر فولادی که معمولاً نادر است حال با ترکیب با آلیاژ با مسئله و انادایوم، بخواهد کار شود، آیا می توان آنرا تأیید و برآن اساس کار کرد.

بنابراین یک سری از اینگونه عناصر هم داریم که اگر می گوئیم به فرض شرکت سنگ آهن با ذغال، آنها را کار کند، نهایتاً به این چیزها توجه نخواهد شد. مگر اینکه در سطح وزارتخانه باید توجه داشته باشند و کنترل کنند که از این سری عناصر نادر با مواد ارزشمند حفاظت شود و اکتشاف گردد. گاهی اوقات ممکن است به این نتیجه برسد که اجازه ندهد مثلاً بعنوان سنگ آهن استخراج شود.

البته بعضی وقت ها، موادی که بسوی باطله یا زاید می روند دیگر اقتصادی نیستند الان بحمد... اسفوردی افتتاح شد و من خدمت آقای مهندس جهانگیری و خواهران و برداران تبریک عرض می کنم. در آنجا دنبال آپاتیت می گشایم. الان هم آپاتیت استخراج می شود ولی همین مقدار آپاتیت را ممکن است از بخش دوم کانه آرابی چغارت یا چادرملو هم بگیریم. به هر حال چیزی که هست باید در اینجا به عناصر و ترکیبات ارزشمند و اقتصادی توجه کرد و یک سیاست گذاری شود که در آنجا اتلاف منابع نداشته باشیم.

خانم پیر بازاری: از گزارشی که تهیه شده تشکر می کنم. ما چند سال است دنبال این بودیم که بدانیم در کشورهای دیگر چه کار می کنند آیا ما می توانیم با توجه به پتانسیلی که در کشورمان هست راهی را برویم که بتوانیم به طور بهینه از مواد معدنی کشور استفاده کنیم. در گذشته ما اطلاعات معدنی سایر کشورها را

از سفارتخانه هایمان خواسته بودیم . ولی متأسفانه اطلاعات خوبی نتوانستیم جمع کنیم . هم اکنون این اطلاعاتی که اینجا بود خیلی ما را راهنمایی کرد .

با توجه به اینکه نتوانستیم اطلاعاتی بدست آوریم ولی در عین حال در جلساتی که با سازمان برنامه بود همیشه گروه یک که فرمودید کشورهای پیشرفته مورد نظر ما بود که شاید این بتواند روشی باشد تا بتوانیم از قسمتی از منابع معدنی آنها استفاده بکنیم . همان طور هم که شما فرمودید و توضیح خوبی داده شده به نظر می رسد اگر این راه را برویم می توانیم موفق باشیم و شما فرمودید که با یک مکانیزم هایی ما بیایم بخش خصوصی را فعال کنیم و بخش دولتی بیشتر پتانسیل یابی انجام دهد ولی می بینیم که عملاً با این اطلاعاتی که خودتان دارید پیش نمی روید وقتی در سازمان برنامه روی موضوع بحث می شود سعی می کنیم بر اساس این روش به نتیجه برسیم و با کمک و راهنمایی چنانچه مشکلاتی هست بتوانیم حل کنیم ولی باز همان روش قدیمی را ادامه می دهیم .

انشاء... موفق باشید . من خواهم این است اگر واقعا این ارتباط در وزارتخانه هست تلاش کنیم با همین عملکرد هایی که بارها خودتان تکرار گردید و در گزارش ها خواندیم مکانیزم هایی ایجاد شود که بخش خصوصی را فعال تر کنیم . این مکانیزم ها الان چند تای آن به وجود آمده از جمله صندوق بیمه یا طرحی که به مرحله اجرا گذاشته شد تا به مسئولین دولتی کمک شود اگر روشهای دیگری نیز با هم فکری یکدیگر بتوانیم پیدا بکنیم و در صورت لزوم بودجه آن را نیز تأمین نمایم چنانچه به این امر معتقدیم سعی کنیم طی دو سال مشکلاتش را نیز حل نماییم و وزارتخانه نیز بر همین مبنا عمل نماید تا انشاء...

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

موفق تر باشیم.

در مورد برنامه ای که برای ۶ سال تنظیم شده و اولویت‌هایی که باید روی آن کار شود تا سازمان زمین شناسی انجام دهد ما تقاضا داشتیم که آقایان تشریف بیاورند و جلساتی داشته باشیم که اولاً بدانیم توان این مملکت چی هست و به چه نرم افزار و سخت افزاری به عنوان عامل محدود کننده برای اینکه بتوانیم بیشتر و سریع تر عمل نماییم نیاز داریم در ضمن نقاط ضعف و قوت آن شناسایی شود و یک برنامه ریزی دقیقی نیز صورت گیرد که وقتی می‌گوییم اینقدر اعتبار ماست در این زمینه هم در دست تهیه داشته باشیم. همین طور که فرمودید اگر بشود چنین کارهایی انجام داد تا دقیقاً بدانیم این اعتبارات برای چی هست، چقدر سخت افزاری چقدر نرم افزاری است، محدودیت‌ها چی هستند و چگونه می‌توان آنها را بر طرف نمود تا با یک برنامه خیلی مشخص و شفاف بتوانیم آقای نجفی را متقاعد نماییم که باید چه قدر اعتبار به ما بدهند و این اعتبار صرف چه کارهایی شود که بتوانیم به آن معنا برسیم. متأسفانه هنوز از سازمان زمین شناسی این همکاری انجام نشده و خواهش می‌کنم زودتر این جلسات گذاشته شود و ما بتوانیم یگ گزارش کاملی که حداقل راهنمای کار خودمان شود تهیه کنیم.

در مورد این مسئله که فرمودند به شرکت‌های دولتی بدهیم شرکت‌های دولتی اگر زمینه کاری خودشان باشند ما می‌توانیم بدهیم و گرنه بهتر است که بخش خصوصی انجام دهد.

در مورد اینکه فرمودند ما اولویت‌های معدنی داریم و موضوعی تعیین کنیم من

مهندسی و حفارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

فکر می کنم اگر ما خیلی وظایف سازمان زمین شناسی و اکتشاف را وسیع نماییم به آن هدفی که می خواهیم دست یابیم نمی رسیم. در حال حاضر که ما با همکاران طرح و برنامه وزارتخانه تماس داریم اینها طرحهای جامعی دارند که باید تعیین اولویت شود بنابراین من فکر نمی کنم لزومی داشته باشد که معاونت زمین شناسی و اکتشاف اولویتهای معدنی را موضوعی تعیین نماید. طرحهایی که همکاران طرح و برنامه روی آن کار می کنند می توانند اولویتهای آنها را نیز اعلام نمایند تا بر اساس آن اولویت ها حرکت نماییم.

آقای بخشایی

می خواستم پیشنهادی را مطرح کنم و آن این است که جزوات و مطالعاتی که فرار است در شورا مطرح شود رادر یک فاصله زمانی بین اعضا بخش نمایند. در این صورت فکر می کنم که بهره وری جلسه خیلی بهتر خواهد بود و در واقع نقطه نظرات احبانا" اصلاحات و انتقاداتی که فرار است از سوی این گزارشات توسط دوستان به شرکت ها ارائه شود با توجه به وقت جلسه اجازه می دهد.

بحث دیگری به نظرم می رسد اینست که با توجه به اینکه خصوصی سازی یکی از سیستمهای اصلی برنامه دوم و به خصوص برنامه سوم هست، مشکلی با مهندسین مشاور در کشور داریم این مجموعه فعلا" یک بازوی اجرایی و فعال در برنامه اکتشاف مملکت هستند با توجه به کمبود های این گروه که توسط آقای مهندس نبیان به آن اشاره شد ضرورت دارد تا جلسه ای با امور مشاوران و

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

پیمانکاران داشته باشیم تا واقعا در مورد توان و نحوه فعالیتشان بازنگری شود و آن مجموعه ای که در نهایت از نظر توان کاری نرم افزاری و سخت افزاری مورد تأیید مجموعه کاری قرار می گیرد بتوان از آنها بهتر استفاده کرد با توجه به گزارش آقای نبیان به نظرم بحث اینکه ما بخواهیم آن اهمیت لازم را به بخش خصوصی بدهیم و در اجرا از بخش خصوصی استفاده نماییم هنوز خام است فکر می کنم دولت را به عنوان یک رکن اصلی در اکتشاف باید مد نظر قرار بدهیم.

آقای احمد زاده:

به نظرم بخش خصوصی را تا حدی دست و بالش را بستیم همان چیزی که الان داریم انجام می دهیم بهتر است که این را باز کنیم ملاحظه بفرمایید اولاً گفتید اکتشافات سیستماتیک ناحیه ای را دولت انجام دهد بخش خصوصی دخالت نکند در حالیکه اگر در یک نقطه ای این کار انجام نشده بخش خصوصی تکلیفش چیست. شما ملاحظه بفرمایید نوشتید با توجه به بررسی های پی جویی بیاید ۴۰ کیلومتر مربع اجازه بگیرد اما اگر در محدوده ۴۰ کیلومتر مربع اطلاعات اولیه سیستماتیک ناحیه ای انجام نشده بود دست روی دست بگذاریم بنشینند تماشا کند. به نظرم اجازه دهید بخش خصوصی از ابتدای امر عمل کند حداقل در جاهایی که هیچگونه اطلاعات سیستماتیک ناحیه ای وجود ندارد.

دوم، برای شرکت های دولتی یک مقدار محدودیت ایجاد کنیم باز همان دست

کتابخانه سازمان زمین شناسی و
اکتشافات معدنی کشور

(۴۴)

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

را باز گذاشتیم ۵ هزار کیلومتر مربع را تقاضای اکتشاف می کند و هیچ اقدامی هم انجام نمی دهد، سابقه دارد. الان هم همین طوری می شود مثلاً "شرکت ملی فولاد تقاضا می کند اصلاً" ذغال سنگ را به هیچ کس ندهید شما در پروانه های اکتشاف که صادر می کنید می نویسد به استثنای ذغال سنگ کک شو. یعنی هیچ کس ذغال سنگ اکتشاف نکند اینجوری نمی شود اگر بخواهیم بخش خصوصی فعال باشد باید دست و بال آن باز باشد، اینجا دست و بالش بسته است. یا شرکت مس تقاضا می کند و ناحیه وسیعی را برای مس پروانه اکتشاف می گیرد بخش خصوصی هم نمی تواند کار کند اینگونه عمل نکنید. این را هم مثل شرکت های دیگر ببایم ۴۰ کیلومتر مربع درخواست کنیم ولی دو تا یا ۵ تا ۴۰ کیلومتر مربع بگیرد. می دانم با اجازه مقام وزارت در قانون آمده می توانند در قانون بگنجانند اینکار را انجام ندهند خیلی روشن است.

موقعی که من در سازمان زمین شناسی کشور بودم تقاضا می کردند این ناحیه را بگذارید ما اکتشاف کنیم تقاضا می آمد سازمان زمین شناسی شما اجازه می دهید اینجا را اکتشاف کنند چرا که سازمان زمین شناسی یک ناحیه وسیعی را برای اکتشاف گرفته بود و اینکه چگونه عمل کرد را من کاری ندارم ولی در هر حال اینجوری می شود الان این کار را نکنید اگر مایلید بخش خصوصی فعال شود اجازه دهید نظراتم را کتباً ارائه دهم چون این به نظرم مطلوب نیست ملاحظه نمایید در سال گذشته یک چیزی را تصویب کردیم گفتیم که اساس اکتشافات اینگونه باشد الان من داخل این لیست طرحهایی می بینم که در خیلی از موارد در این قالب نمی گنجد اگر یک چیزی را تصویب کردیم باید همان را

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

عمل کنیم اجازه دهید به عرضتان برسانم مثلاً "اكتشافات نیمه تفصیلی مس عباس آباد، اصلاً" اکتشاف تفصیلی، در مراحل اکتشافی ما وجود ندارد در مرحله اکتشافات نیمه تفصیلی چه می خواهید انجام دهید. حداقل آنچه خودمان تصویب می کنیم قبول داشته باشیم اینها را حداقل خودمان با آن تعاریفی که نمودیم تطبیق دهیم.

آقای اسماعیلی

در ارتباط با بخش پروانه های اکتشافی همانگونه که شما نظر دادید شرکت مس دیگر محدوده هایی نظیر سابق را نمی گیرد تا حالا هم طی این یک سال گذشته نگرفته است اخیراً در خواستی مبنی بر اکتشاف ۱۱۵ کیلومتر مربع را داشتند که نوشتم شما می توانید نظیر بخش خصوصی در چهار قطعه ۴۰ کیلومتر مربع نقضای پروانه اکتشاف نمایید.

در سازمان زمین شناسی از سال گذشته تاکنون که این تشکیلات راه افتاده هیچ جا ما محدوده ای را به نام سازمان حفظ نکردیم همه را آزاد کردیم. خیال ما راحت شده، همه جا مردم آزادند برونند کار اکتشافی بکنند در هیچ جا تا به حال محدوده ای حفظ نشده، این محدوده فقط برای خارجها حفظ شده است در بخش ذغال هم هیچ جا مانیکور نیست که شرکت فولاد بگوید اینجا را من کار بکنم، در گذشته ها بود ولی در این سیستم الان ما نداریم به این گزارش کاری ندارم در حال حاضر در مورد کارهای اکتشافی در کشور آنگونه که شما فرمودید عمل نمی شود. حال گزارش را آقای نبیان توضیح میدهد.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

آقای دکتر افتخار نژاد

فکر می‌کنم گزارش اگر زودتر ارائه شده بود آقای دکتر احمد زاده این اشتباه را نمی‌کرده‌هدف این نیست که یک منطقه وسیعی را محدود کنیم در یک شرکتی ما روالی که با خارجیا داشتیم این بود که آنها می‌آیند در یک سال، نه در یک مدت کوتاه یک منطقه وسیعی را می‌گیرند بعد در قالب آن پروانه انتخاب می‌کنند. تکلیف محدوده اکتشافی بعد از یک مدت مشخص می‌شود. وقتی این امتیاز را به خارجی می‌دهیم چرا برای یک شرکت بزرگ و دولتی ندهیم. هدف این بوده است نه اینکه منطقه را محدود کنیم برای چند سال و به کسی پروانه ندهیم تقصیر از ماست که تکلیف مناطق زودتر مشخص نشد.

آقای نییان

الان سازمان زمین شناسی جایی را محدود نکرده و اصلاً این مسئله وجود ندارد ولی در مورد فرمایش آقای دکتر سرفینی عرض می‌کنم که چرا بعد از اینکه بخش خصوصی نیامد مرحله بعد را انجام دهد فقط حوزه معاونت اکتشافی است به دلیل اینکه شاید شرکت های دولتی که ایشان پیشنهاد می‌کند تخصصشان نباشد مثلاً فولاد را چگونه بگوییم روی تنگستن کار کند. بر روی پتاس کار کند و این است که ناچاریم اگر لازم شد حوزه معاونت اکتشافی خودش رأساً آنچه صلاح میدانند آنجا بر حسب تخصص و ادارد که ادامه پیدا کند در این مورد فرمایشات آقای دکتر محوری هم خیلی مثبت بود در گزارشات ما مبحثی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

است که انشاء... بخوانید نقش دولت در اکتشاف با توجه به نوع ماده معدنی این فرمایشات شما که اکتشاف خودش شکل می گیرد بعد از اینکه آن نقطه آخر، خودش شکل گرفته باشد یعنی مصرف بشود ببینید الان ما در بخش اکتشاف غیر فلزی حس می کنیم دیگر نیاز نیست اکتشاف را ما انجام دهیم خود سیستم انجام می دهد خیلی هم موفق بوده است چون غیر فلز بازارش هست مثلا الان اکتشاف باریت خودش انجام می شود مصالح ساختمانی خودش انجام می شود گرافیت خودش انجام می شود چون آن طرف قضیه یعنی صنایع تولید بود در مملکت شکل گرفت که همه چیز را می خردند. بحث اکتشافی را که ما مطرح می کنیم در مورد چیزهایی است که دیگران پی گیر آنها نیستند و بازار مصرف آنها نیست؛ مثل پتاس، املاح، تنگستن و قلع. اینها اصلا معلوم نیست یکی اکتشاف کرد کجا باید بفروشد در نتیجه نمی رود دنبالش. در گزارش این مسئله بحث شده است.

در مورد فرمایشات خانم پیر بازاری حضورتان عرض کنم که ما در هر صورت در خدمت شما هستیم بیاییم بحث کنیم، سالهاست آرزوی ما بود تا با هم بحث کنیم و مشکلات را حل نماییم. همه ما خواهان خیر و راهگشایی کارها هستیم چه سوء تفاهمی می شود که همدیگر را نمی فهمیم این مسبب یک سری مسائلی است که به نظرم در جلسات حل می شود. آقای مهندس بخشایی، اصلا روح دولتی کردن در این مجموعه گزارش نیست شما بخوانید، در همه جا تأکید شده دولت خودش را از این بند خلاص می کند. ۳۶ طرح داریم که واقعا اعتقادی به آن نداریم مثلا چرا دولت باید برود در محل سفیدآبه حفاری کند. جهت سیاسی

باید این باشد که بخش خصوصی را فعال کنیم. در بخش اکتشافات عمومی و تفصیلی ما هیچ نقشی برای دولت فائل نشدیم مگر در موارد بسیار استثنایی که تعدادی را جناب وزیر تشخیص دادند مثلاً "ما این پتاس را احتیاج داریم. سالی میلیونها دلار خرج می کنیم دیگر باید برویم در موارد بسیار استثنایی نقش دولت را در نظر بگیریم انشاء... آن شرکتها را شکل بدهیم، حمایت کنیم وام را بیشتر کنیم همه صحبتهای من در جهت غیر دولتی بود. نمی دانم چه نیاز است که بگوییم بار دولت سنگین است.

سخنان مقام عالی وزارت در پایان ششمین جلسه

شورای عالی اکتشاف

در رابطه با اکتشاف، بطور طبیعی بحث زیاد بوده است. الان تا حدودی در جلساتی که داشتیم، حداقل برای خود من، یک دورنمای روشن ترراجع به اکتشاف داریم، تا نسبت به یکسال یا یکسال و نیم قبل که هر وقت بحث می کردیم، فکر می کردم بحث اکتشاف خیلی سردرگم است. بحثهایی که الان می شود، حداقل آن این است که تا حد زیادی بحثها روشن شده و تکلیفها مشخص شده است هم در خارج از وزارت معادن و فلزات، معاونتهای مختلف و هم شرکتها، بنظر می آید که در داخل وزارت معادن تا حد زیادی تکلیف روشن شده که در بخش اکتشاف مثل خود بخش معدن یا خود صنعت، نمی توانیم کامل پای دولت را از آن کنار بکشیم بدون اینکه پیش بینی تسهیلات ویژه ای

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

موفق است بهر حال در برنامه ۵ ساله، من اعتقاد این است که سازمان برنامه در واقع از آن طرف سقف را بگذارد واقعا ۳۰ میلیارد تومان برای زمین شناسی در ۵ سال خیلی عددی نیست. اگر اینها توانایی لازم را داشته باشند و بتوانند عمل کنند واقعا باید کمک کرد تا در یک مقطع زمانی کوچکتری حداقل اطلاعات اولیه مورد نیاز کشور، حداقل از نظر زمین، و در مراحل بعد از نظر دریا و مسائل بعدی، انشاءا... به یک سیستم خوبی برسیم حتما آقای مهندس کره ای و همکاران هماهنگ کنند و اطلاعات مورد نیاز در ارتباط با برنامه ۵ ساله، را به دوستان برنامه و بودجه بدهند که با آقای دکتر نجفی هم صحبت کنیم. بد نیست که در جلسه ای با شورای عالی اکتشاف، خود آقای دکتر نجفی را دعوت کنیم و از سازمان زمین شناسی هم یک بازدید داشته باشند، همانجایی جلسه شورای اکتشاف با آقای دکتر نجفی و همکارانشان داشته باشند، تا یک مقدار ایشان هم نسبت به مسایل سازمان زمین شناسی و توانمندیهایش، اطلاعات بهتری داشته باشند.

در ارتباط با این گزارش، فکر می کنم قبل از اینکه آقای نبیان وارد استراتژی آینده اکتشاف، جهت بخش دولتی و خصوصی شوند، ضرورت داشت مقداری بحث فعلی اکتشاف را از نظر بخش دولتی و خصوصی ترسیم می کردند که بنهیمیم بخش خصوصی ما از نظر اکتشاف، سالی چند میلیارد یا میلیون تومان در اکتشاف سرمایه گذاری می کند. حداقل در این ۲۰ سال گذشته بعد از انقلاب در هر سال بخش خصوصی به غیر از این کاری که در مورد سنگ تزئینی انجام داده آن کاری که به معنای اکتشاف پذیرفتند که بطور سیستماتیک انجام گیرد و

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

برای بخش خصوصی کرده باشیم بنظر می آید حداقل به حرف غیر عملی در واقع شباهت داشته باشد تا اینکه بگوییم ما باید بخش خصوصی را به معنای واقعی در اکتشاف وارد عمل کنیم یک وقت هست صندوق بیمه بطور فعال راه می افتد. این تبصره ۴۳ را که گذاشتیم، درست جای خودش را پیدا می کند حتی از این بالاتر اینکه فکر نکنیم چنانچه شرکتهای اکتشافی خصوصی آمدند و رفتند و اکتشافاتی را انجام دادند، به مرحله نهایی رساندند و مطالعات فنی - اقتصادی نیز کردند، اگر کسی نباید از اینها بگیرد که بهره برداری انجام دهد. اینها باید ورشکست شوند؟ یا اینکه دولت حتی برای برنامه اش فکر کند و بیاید بگیرد که من مثلاً گواهی کشف شما را حداقل به قیمت تضمینی (هزینه های انجام شده تان) می خیریم، خودمان گواهی کشف می گیریم اگر کسی نگرفت. باید در آینده چنانچه بخش خصوصی خواست بهره برداری کند هزینه هایش را واگذار کنیم به نظر می آید ما باید راجع به اکتشاف، مرحله به مرحله جلو برویم در شورای صنعت هم وقتی بحث می شد آقایانی که از سازمان برنامه شرکت می کردند تعبیر به این بود که بالاخره در ارتباط با سازمان زمین شناسی و بحث اکتشافات مثل بحث ارتش باید اطلاعات بدرد بخور کشور را، در همان حدی که می گوئیم و در خود کشور مورد نیاز است، پول بدهیم و بالاخره اکتشافات سازمان زمین شناسی باید در یک حدی باشد که بفهمیم کشور ما چه چیز دارد و چه ندارد. هر روز یک عده گنده گویی نکنند بگویند این کشور همه چیز دارد. یک عده هم بگویند این کشور هیچ چیز ندارد. بالاخره این کشور چه چیز دارد؟ چقدر دارد؟ اینها باید تا حد زیادی مشخص شود به نظر من این برنامه خیلی هم

در آن چهار مرحله ای که داشتیم، تا حالا چندر کار کرده است که مثلاً اگر بخواهیم تصمیم بگیریم و ببینیم بخش خصوصی را محدودتر یا فعال تر بکنیم دولت چه کاری انجام داده است. کل اعتباراتی که در سال آینده بعنوان اکتشاف در نظر گرفته شده، در وزارت معادن و فلزات و با سازمان زمین شناسی، اصلاً نتیجه اعتبارات چه هست و چه چیز اکتشافی برای کشور بوجود آورده است. اگر بتوانیم یک وضع موجودی را ترسیم کنیم، حتی ممکن است کار سنگینی باشد کنترل اطلاعات و اسناد یک مقدار سخت باشد، ولی به نظر من نیاز است که ما این اطلاعات را واقعاً از بخش خصوصی داشته باشیم که فعلاً در اکتشافات کشور وارد شده است و یک تحلیلی داشته باشیم وقتی دو سال دیگر بررسی می کنیم ببینیم نسبت به وضع فعلی پیشرفت کردیم یا اینکه خدای نکرده باز هم به عقب رفتیم و همین کارهای دولتی را انجام می دهیم.

در استراتژی آینده به نظر من اینجوری نخواهد بود. یک بحثی هست که سازمان زمین شناسی، یعنی دولت به معنای جایی که از محل اعتبارات سازمان برنامه و بودجه هزینه می کند و در واقع می آید در بحث تصدی گری و بحث حاکمیت، این را مشخص کنیم که تا کجاست؟ من خودم الان استنباطم این است که تا مرحله پی جویی خواهد بود، یعنی بالاخره ممکن است بین پی جویی و مرحله قبل از پی جویی باشد در واقع در گزارش، شما گفته بودید که اگر بخش خصوصی برای پی جویی هم آمد داده شود پس بدین معنی است که حالا شما قبول کردید تا مرحله پی جویی داده شود. معنی آن اینست که در بودجه سال ۷۸ (حداقل برنامه سوم) مشخص شود که اعتباراتی که برای معاونت اکتشافی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

در خواست می شود، این معاونت خودش صرفاً تا مرحله پی جوئی بیشتر پیش نمی رود. می ماند مرحله بعد که بخش خصوصی چکار باید انجام دهد. اگر قرار است شرکتهایی که می گوئید، دارند شکل می گیرند، معنایش این است که باید سریع شرکتهای مشاوره هم یک پالایشی بشوند که کدامیک توانمندی دارند و کدامیک ندارند. آنهایی که توانمندی ندارند، حذف شوند و آنهایی که توانمندی دارند، قرار است چه حمایتی به ایشان انجام شود. واقعا" حمایت شوند، اصل را باید بر این بگذاریم که اینها همه ابتدای راه هستند و ما باید دستشان را بگیریم که راه بیافتند و شرکتهای قدرتمندی بشوند و بیایند در کار اکتشاف. حالا یک بخش آن پیمانکاری است و یک بخش هم شرکت سرمایه گذاری که بیشتر مورد نظر من است. یکی هم شرکتهای دولتی، حالا شرکتهای دولتی که در محدوده کار خودشان عمل می کنند برای بقیه اگر نیاز است شرکت دولتی انجام دهد در این صورت، معنایش این است که باید شرکت دولتی اکتشافی داشته باشیم. یعنی اگر قرار است راجع به طرح اکتشافی نان تا مرحله اکتشاف نهایی پیش بروید که حتما" بالاخره موارد ضروری داریم که پیش برویم قرار شده که برای آنها یک شرکت دولتی خاص اکتشافی طراحی کنیم که این شرکت هم بداند که تا پایان اکتشاف قرار است جلو برود. یعنی قرار نیست که برود بعد از اینکه گواهی کشف گرفت کار معدن را انجام دهد خوب اگر به این جمعبندی هم رسیدیم، دیدیم مصلحت هم است، هم اکنون بطور طبیعی با سازمان برنامه و بودجه و جاهای دیگر هماهنگ کنیم خوب معنایش این است که حالا این شرکت را باید طراحی کنیم ممکن است به این شرکت بگوییم به

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

جهت اینکه دولتی است شاید مصلحت نباشد که با قالب خصوصی یا قالب دیگری هم این شرکت کار کند. در تشکیلاتی که بخش خصوصی بتواند وارد عمل شود آن کار را انجام دهد، حداقل یک جایی باشد که معاونت اکتشافی در واقع نقش نظارتی خودش را از بین نبرد، بتواند گواهی کشف بدهد و ببیند کار اکتشافی از طریق اصول علمی انجام شده یا نشده است. من فکر می‌کنم که یک اینطور چیزی جایز خالی است و باید رویش فکر کنیم اگر به یک جمع‌بندی خوب رسیدیم بطور طبیعی در قانون گذاری امسال هم آن اجازه را داریم که در سرمایه دولت ببینیم شرکتی را باید تأسیس بکنیم یا ممکن است شرکتی مثل الان، آن را تغییر وضعیت بدهیم یعنی اساسنامه همان شرکت را اصلاح کنیم و در حالت فعلی شرکت اکتشافی در موارد ضروری با همین اکتشافات سراسری را، اگر بحث آن است که از سازمان زمین شناسی گرفته شود، به آن شرکت بدهیم روی این هم کار بکنیم. حالا با توجه به این مسابلی که گفتیم دوستان رویش کار کنند، ما در واقع جلسه آینده شورای عالی اکتشاف را اختصاص بدهیم باز به ادامه همان بحث آقای نبیان، چون فکر می‌کنم این از آن تصمیماتی است که اگر خوب گرفته شود خط کاری ما حداقل در ۵ سال آینده در برنامه ۵ ساله سوم می‌تواند بخوبی روشن شود و همان را به ادارات کل ابلاغ کنیم ادارات کل اگر ببینند یک چیز دقیقی به آنها ابلاغ شده که راهکار وزارت معادن و فلزات به این است، بعید می‌دانم که آنها هم فشار بیاورند که مثلاً "بخواهند یک بودجه ای بگیرند که کار اکتشافی بکنند که شما مصلحت نمی‌دانید. بالاین طرحهای اکتشافی خانم پیر بازاری بالاخره کاری بکنید که در همین خرداد

معاونت‌ها و مقررات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

موافقتنامه‌ها مبادله شود. واقعا خیلی بد است طرحهای اکتشافی می رود و موافقتنامه هایش در اسفند ماه تأیید می شود، حالا ممکن است یکجایی شما دیر قانع شوید یا اینها خوب توضیح ندهند ولی بالاخره باید با هم کنار بیایید. اکتشاف مظلوم واقع شده شما خیلی سعی نکنید که اینها را بچلانید که چیزی از آنها در نیاید. البته اینها دیر فرستادند من همیشه پیگیر آقای اسلامی بودم که اولاً این آئین نامه تبصره ۴۳ که قرار بود با آقای دکتر نجفی امضاء کنیم زودتر امضاء شود که حداقل از این استفاده شود هر چند پی گیری کردیم، ظاهراً مثل اینکه هفته گذشته دوستان فرستادند برای آقای صمیمی. حالا خواهش می کنم زودتر آنرا انجام دهید اگر به کارشناسی جمع اعتماد دارید که زودتر، و اگر ندارید جلسه ای بگذارید که آقای مهندس کره ای و آقای دکتر استاد فعال برخورد کنند که انشاء... طرحها تصویب شود که امسال حداقل بعد از این جلسات ببینیم اتفاقی هم افتاد. این موافقتنامه زودتر مبادله شود.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

صور تجلسه شورای عالی اکتشاف

شماره: ۷

تاریخ: ۷۸/۵/۳

هفتمین جلسه شورای عالی اکتشاف در حضور مقام محترم وزارت و با حضور اعضای محترم شورا، آقایان: دکتر سرفینی، مهندس اسلامی، مهندس کره ای، مهندس فشقایی، دکتر احمد زاده، دکتر راستاد، دکتر افتخارنژاد، دکتر فاطمی، مهندس بخشایی، دکتر مؤمن زاده، مهندس نبیان، دکتر محوی، مهندس اسماعیلی و مهندس عابدیان در تاریخ ۷۸/۵/۳ تشکیل گردید. ابتدا آقای دکتر راستاد اظهار داشتند؛ در جلسه گذشته بحث سیستم اجرایی اکتشاف مطرح شد که جناب آقای مهندس جهانگیری در جمع بندی نهایی شان فرمودند: «وضعیت اکتشاف در این ۳۰ سال اخیر با توجه به سرمایه گذاری بخش دولتی و غیر دولتی و نیز تولیداتی که در نتیجه این سرمایه گذاری عایدمان شده است مورد بررسی قرار گیرد تا بتوانیم با توجه به تجربیات گذشته حرکت آینده را بی ریزی کنیم» با توجه به رهنمود فوق با اطلاعاتی که در دسترس بوده تلاش شد تصویری از ۵۰ سال اخیر ارائه شود که برای اعضای شورا ارسال گردید اما چنانچه موافقت فرمایید مایلیم بحث اولویت های اکتشافی را با توجه به اینکه کمیته اعطای وام به بخش خصوصی فعال شده است را ابتدا مطرح کنیم. اولویت های اکتشافی باید در شورای عالی اکتشاف به تصویب برسد تا کمیته اعطای وام روی آن اقدام کند. قبلاً" معاونت برنامه ریزی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

و توسعه در این خصوص کار کرده و ۱۷ مورد را مشخص نموده است که ما با اکثر آن موافق هستیم، منتهی یک کار همه جانبه تری در این گزارش که در دسترس آقایان می باشد، انجام شده است. این اولویت بندی بر اساس یک سری ضوابط، معیارها و شاخصهایی انجام گرفته که در جدول اساسی لحاظ شده است که شامل اولویت سراسری (حدود ۲۰ ماده معدنی) و اولویت منطقه ای که بر حسب شرایط خاص استانها اولویت پیدا می کند مانند آهن و گچ در استان هرمزگان و یا ذغال در ارومیه. اجازه دهید توضیح مختصری نیز راجع به طرحهای اکتشافی که عمدتاً در کمیته تخصصی مطرح و بررسی می شود بدهم. در حوزه اکتشاف سه طرح عمده در دست اقدام و اجراء می باشد:

۱- طرح اکتشاف سراسری مواد معدنی با رقم یک میلیارد تومان که شامل ۱۱ پروژه بود که ۱۰ پروژه آن مورد موافقت سازمان برنامه و بودجه قرار گرفت و تصویب شد.

۲- طرح اکتشاف سراسری ذخایر معدنی فلزی و غیر فلزی توسط بخش غیر دولتی با اعتبار ۶۵۰ میلیون تومان. بنابراین چنانچه اولویت های اکتشافی مشخص شود کمیته مربوطه درخواست متقاضیان را بررسی و پاسخ خواهد داد.

۳- طرح استفاده از اعتبارت بند (ب) به صورت یک طرح واحدی به نام پی جویی و اکتشاف مواد معدنی درآمده که رقم ۵۰۰۰۰۰۰ تومان اعتبار جهت ۴۳ پروژه برای آن پیش بینی شده است که البته ۳ پروژه از طرف سازمان برنامه و بودجه موافقت نشده است یکی راجع به خاک های صنعتی استان قم که سازمان برنامه و بودجه معتقد است باید بخش خصوصی پی گیر آن باشد و دیگری طرح

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

سولفات سدیم دریاچه مبقان اراک بود که چون پروانه بهره برداری صادر گردیده، بهره برداران خودشان می توانند این هزینه را متقبل شوند. برای ۸ پروژه هم جوابی داده نشد که حداقل ۴ پروژه را چنانچه دوستان برنامه و بودجه موافقت فرمایند نظر حوزه این است که مصوب شود. یک مورد آن مربوط به طرح اکتشاف ذخایر بوکسیت است که با توجه به نیاز کارخانه جاجرم به این ماده معدنی که فرار است ۲۰ منطقه اکتشاف شده قبلی مورد بررسی قرار گیرد و بر روی مناطق مورد تأیید، اکتشاف تفصیلی صورت پذیرد که بودجه درخواستی ۳۰ میلیون تومان می باشد که البته مورد نظر سازمان برنامه و بودجه هم هست. مورد دیگر پروژه ارزیابی داده های ژئوشیمیایی ۲۵ سال گذشته است که رقمی حدود ۹۰ میلیون تومان برای آن پیشنهاد شده که بتوان تارگت بندی کرد. کاری هم در سال گذشته در سبزوار انجام شد که منجر به کشف ۷، ۸ آنومالی جالب توجه گردید که پیشنهاد شد دو یا سه آنومالی را بیشتر کار کنیم تا به نتیجه برسیم. مورد دیگری در شورای اکتشاف بحث شد و آقایان موافقت نمودند با هماهنگی حوزه معاونت برنامه ریزی مرکز ارائه داده های زمین شناسی و اکتشاف ایجاد شود که دوستان پیشنهاد نمودند که بخش خصوصی آن را انجام بدهد و اعتباری را بعنوان وام در اختیار آنها قرار دهیم. اما در کمیته تخصصی نظر بر این است که در کشورهای مختلف مانند فرانسه و آمریکا هم روی ایجاد این مرکز و پایگاه، دولت سرمایه گذاری می کند و بخشی از اطلاعات را رایگان در اختیار عموم قرار می دهد. و وقتی اطلاعات ریزتر شد هزینه آن از بخش خصوصی دریافت می نمایند. بنابراین بهتر است برنامه و بودجه موافقت کند که این کار را انجام بدهیم.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای عابدیان:

برنامه اولویت های اکتشافی در سال ۱۳۷۸ و برنامه سوم توسعه را ما در کمیته تخصصی اکتشاف تهیه کردیم که خدمتتان ارائه شده است مسئله اکتشافی که در حال حاضر با آن درگیر هستیم در دو سیستم کلی برنامه ریزی شده، یکی در رابطه با زون های ساختاری و متالوژی بوده که براین مبنا ۲۰ زون معدنی تفکیک شده که با توجه به ورقه های زمین شناسی یکصد هزارم بوده است و دومی اکتشافات موضوعی است که بحث خاص خودش را دارد و در سیاست های اجرایی اکتشاف مورد نظر ما بوده سعی شده بر مبنای ویژگی های زمین شناسی ایران و همچنین نیازهایی که در متن گزارش اشاره شده است این اولویت ها مشخص شود.

در مورد روش کار مختصراً "عرض شود که با توجه به کلیه اطلاعات و آمار و ارقام موجود در رابطه با نیاز صنایع داخلی به مواد معدنی و همچنین توجه خاص به سایر مواد معدنی با عنایت به وجود پتانسیل های کافی از مواد معدنی در کشور و نگرش بر برنامه استراتژیک توسعه بخش معادن و فلزات تا افق ۱۴۰۰ و همچنین سایر مسائل اجتماعی و اقتصادی ضرورت تنظیم اولویت بندی در رابطه با اکتشافات معدنی مسئله اجتناب ناپذیر به نظر می رسد. لازم است من اینجا اشاره کنم در رابطه با این مسئله اولین کاری که کردیم با وزارت صنایع و بازرگانی ارتباط برقرار کردیم تا ما را به کمرک کشور معرفی نمایند تا از مواد معدنی که از خارج وارد می شود نمونه برداری کنیم و حتی کارخانه هایی که مصرف کننده این مواد معدنی هستند را به ما معرفی کنند نمونه برداشتی را آزمایشگاه سازمان آنالیز نماید تا تجزیه و تحلیل شود که آیا این در داخل کشور

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

وجود دارد یا نه، متأسفانه به علت عدم همکاری سایر وزارتخانه ها ما نتوانستیم به اهدافمان دست پیدا کنیم بهر حال پی گیر هستیم تا به نتیجه برسیم.

- مد نظر قرار دادن ویژگیهای زمین شناسی و متالورژی ایران به عنوان یک شاخص اساسی در رابطه با پتانسیل های معدنی به ویژه شناخت خاصی که از توان معدنی کشور در دست داریم.

- استفاده از مجموع اطلاعات معدنی که طی ادوار گذشته از طریق عملیات صحرایی در کتابخانه سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور وجود داشته است.

- آمار و ارقام واردات مواد معدنی و مشتقات آن

- نگاهی به مسائل کشور، منطقه و جهان در رابطه با رشد صنایع معدنی و نیاز به مواد معدنی متنوع و ترکیبات آنها که در پیوند با ویژگیهای متالورژی ایران وجود دارد.

- توجه به پراکندگی جغرافیایی مواد معدنی در ایران با در نظر گرفتن ویژگیهای اقتصادی مناطق پتانسیل دار که به عنوان اولویت های منطقه ای مطرح کردیم. در بعضی از استانها گرچه اکتشاف ضرورت ندارد ولی به واسطه وجود مسائل اقتصادی و اشتغال زایی پاره ای از مواد معدنی در اولویت منطقه ای قرار می گیرد.

- توجه به برنامه استراتژیک توسعه بخش معادن و فلزات.

در رابطه با تعیین اولویت اکتشافی دسته بندی خاصی را ما مورد توجه قرار دادیم:

دسته اول) شماری از مواد معدنی که پتانسیل آنها در کشور به حد کافی وجود

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

دارد و به وسیله بخش دولتی و خصوصی در سالیان گذشته اکتشاف شده اند و در حال حاضر در اولویت اکتشافی نیستند که ممکن است در شرایط ویژه مورد اولویت اکتشاف منطقه ای قرار بگیرد. مانند: سنگ آهن و خاکهای صنعتی.

دسته دوم (شماری از مواد معدنی هستند که اکتشاف آنها ضرورت دارد. که بر حسب میزان اهمیت و میزان کاربردی ویژگیهای زمین شناسی و معدنی آنها با احتمال وجود آنها در واحدهای متالورژی، از طرف دیگر در چهارچوب اولویتهای اکتشافی درجه بندی شده و بر مبنای شاخص های تعریف شده حق تقدم و تأخر آنها نیز تعیین می شود. در این رابطه از طرف معاونت برنامه ریزی، توسعه و نوسازی وزارت معادن و فلزات نیز یک لیستی ارائه شده که در این لیست مواد معدنی مجموعاً به چهار گروه دسته بندی شده:

- گروه اول مواد معدنی هستند که دارای اولویت اکتشافی می باشند.

- گروه دوم مواد معدنی که اولویت اکتشافی آنها در مرحله نیمه تفصیلی و تفصیلی هستند.

- گروه سوم مواد معدنی که فقط نیازمند فراوری هستند

- گروه چهارم مواد معدنی که اکتشاف آنها با اولویت حمایت از بخش خصوصی عنوان شده است.

این چهار گروه در مجموع ۱۷ نوع ماده معدنی است که از طریق معاونت برنامه ریزی و توسعه عنوان شده و در واقع برنامه ای که آقایان ارائه دادند در اکثر موارد هیچ گونه تناقضی با برنامه ای که ما داریم ندارد. فقط آنچه ای که ما در این قضیه بیشتر مورد توجه قرار دادیم بحث متالورژی و ویژگیهای زمین ساختی است.

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

اما در یک چارچوب کلی و در ارتباط با مواد معدنی آنچیزی که اکتشاف آنها ضروری است سه هدف را دنبال می کنیم:

۱- رفع کمبودها و جلوگیری از واردات مواد معدنی تا حد ممکن

۲- فراهم آوردن زمینه صادرات با توجه به نیاز بازارهای منطقه ای و جهان

۳- توجه به برنامه استراتژیک توسعه بخش معادن و فلزات تا افق ۱۴۰۰

مواد معدنی که از خارج وارد ایران می شود سه دسته می باشد:

۱- مواد معدنی که بصورت خام وارد می شود.

۲- مواد معدنی که کاملاً "فرآوری شده".

۳- مشتقات مواد معدنی با ترکیب شیمیایی خاص که تحت عنوان مواد

معدنی وارد کشور می شوند.

این آمار و ارقام نشان دهنده سهم قابل توجه از واردات مواد معدنی است.

بعنوان نمونه طلای خامی که وارد کشور می شود (در سال ۷۶) ۲۷۳ میلیون دلار

در ردیف یکی از ده قلم مهم وارداتی ایران بوده است.

شاخص های اولویت های اکتشافی عبارتند از:

۱- ویژگیهای زمین شناسی، زمین ساختی و متالورژی ایران به عنوان یک

اصل بنیادی و اساسی مورد توجه قرار گرفته است در بعضی موارد واقعا" ممکن

است یک ماده معدنی وارد کشور شود اما با توجه به این ویژگیها که گفته شد

نشان دهد که ممکن است بعضی مواد معدنی در ایران وجود نداشته باشد. به

عنوان مثال: الماس.

۲- چگونگی توزیع جغرافیایی ذخایر معدنی خاص در پیوند با منطقه یا

مناطقی از کشور با اولویت اکتشافات منطقه ای.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بعضی از مواد معدنی ضرورت ندارد به عنوان اکتشاف سراسری مورد توجه قرار گیرد اما در بعضی از مناطق کشور به دلیل پاره ای از ملاحظات اقتصادی و اجتماعی بخصوص در مناطق محروم اولویت پیدا می کند.

۳- نقش مواد معدنی در بی نیازی واردات مواد معدنی و مشتقات آن.

با توجه به آمار منتشره در سال ۷۸ بیش از ۸۰۰ میلیون دلار مواد معدنی در اشکال مختلف وارد کشور می شود.

از رقم های خیلی قابل توجه فسفات و اکسید آلومینیوم، فروآلیاژها، پتاس، ذغال سنگ، آهن کنسانتره، کربناتها، اکسیدها و تیدرواکسیدها و عناصر فلزی رامی توان نام برد.

در پایان گزارش ارائه شده ۵ مورد به عنوان شاخص مطرح گردیده که در پیوست شماره ۳ آمده و من ضرورت نمی بینم مطرح کنم. چنانچه سیاست اکتشافات به ویژه موضوعی را بر بنیان وجود پتانسیل در کشور از یک طرف و همچنین تأمین مواد اولیه مورد نیاز صنایع داخلی و بستر مناسب جهت امر صادرات از طرف دیگر قرار دهیم در آن صورت مواد معدنی را در سه دسته به شرح زیر می توان رده بندی کرد:

اول) شماری از مواد معدنی مورد نیاز صنایع که به سبب نبود پتانسیل آنها در کشور و عدم شناسایی آنها تاکنون واردات آنها اجتناب ناپذیر است. (الماس) دوم) شماری از مواد معدنی که در حال حاضر وارد کشور می شود ویژگیهای زمین شناسی و معدنی کشور وجود پتانسیل ها را تأیید و در مواردی احتمال وجود آنها را رد نمی کند. اکتشاف اینگونه مواد علاوه بر تأمین نیاز داخلی در صورت فراوانی می تواند صادر هم بشود. مانند: طلا، پتاس، فسفات، بوکسیت،

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

نسوزها و غیره.

۳- شماری از مواد معدنی که در حال حاضر ذخایر آنها به مقدار کافی شناسایی و اکتشاف شده ولی بهره برداری آنها در این مقطع زمانی نیاز به فراوری دارد. مثل آندالوزیت، سیلیمانیت، منگنز. اگر مشکل فراوری موارد فوق حل شود علاوه بر تأمین نیاز داخلی، زمینه صادرات نیز فراهم می شود. در راستای سیاستهای اجرایی اکتشاف گروه های یک و ۳ خارج از چهارچوب اولویت اجرایی قرار می گیرند. و تنها گروه دوم در این اولویت جای می گیرد.

با توجه به مشخصات و دسته بندیهای ذکر شده مواد معدنی که در حال حاضر در اولویت اکتشافی قرار می گیرند بر دو اصل فلزی و غیر فلزی تقسیم کردیم.

در مورد مواد فلزی می توان از طلا، مس، مولیبدن، تنگستن، قلع، کادمیوم، جیوه، کبالت، کروم، نیکل، و عناصر گروه پلاتین، منگنز، تیتان، آهن، خاک های نادر و سرب و روی نام برد.

نیکل به عنوان عنصر همراه در مس و افسولیتها وجود دارد و در مقیاس اقتصادی تا این لحظه مشاهده نشده است ولی آثار و علائمی در شمال تهران مشاهده شده که قابل بررسی است (معدن سنج) شاید یکی از مواردی که به آن توجه نکردیم از این مقوله باشد و می تواند این به عنوان یک شاخص برای دنبال کردن مجموع توده های نفوذی که ما در پیرامون البرز داریم مورد توجه قرار گیرد.

در مورد سرب و روی هم باید عرض کنیم که در صورت مطالعه و بررسی می

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

توان ذخایر قابل ملاحظه از سرب و روی کشف کنیم در این رابطه نقره و کادمیوم هم به عنوان عناصر همراه مطرح هستند. به عنوان نمونه در یک کانساری در شمال معلمان، دامغان که ذخایر سرب در آنجا خیلی قابل توجه است در مناطقی که مقادیر روی بالا است مقدار کادمیوم نیز بالا می باشد. در نتیجه نقره و کادیوم می تواند ارتباط مستقیم با سرب و روی داشته باشد.

اما در مورد مواد غیر فلزی می توان از فسفات، پتاس سنگی، بوکسیت، نسوزها، فلورین باریت، سولستین، سولفات سدیم، گوگرد آزبست، تالک، بنتونیت، زئولیت، میکا و فلدسپات از نوع پتاسیک آن را نام برد.

در ضمیمه شماره یک گزارش فهرست مواد معدنی دارای اولویت اکتشافی از جانب معاونت برنامه ریزی و توسعه عنوان شده که ۱۵ مورد آن با تقسیم بندی های ما تطابق دارد ما مجموعه مواد معدنی را در جدولی ارائه دادیم و در این رابطه ۵۵ عنوان با بیش از ۶۵ عنصر و کانی مطرح شد.

اول) عناصر و کانه هایی که اولویت اکتشافی سراسری دارند عمدتاً می تواند دستگاه های دولتی متولیان امر اکتشاف آنها باشد.

دوم) عناصر و کانیهایی هستند که اولویت اکتشاف منطقه ای دارند و در این امر عمدتاً بایستی با حمایت از متقاضیان بخش خصوصی انجام گیرد. اگر بخش خصوصی مایل باشد از طریق اعطای وام اکتشافی حمایت می کنیم.

سوم) عناصر و کانی هایی که اولویت اکتشافی ندارند ولی اکتشاف آنها می تواند صرفاً در چهارچوب بخش خصوصی انجام گیرد. این دسته مواد معدنی می تواند قابل توجه باشد ولی نیاز نیست که دولت روی آن سرمایه گذاری کند.

مانند سنگ گچ مواد اولیه سیمان و سنگ های تزئینی و نما و غیره

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای مهندس قشقایی

ضمن تشکر از دوستان چند نکته در ارتباط با کل گزارش و دستور جلسه به نظر می رسد این است که در ارتباط با فعالیت های معدنی اعم از اکتشاف و بهره برداری معمولاً با همان نکته ای که بیان شد بر می خوریم که در یک منطقه ای مثلاً فقط احتمال وجود گچ هست. علی رغم اینکه ظرفیت های تولیدی بالاتری در استان های دیگر هست باز این جاذبه وجود دارد، بخصوص که هزینه حمل این مواد در آنجا بسیار مؤثر است که باید چنین اولییتی در آن منطقه قائل بشویم. در مورد سنگ آهن هم می توانیم این کار را بکنیم و اکتشاف در اطراف کارخانه فولاد سازی را اولویت بدهیم نکته دیگر هم در ارتباط با جدول همانگونه که آقای مهندس جهانگیری اشاره کردند ما الان یک جدول با یک طبقه بندی نسبی همراه با تعداد زیادی عناصر و کانی داریم، با توجه به محدودیت منابع مالی مان در اجرا محدودیت هایی داریم لذا باید روشن شود در بین این ۵۰ نوع کدام را اولویت اول بدهیم.

یکی دو مورد کلی دیگر در دستور کار هست که شاید برای افق ۱۴۰۰ یا برنامه محدودتری در برنامه سوم پیش بینی بکنیم مثلاً تصمیم بر این باشد تا پایان برنامه سوم دیگر خلاء نقشه ۱:۱۰۰۰۰۰ وجود نداشته باشد و به دولت یا مجلس هم ارائه شود و مقدار منابع مالی مورد نیاز نیز مشخص گردد بحث مهم دیگر در مورد مطالعات متالورژی است که باید به عنوان نمونه بطور تقریبی ۵ هزار کیلومتر حاشیه قاره ای در برنامه سوم مورد شناسایی قرار بگیرند.

نکته دیگر اینست که اکتشاف را تا چه مرحله پیش ببریم آیا به مرحله تفصیلی وارد شویم یا این را به عهده شرکت های می گذاریم یا بخش خصوصی

را تا چه مرحله ای پیش می بریم.

پیشنهادی هم بنظر می رسد که شاید مربوط به این گزارش نشود بد نیست شورا اجباری بگذارد برای کلیه افراد حقیقی و حقوقی که وارد مبحث اکتشافی می شوند تا آنالیز عمومی منطقه اکتشافی را به معاونت اکتشافی بدهند که دانسته شود وقتی روی اکتشاف می کند کادمیوم نیز بعنوان عنصر همراه وجود دارد. بعنوان نمونه معدن کوشک را می توان نام برد که بدلیل وجود کادمیوم در کنسانتره در فاصله زمانی معینی بالای قیمت خریداری می شد اما پس از مدتی که با وجود ثابت ماندن درصد روی یک زون کنسانتره آن به فروش نمی رفت. بنابراین معاونت اکتشاف در بدو تأسیس هر معدن چند نمونه آنالیز کلی از همه عناصر را از معدن دار درخواست نماید تا احتمالاً "ثروت ملی از دست نرود.

دکتر سرقینی

دوستان زحمت زیادی کشیدند ولی چند سؤال مطرح است:

- اگر تأکید بر حمایت از بخش خصوصی داریم باید محدوده این تأکید را مشخص کنیم ولی اگر همه اولویت ها در این محدوده حمایتی قرار بگیرند دیگر امکانات ما کفایت نمی کند. بد نیست در این مورد تجدید نظر شود.

- یک مورد هم آخر جدول چهار ماده معدنی توی اولویت خاص گذاشتید (پوزولان و آندولوزیت و... و...) یعنی تأکید بر حمایت از متقاضیان در صورتیکه از آندولوزیت ذخایر کشف شده زیادی داریم فقط روی آن فراوری نمی توانیم بکنیم که در گروه اول مورد اشاره قرار داده اید.

مطلب دیگر در مورد ذغال سنگ کک شوکه می دانیم جزو اقلام وارداتی ماست

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

و پتانسیل هایش را هم از نظر زمین شناسی داریم. در مورد اکتشافات منطقه ای
مطلب بسیار درستی عنوان شد که مورد تأکید اینجانب نیز می باشد.

آقای وزیر: یعنی اگر الان بخش خصوصی بخواهد در مورد مس اکتشاف انجام
بدهد شما از آنها حمایت نمی کنید؟

دکتر راستاد: این مسی که در اینجا مد نظر داریم عمدتاً مس پرفیری است اگر
رگه ای باشد نظر این است که بخش خصوصی خودش با توجه به صرفه
اقتصادی انجام دهد. بنابراین برای نپ رگه ای اولویتی قائل نیستیم.

آقای وزیر: کوچکهای پرفیری چطور؟

دکتر راستاد: همین هست که الان داریم انجام می دهیم.

آقای عابدیان: در کوچکهای پرفیری باید مطالعه فنی اقتصادی شود. چنانچه
اگر از حد معینی کوچکتر باشد اقتصادی نیست.

آقای راستاد: در مس پورفیری هر کس که توان داشته باشد، انجام دهد مانند
خارجیها که با آنها تفاهم نامه امضاء کردیم.

در مورد کک شو بحثی که با آقایان فولاد داشتیم نظرشان این بود که، مجموعه
ذغالهای کک شویی که بدرد می خورد را شناسایی کرده ایم. بنابراین شرکت
ملی فولاد از محل درآمدهایش در این زمینه هزینه می کند و ما دیگر در اینجا
عنوان اولویت ذکر نکرده ایم.

دکتر محوی:

در شاخص هایی که اعلام شده بنظرم می رسیدیکی دسترسی به
تکنولوژی های زیربند در انتخاب کانه معدن مد نظر قرار بگیرد چه در بحث
اکتشاف، استخراج و فرآوری آن و دیگری اینکه سمت و سوی سیاست های

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

اقتصادی معدن هم در اینجا باید دیده شود و به عنوان نمونه سلسنتین که معدن و پتانسیل آن در کشور زیاد وجود دارد ولی اصلاً" توجیه اقتصادی روی این ماده معدنی خاص وجود ندارد یا بحث این است که در دنیا به آرامی ژئولیت جایگزین فسفات می شود (در مواد شوینده).

بحث دیگر اینکه با توجه به شاخص ها تعداد زیادی ماده معدنی (۵۰ تا ۴۰) را در بر گرفته که این کار را گسترده کرده است: بنظر می رسد که کار را باید کمی جمع و جور تر کرد. باید شاخص ها را به نوعی کم بکنیم و امتیازی برای آن قائل شویم در نهایت آن کانی که امتیاز بیشتری می گیرد در اولویت قرار گیرد.

آقای عابدیان:

فکر می کنم در این راستا به این قضیه توجه کردیم که وضع مواد معدنی، سیاست های اکتشافی کلان ما در آینده مشخص می کند. و این مورد را هم در نظر داشته ایم که تکنولوژی ما را در آینده پیشرفت خواهد کرد و بدین ترتیب مواد اکتشافی مان را به آن طرف سوق داده ایم.

آقای دکتر فاطمی

در تأیید صحبت های مهندس فشقایی سئوالی که مطرح است اینکه قرار گذاشتیم که از بخش خصوصی حمایت شود اما عملاً" بعضی از مواد معدنی در اولویت اول قرار داده شده است از این رو باید از بخش خصوصی حمایت شود که بیاید به کمک ما و کار را تسریع بکند. لیکن این مسئله در نظر گرفته نشده است.

بحث دیگر در اولویت بندی اکتشافی اینست که ما به هر علتی نتوانستیم

مکانها و حفارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

اطلاعی از نیاز واقعی کشور بدست آوریم این را شاید اگر استانی می کردیم و از استانها کمک می گرفتیم آمار را راحت تر می توانستیم جمع بندی نماییم چون این یک بحث جدی و پایه ای ایست. مثلا آقای دکتر فرمودند که برای یک سال تدوین شده است این دیگر استراتژی اکتشاف نمی شود با توجه به مسائل زمین شناسی و اولویتها و نیازهایی که داریم برنامه ای تهیه شود که بخش معدن بتواند کمک بزرگی برای کشور بشود.

در یک استراتژی اکتشاف باید ۵۰ سال آینده را ببینیم.

آقای اسلامی

در جلساتی که با استانها داشتیم راجع به اطلاعات اکتشافی استانهای مربوطه به این نتیجه رسیدیم که مجموع کارهایی که استانها برای فراوری شان می خواهند انجام دهند با توجه به مسائل حمل و نقل، اکتشاف مواد معدنی آن باید در منظمه انجام شود.

آقای عابدیان

در رابطه با مسئه مس و مولیبدن، مطلع هستیم که روی کانسار مس سرمایه گذاری قابل توجهی کردیم. در رابطه با وزارت صنایع که مکاتبه کردیم پاسخ داده شد که ما اصلا اطلاعات نمی دهیم. بنابراین اگر ما از مرکز نتیجه نگرفتیم فکر نمی کنم پس از ماه ها هم از استانها نتیجه ای بگیریم. در این زمینه اگر جناب وزیر دستور صریحی بفرمایند متشکر می شویم.

جمع بندی جلسه توسط مقام عالی وزارت

آقای وزیر ضمن تشکر از زحماتی که در زمینه تهیه اولویت بندی اکتشافی مواد معدنی انجام شده بیان فرمودند: «در سال جاری برای دقیق تر شدن این اولویت بندی شاخصهای دیگری نیز که راجع به آن بحث شده در نظر گرفته شود. اما برای برنامه پنج ساله سوم باید دقیق تر عمل شود. بدین ترتیب که شورا اقدام به یک نظر خواهی از صاحب نظران در زمینه شاخصهای جدید نماید و بر اساس یک سری پارامترهای علمی این شاخص ها وزن دار شده و بتوان با عدد آنها را نشان داد. که در این صورت اظهار نظر در مورد اولویت اکتشافی هر ماده معدنی آسان تر خواهد بود. در حال حاضر این بحث در کمیته زیر بنایی مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز دنبال می شود که اولویت اکتشافی از نظر نوع مواد معدنی و هم از نظر مناطق مشخص شود تا به عنوان سیاست کلی رهبری اعلام شود و در زمینه اطلاع رسانی نیز باید کلیه اطلاعات اکتشافی در یک نقطه کشور متمرکز شود و دیگران که کار اکتشافی انجام می دهند، اطلاعات و نتایج حاصله را به این مرکز که سازمان زمین شناسی کشور است تحویل بدهند که از طریق این مرکز اطلاعات در اختیار عامه مردم قرار گیرد و نیز سیاستگذاری در بخش زمین شناسی باید بطور کامل متمرکز باشد تا در سرمایه گذاری با مشکل مواجه نشویم و همچنین در بحث سرمایه گذاری خارجی مصوبه مفیدی داشتیم که مجوز تمام مراحل اکتشاف، بهره برداری، فرآوری را بطور مستقیم با استفاده از حمایت خارجی می توان انجام داد در این اولویت بندی که ارائه شده به نظر می رسد ستون آخر آن اضافه باشد با توجه به اینکه از نظر تکنولوژی و امکان فرآوری در مورد برخی از مواد معدنی در کشور با مشکل روبه رو هستیم. در

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بحث اولویت بندی این سؤال مطرح است اینگونه مواد معدنی در سراسری قرار می گیرند یا منطقه ای؟ استنباط من از اولویت اکتشافی سراسری و منطقه ای این است که اگر دولت قرار شد کار اکتشافی انجام دهد فقط در اولویت سراسری می تواند این کار را انجام دهد، اما بخش خصوصی هم در سراسری و هم منطقه ای می تواند فعالیت نماید. درست هم همین است.

اما بخش خصوصی ممکن است در حال حاضر تمایلی به سرمایه گذاری با رقمهای ۵ یا ۶ میلیارد تومان در امر اکتشافات رانداشته باشد. ما باید کاری کنیم تا سرمایه گذار مواد معدنی را برای سرمایه گذاری اینچنین انتخاب کنند.

گرچه هم اکنون از نهادها که مرسوم به بخش غیر دولتی اند تمایل خود را در این جهت نشان داده اند که کار معدنی از اکتشاف تا فراوری را انجام دهند ولی درخواست وامهای سنگین دارند که در تبصره ۴۳ نمی گنجد که باید از طریق سیستم بانکی روی آن کار شود و حمایت بشوند. این موارد به نوعی اولویت دار می شوند که باید جایش را پیدا کرد. اولویت منطقه ای هم از جانب استانها مشخص می شود که از محل تبصره ۴۳ تا جایی که ممکن است وام به آنها پرداخت خواهد شد. بنابراین بخش خصوصی هم در سراسری و هم در منطقه ای می تواند اکتشاف انجام دهد. در ادامه شما باید منطقه ای را مشخص کنید و بگویید که هر کدام از این مواد منطقه ای شامل کدام یک از استانها می شود و کمیته هم بر اساس این اولویتها فعال شود. البته این برای سال اول ممکن است نواقصی داشته باشد در فرصت باقیمانده برای سال آینده در زمان تصویب اولویت اکتشافی برنامه ۵ ساله یا سال ۷۹ رفع خواهد شد. مواردی هم که در معاونت برنامه ریزی تعیین شده حتماً در نظر بگیرید و حذف نکنید.

معادن و فلزات

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

اطلاعاتی که لازم است با وزارتخانه‌های دیگر مستقیماً مکاتبه نشود بلکه از طریق معاونت‌های اقتصادی و برنامه ریزی تهیه و در اختیار قرار گیرد.

کار اکتشافات پیدا است که تا آخرین مرحله یعنی تبدیل به معدن باید پیش برود و اگر دولت در جایی (به عنوان نمونه پتاس) وارد شد بنا به ضرورت بوده است و چنانچه بخش خصوصی اعلام آمادگی جهت ادامه کار نمود باید واگذار شود.

در تبصره ۴۳ مطالبی عنوان شده که چنانچه تمام مراحل اکتشافات بر اساس تأیید وزارت معادن و فلزات بصورت علمی انجام شود این کمک بلاعوض می شود. بنابراین در کمیته دستور العملی که این مراحل را مشخص کرده باشد باید تدوین شود و کسی که وام می گیرد آن را اجرا کند.

بهر حال این موارد را همراه با اولویت‌های اکتشافی برای مردم توضیح دهید تا انشاء الله در برنامه سوم ریز تر و دقیق تر سرمایه‌ها را جذب نماییم. برای سال ۷۸ جمع مناطق استان‌ها را اعلام نمایید و به مدیران کل بگویید علاوه بر اکتشافات سراسری که اولویت شماست، مثلاً این ۵ مورد در استان شما اگر به طور خاص کسی روی آن کار کند مورد حمایت قرار می‌گیرد و این را بطور کتبی به مدیران کل و یا استانداران اعلام نمایید که این اعتبارات از بودجه استانی و یا وام تبصره ۴۳ برای طرح‌های مورد نظر تأمین بشود.

در ارتباط با تبصره ۴۳ استان‌هایی که واقعا در مرزها قرار گرفته‌اند و محرومند مثل سیستان و بلوچستان، می‌توانید از معادن سنگ نیز حمایت کنید و احیاناً یک یا دو معدن سنگ راه اندازی شود که خیلی هم خوب است. در زمینه اجرایی کردن برنامه سال ۷۹ باید با آقای اسلامی و سازمان برنامه و بودجه

مکان و فنرنگ

تاریخ: / /

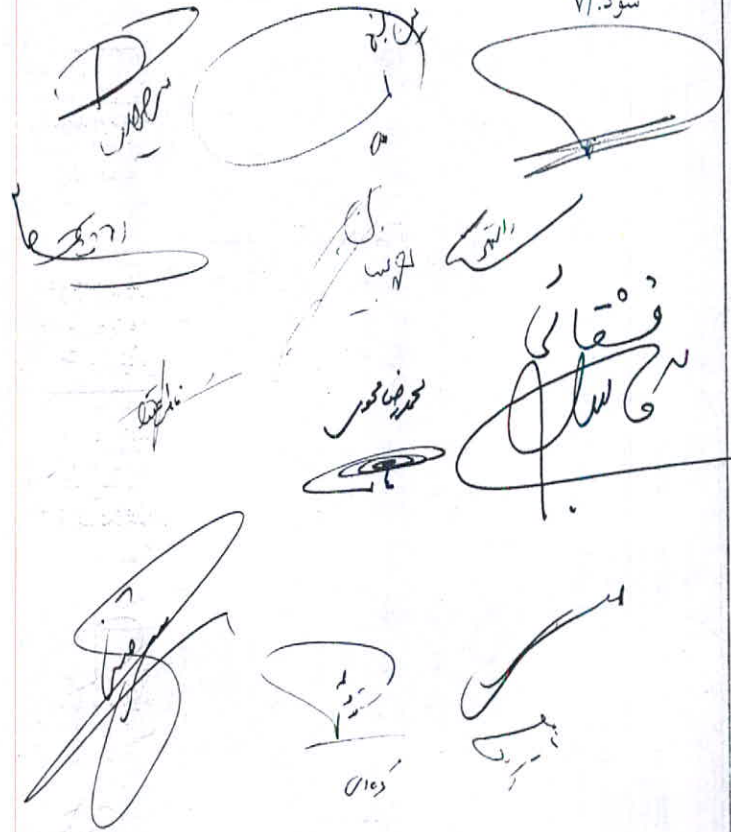
شماره:

پیوست:

ارجاعات:

طرحی جامع برای برنامه پنج ساله سوم برای این ۲۰ زون تهیه نمایید و نهایی

شود. ۷/

وزارت

معاونت و نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات: _____

جلسه هشتم

سیستم اجرایی اکتشاف در پنجاه سال اخیر
«سه دهه قبل و دو دهه بعد از انقلاب اسلامی»

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

بسمه تعالی

صور تجلسه شورای عالی اکتشاف

شماره: ۸

تاریخ: ۷۸/۷/۱۱

هشتمین جلسه شورای عالی اکتشاف در حضور مقام محترم وزارت و با حضور
اعضای محترم شورا آقایان، مهندس کره ای، مهندس الماسی، دکتر افتخار نژاد،
دکتر مؤمن زاده، دکتر فاطمی، دکتر راستاد، مهندس نبیان، مهندس صمیمی،
مهندس اسماعیلی، دکتر محوی، مهندس بخشایی، و مهندس باباخانی برگزار
گردید.

ابتدا آقای دکتر راستاد اظهار داشتند: در جلسه گذشته شورای عالی اکتشاف در
حضور اعضای محترم شورا ما در نهایت به این جمع بندی رسیدیم که سابقه
موضوع سیستم اجرایی اکتشاف را حداقل از ۲۰ سال گذشته داشته باشیم و با
توجه به اعداد و ارقامی که هزینه شده و نتایجی که گرفتیم بتوانیم یک تصویر
ذهنی از مسئله پیدا کنیم این می تواند ما را هدایت کند که نقش بخش خصوصی
و دولتی را با توجه به نتایج حاصل در آینده چگونه ببینیم دسترسی به
(۷۵)

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

اطلاعات یک مقدار مشکل بود، دوستان تلاش کردند و سعی کردند در حد ممکن یک مقدار اطلاعات بدست بیاورند که آقای مهندس نبیان توضیحات مفصل تر را خدمتان ارائه خواهند نمود. بحث دومی هم که پیش بینی کردیم و اگر فرصتی باشد مایلیم این بحث را مطرح کنیم و طی این جلسه به یک جمع بندی برسیم، بحث نظارت بر عملیات اکتشافی و طرحهای اکتشافی است که ضمیمه این بحث یک بحث دیگر هم راجع به مراحل اکتشاف و عملیات اکتشافی است. جزوه ای را در این رابطه گروه کاری آقای مهندس باباخانی تهیه کردند که طبعاً برای نظارت کردند ناگزیر هستیم تعریف کنیم که شرح خدمات و مراحل مختلف اکتشاف چگونه است که گروه کاری آقای باباخانی این کار را کردند و در کمیته تخصصی هم مطرح و جمع بندی نمودیم در بحث استانداردها مشکلاتی داشتیم که زمان زیادی را می طلبد که انشاء الله در یک فرصت دیگری خدمتان خواهیم بود و نتیجه کار را در شورای عالی خواهیم آورد. ببینیم جلسه چگونه پیش می رود اگر سریع تر جمع بندی کنیم و به بحث نظارت هم برسیم خیلی خوشحال می شویم ولی با توجه به بحثی که آقای نبیان خواهند کرد اگر اجازه بفرمایید بحث سیستم اجرایی اکتشاف را شروع نمایند با این مقدمه ابتدا من فکر می کنم که بحث سابقه اکتشاف را آقای نبیان توضیح بدهند و بعد هم یک یادآوری نمائیم از آنچه در جلسه قبلی به عنوان روال کلی و نقشی که برای بخش دولتی و خصوصی قائل شدیم و صحبت کردیم، یک

چکیده ای از آن بتوانیم در این جلسه داشته باشیم که یکی دو ماهی از آن گذشته و ممکن است حضور مطلب در ذهنها نبوده باشد که یادآوری باشد.

آقای نبیان:

ما جلسه پیش یک الگویی را به عنوان سیستم اجرایی اکتشاف، نقش بخش دولتی و خصوصی در اکتشاف به اعضای شورا ارائه کردیم. دو ماه هم هست که از زمانش گذشته و توضیحاتی را خدمت شما ارائه کردیم. انتظار نداشتم که اعضای شورا نقطه نظراتشان را در مورد سیستم اجرایی اکتشاف ارائه نکنند که واقعا روی آن زیاد کار شده و آقایان خیلی زحمت کشیدند و روی هر بند آن فکر شده و مقوله مهمی است که سیاست کلان ما را در سیستم اجرایی اکتشاف برای استفاده از برنامه سوم تصحیح می کند انتظار داشتیم که روی آن بحث شود. خیلی از آقایان هم تشریف نیاوردند ولی به هر صورت من عرض کردم که این سیستم اجرایی اکتشاف را بر اساس آن سه محور طراحی کردیم. یکی اینکه تجربه گذشته و دستاوردهایش چه بوده است، دیگر آنکه در توسعه بخش معدن، نقش بخش خصوصی و دولتی چه هست که الگوهای شناخته شده را بررسی کنیم و سوّم اینکه قانون معادن با توجه به شرایط خاص مملکتیمان به ما چه توصیه ای می کند کل این مسائل را در نظر گرفتیم و این سیستم اجرایی اکتشاف را برای شورا پیشنهاد کردیم که انشاء الله راه کار ما برای آینده باشد. بحث اول اینکه ما طی ۵۰ سال گذشته چه کار کردیم و چه نتیجه ای گرفتیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

البته یک تیمی مأمور این کار شده کار خیلی سختی بود اطلاعات و آمار خیلی دقیق در دستری نبود و آقایان هم خیلی همکاری کردند. همکاران سازمان برنامه و بودجه اطلاعات لازم را به ما دادند، از قسمت معاونت طرح و برنامه هم اطلاعات لازم را گرفتیم ولی کماکان این اطلاعات ناقص بود ولی بر مبنای همین اطلاعات ناقص یک تیم سه نفره از همکاران سازمان را مأمور کردیم که نشستند و این اطلاعات را تحلیل نمودند و در دو صفحه استخراج کردند که البته در آن جزوه هم هست ولی جداگانه خدمتتان تقدیم می کنم، در سه دهه قبل از انقلاب، آنجور که ما بررسی کردیم، امر اکتشاف را هم بخش خصوصی و هم بخش دولتی توأماً انجام می دادند. در بخش خصوصی برای اکتشاف یک سری شرکتهای بهره بردار بودند که به موازات عملیات بهره برداری این کار را هم انجام میدادند، برای توسعه معدن خودشان، به اکتشاف ذخایر جدید می پرداختند. ضمناً اکتشاف حین استخراج را هم، این شرکتهای انجام می دادند. با هزینه و قبول ریسک خودشان انجام می دادند. شرکتهایی مثل: ماگوارا، میناک، معادن آلوت، سیمان شرق، شرکتهای معدنی رضائیهها، شرکت معدنی مرحوم قربانی از اهالی انارک، شرکت های معدنی ارباب قنبر و چند شرکت کوچک دیگری که اینها در بخش خصوصی در مقوله اکتشاف فعالیت می کردند. بیشتر هم عرض کردم با سرمایه خودشان برای توسعه معادن خودشان بود و احیاناً معدن جدیدی که کشف می کردند پروانه می گرفتند و در صورت اقتصادی بودن روی آن سرمایه گذاری می کردند. شرکتهای موفق بودند در رابطه با معدن، البته تنها موفقیت شان واقعاً تخصصشان شاید نبود، عوامل دیگری مؤثر بوده است که این عوامل مؤثر حمایت بی دریغی بوده که از طرف

بانکها می شدند علاوه بر حمایت های بی دریغی که از اعتبارات دولتی و بانکی می شدند آنها در زمینه های مختلفی سرمایه گذاری می کردند، فرض بفرمایید در زمینه ساختمان، صادرات، واردات، صنعت، در نتیجه مجموعاً شرکتهای موفق ی بودند و بخش معدن را در کشور توسعه داده بودند. بخش دولتی در امر اکتشاف یکی شرکت کل معادن بوده که در زمینه اکتشاف فعال بوده و انصافاً هم در تاریخ معدن کاری نقش مهمی داشته است و از بخش خصوصی هم حمایت می کرده است از نظر تخصصی، از نظر آموزش، از نظر مشارکت با بخش خصوصی و معدن را راه می انداختند و پرونده و سابقه خوبی شرکت کل معادن در اکتشاف و راه اندازی و بهره برداری دارد ولی بعدها و امروزه روش کاری اش بیشتر روی سنگ متمرکز شده ولی هنوز به عنوان یکی از محورهای خوب در توسعه معدن می تواند مطرح شود. صندوق معدن از مواردی است که به منظور حمایت فنی و مالی از بخش خصوصی در اکتشاف و بهره برداری به وجود آمد ولی نتوانست کار مؤثری انجام بدهد و در نهایت به شرکت خدماتی اکتشافی امروز تبدیل شده که شرکت خصوصی است و کارهای معدنی و بهره برداری انجام می دهد که به نام شرکت صندوق بیمه در قانون معدنی جدید هم پیش بینی شده که انشاءالله باز هم صندوق توسعه پیدا کند و برای حمایت فنی و مالی از بخش خصوصی مؤثر باشد. قبل از انقلاب در بخش دولتی، بانک صادرات معادن به دلیل اسمش و به دلیل علاقه ای که مهندس بلور فروشان روی معدن داشت به قصد اینکه در معدن یک سری فعالیتهایی بکند تشکیل شد ولی بعداً از این خط خارج شد فقط به کار بانک داری پرداخته است. بانک صنعت و معدن به منظور حمایت از بخش معدنی و ادامه توسعه معدن کاری

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

تشکیل می شود این بانک کار اکتشافی نمی کند، اکتشاف را افراد و شرکتهای بهره بردار و بخش خصوصی انجام می داده، معدنی را کشف می کرده و به عنوان آورده خودش در این بانک می آورده مطرح می کرده و یا در بانک سهیم می شده یا اینکه وام می گرفته و از حمایت بانک برخوردار می گردیده است. این بانک هم در محدوده کار خودش به نظر می رسد که آن موقع موفق بوده و توانسته معادن زیادی را اکتشاف بکند. سازمان زمین شناسی که در سال ۱۳۴۰ تشکیل می شود در بخش اکتشاف در اینجا تشکیل می شود که تشکیل بخشهای ژئوشیمی، ژئوفیزیک، بخش رادیو اکتیو و بخش اکتشاف و بخش کانه آرایی و آزمایشگاههای مربوطه و قبل از انقلاب واقعا یکی از محورهای اصلی اکتشاف بوده و حرف علمی را در این مقوله زده و نقش مهمی در کشف معادن به همراه بخشهای دیگر داشته است.

مرحله شناسایی شامل شناسایی مواد مختلف معدنی، خاستگاه زمین شناسی، مطالعات متالورژیکی، عمدتا در سازمان در چهارچوب برنامه های جاری سازمان انجام می شده است. در پاره ای از موارد با ارائه طرح از محل اعتبارات ملی انجام می گرفت. عمدتا کارهایی که سازمان در قبل از انقلاب انجام داده خدمت شما بگویم اینجادر دو تا مقوله اکتشافات موضوعی و ناحیه ای کار کرده، اکتشافات موضوعی عمدتا از محل اعتبارات جاری بوده، نسوزبوکسیت را در سطح کشور شناسایی کرده و چند تا معدن رابه بهره برداری رسانده، فسفات را در سرتاسر مملکت شناسایی کرده است البته یک قراردادی داشته با شرکت BRGM فرانسه که آنها در بستر وسیعی از ایران کار شناسایی فسفات را انجام داده برای پتروشیمی کار کرده اند.

ماده و مقررات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای وزیر: آن فسفات و پتروشیمی چی شده؟

آقای نبیان: عرض کردم که شرکت پتروشیمی آمده با BRGM فرانسه قرارداد بسته روی بستر کارهایی که سازمان انجام داده. الان هم هست گزارش هایش هست، کار کرده است.

آقای وزیر: آیا معدن شده؟

آقای نبیان: خیر

آقای وزیر: چرا؟

آقای نبیان: ذخیره مهمی کشف نشد الا همان اسفوردی که سازمان اول معرفی کرده بود و یک سری فسفوریتهایی که افق های معدنی هستند الان هم مشکل کانه آرایبی عیار و مشکل شرایط استخراج را دارند. از نظر ضخامتها هم مشکل دارد، عیارها پایین است و استخراجش صرف نمی کند. البته ما در این سمینار سرمایه گذاری خارجی به عنوان یک پتانسیل مطرح خواهیم کرد. به هر صورت ما در رابطه با فسفوریت که فسفات اصولی باشد که اینها کار کردند تا این ساعت به نتیجه مثبتی نرسیدیم به همین دلیل است که ما در برنامه ۵ ساله دنبال فسفات آذین بودیم که تست نمودیم. جدیداً هم آقای مهندس باباخانی با تیمشان که کار می کنند به یک آثار مثبتی رسیدند که انشاء... اگر پیش برود در خدمتتان خواهیم بود.

موضوع دیگر اکتشاف آلومینا در کمربند ولکانیت شمال غرب کشور توسط سازمان زمین شناسی کشور است همچنین در قالب طرحی، پتاس سنگی را در ایران شناسایی اولیه نموده اند.

آقای وزیر: ببخشید این مواردی که در قانون موضوعی کار می کنند معنی اش

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

این است که کل ایران را روی موضوعی خاص بررسی کرده و اطلاعاتشان جامع است یا نه؟

آقای نبیان: خیر، پیرامون قضیه بسته نیست از ابتدا کار متالورژیکی نموده اند افقهایی که روی این مواد معدنی امیدواری داشتیم کار کردیم، مثلاً در مورد فسفات (فسفات رسوبی) واقعا "کار خیلی انجام شده است. این که ما دوباره روی فسفات رسوبی کار کنیم شاید آن اولویت اول را نداشته باشد ولی هنوز فرض کنید در مورد بوکسیت قضیه باز است با آنکه خیلی از افقها را دیدیم ولی کامل نشده به همین دلیل در برنامه های قبلی مان آنهايي که کامل نشده را گذاشتیم.

آقای مهندس صمیمی: مطلبی راجع به فسفات عرض کنم. یک نواری از فسفات در دنیا هست که خیلی برجسته است. از شمال آفریقا شروع می شود از مراکش می آید به الجزایر و به یک دلیل متالورژی در لیبی دیده نمی شود دوباره می آید در خاور نزدیک و اردن و فلسطین و سوریه می آید به طرف ایران در عراق یک مقدار ضعیف می شود.

در ایران ضعیف تر می شود ولی به هر حال در ایران هم ادامه دارد. اینکه چرا در ایران ضعیف می شود این مسئله هنوز روشن نشده شاید یک روزی بشود از این زاویه برخورد کرد که چرا در ایران ضعیف است؟ آیا علتش این است که واقعا ضعیف شده یا اینکه ما نتوانستیم آن جاهایی که قوی هست را پیدا بکنیم. این وضعیت در مورد فسفات یک مسئله ای است که از نظر متالورژیکی باز است.

آقای نبیان: در مقیاس ناحیه ای، سازمان بیشتر کارهایش به صورت قرارداد با شرکتهای خارجی می باشد مادر وسعت ۷۰ هزار کیلومتر مربع با یوگسلاوها

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

قرارداد بستیم در ناحیه کرمان و کار اکتشافات سیستماتیک ناحیه ای کردیم و در روی آثار ناحیه معدنی تا مرحله تفصیلی هم پیش رفتیم به صورتی که بعضی از این آثار معدنی الان جزء معادن شرکت مس هست. در ۴۵ هزار کیلومتر مربع در ناحیه ایران مرکزی با شرکت تکنواکسپرت شوروی قرارداد بستیم که اینها در بعضی جاها کارها را تا مرحله تفصیلی پیش بردند کار سیستماتیک انجام شد ولی نتیجه آنچنانی بیش از اطلاعاتی که قبل از آن داشتیم نگرفتیم مگر اینکه اطلاعات ما (اطلاعات علمی زمین شناسی) قدری بیشتر شده است. در ۲۷۰ هزار کیلومتر مربع در شرق ایران پاراگون، اینترکان، آب و خاک و ژئومتال شرکتیهای واسطه بودند و این کار انجام شد. الان اطلاعاتش هست آثار معدنی زیادی در این کار معرفی شده روی این آثار معدنی بعدها در قالب طرحهای وزارت معادن و ادارات کل و سازمان یک سری کار تا مرحله جلوتر پیش رفته و الان هم بعضی از شرکتیهای خارجی که آمدند روی این محدوده ها مشغول به اکتشاف هستند.

آقای وزیر: اطلاعات را از شرکت خارجی کاملاً گرفتیم یا نه؟

آقای دکتر افتخار نژاد: شرکتها بعضی هایشان قبل از انقلاب تقریباً کار را تمام کرده بودند. کار صحرایی تمام شده بود اول ۳۰٪ اطلاعات معدنی را به همراه برده بودند ولی همزمان با شروع انقلاب کارشناسان خارجی ایران را ترک کردند ولی خوشبختانه ما نگذاشتیم که مدارک از بین برود یا کار قطع شود. حتی شده با ارتباطات شخصی ما گزارشات کامل زمین شناسی را خودمان منتشر کردیم. گزارشات مردمی را کاملاً گرفتیم هم از شرکت ژئومتال، هم از شرکت آب و خاک که شریکش کانادایی بوده و هم از شرکت پاراگون ولی شرکت آمریکایی در

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

بحیوچه انقلاب طرحها و مدارک را میخواست از ایران خارج بکند در فرودگاه مهرآباد گرفتند و به صورت مدارک پراکنده تحویل سازمان زمین شناسی دادند. متأسفانه ما هیچگونه ارتباطی بعد از انقلاب با اینها نتوانستیم داشته باشیم. ولی حداقل می شود گفت که ۸۰٪ اطلاعات را جمع آوری و منتشر کردیم در نتیجه ما در طول بعد از انقلاب هیچ اطلاعاتی را نگذاشتیم از بین برود و این اطلاعات هست و در حقیقت فاز اول اکتشافی برای شرق ایران قبلاً کار شده است.

آقای وزیر: تقریباً الان کدام استان است.

دکتر افتخار نژاد: این از شمال خراسان تربت جام شروع می شود و می آید به طرف بیرجند و از بیرجند به نهبندان و زاهدان و ایران شهر و کوه های بشاگرد و تا نزدیکی حدود ۳۰۰ هزار کیلومتر مربع از خاک کشور را می پوشاند که در حقیقت یک منطقه ناشناخته کشور ما بود ولی الان از نظر اطلاعات زمین شناسی و مقدماتی یکی از مناطق غنی کشور است.

آقای نبیان: قرارداد دیگری که داشتیم برای ژئوفیزیک هوایی در سرتاسر ایران به مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ که شرکت سینترکس کانادایی برای ما انجام داد. الان تمام اطلاعاتش هست که اخیراً رفومی کردیم و الان مبنای خیلی از کارهای ما این نقشه هاست گویی اینکه یک پردازش جدید با نرم افزارهای جدید برای این اطلاعات باید بشود که انشاء الله جزء برنامه های سازمان زمین شناسی هست. همچنین قبل از انقلاب یک سری شرکتهای خارجی آمدند و به صورت موضعی کار کردند، شرکت برژن روی مس مزرعه کار کرده با قراردادی که با سازمان برنامه داشته است عملیات اکتشافی شرکت متال گزلفاف که با سازمان برنامه در مس جبال بارز انجام دادند معدن میدوک را اینها آمدند یک سری کار انجام

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات: _____

روسها انجام دادند و بعدها کارشناسان ایرانی ادامه دادند. مثلاً برخی از کارها را سازمان زمین شناسی انجام داد معدن آهنک چناره را سازمان زمین شناسی برای آنها اکتشاف کرد روی معادن نسوزشان کار کرد با همکاری که داشتند یک مقدار خودشان یک مقدار سازمان زمین شناسی یک مقدار روسها به وضع موجود الان رسیدند. این یک خلاصه‌ای در مورد قبل از انقلاب که من موقعی که به اتفاق آقایان اطلاعات گذشته را بررسی می کردیم دیده شد که در جمع بافت حاکم بر اکتشاف قبل از انقلاب چیز بدی نبوده است یعنی توانستند واقعا موفق بشوند. شرکتها شکل گرفته بودند.

آقای وزیر: استنباط من این است که الان ما هرچه معدن داریم مرتبط به کارهای قبل از انقلاب بوده، بطوریکه بعد از انقلاب خیلی کار نشده است.

آقای مؤمن زاده: اینطوری نیست، تقریباً معادن را اگر بخواهیم با این معیار بسنجیم باید برویم عقب تر، بگوئیم زمان قاجاریه، زمان صفویه، زمان سامانیان، اینطوری نیست ولی بر اثر مرور زمان موارد شناخته شده را توسعه می دهیم. یعنی مثلاً همین نسوزها، یک دانه نسوز اگر شرکت ذوب آهن ادعا کرد که ما پیدا کردیم بیاورد نشان بدهدو نسوزها را اول سازمان زمین شناسی پیدا کرده، ولی پیدا کردنش به درد خودش می خورد. بعداً اگر معدن بشود همان عملیاتی است که این جریانی که عرض می کنم روی معادن ایران بعد از انقلاب ادامه پیدا کرده است، مثلاً میدوک بعد از انقلاب معدن شده یا دره زار یا سونگون. این یک پروسه تکمیلی و بالا رفتن کیفیت هست نه تعداد، البته تعدادی هم بعد از انقلاب در بعضی از موارد خیلی نو آوری دارد.

آقای نیبان: در دو دهه بعد از انقلاب داستان خیلی جالب است به نظر من

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بررسی اش می تواند خط خوبی برای بعدها به ما بدهد. دهه اول آن دو سه سال اول که خیلی شلوغ بوده، معدن خوابید، مصادره ها و اینها... تقریبا" کاری انجام نشد. ولی از اواسط دهه اول تا آخرش، سازمان زمین شناسی در اکتشاف واقعا" زحمت کشیده، چیزی که این چراغ را روشن نگاه داشت سازمان زمین شناسی بوده که در قبال کارهای جاری خودش و طرحهای کوچکی که از سازمان برنامه پول می گرفت امر اکتشاف را نگذاشت تعطیل بشود. ولی کار دیگری واقعا" در کشور انجام نشد اتفاق بزرگ در دهه دوم رخ داد که من یک آمار نسبتا" ناقصی در این دو صفحه آخر خدمتتان دادم که ببینیم پرونده مان در دو بخش دولتی و خصوصی از سال ۱۳۶۲ که اطلاعاتش را ما نتوانستیم کامل کنیم، تا ۱۳۷۷ چی هست جمع آوری این اطلاعات آنهم بطور کامل واقعا" کار سختی بوده. آقایان سازمان برنامه خیلی کمک کردند، ادارات کل، معاونت طرح و برنامه وزارت خانه کل اطلاعات موجود را به ما دادند و ما یک تیمی را مأمور کردیم که این کار را انجام بدهند، این بی نفع نیست. الان چند مورد آقای مهندس الماسی گوشزد کردند که من باید بروم رسیدگی کنم ببینم کجایش ایراد دارد. حالا من یک توضیحی بدهم. شرکتهای دولتی که هزینه کردند ستون اول شرکتهای ملی فولاد، شرکت ملی مس، سازمان زمین شناسی، ادارات کل معادن و فلزات و طرحهای مستقلی که وزارت خانه رأسا" انجام داده و انرژی اتمی این ۶ ارگانی هستند که در بخش دولتی عمده اکتشاف را انجام دادند. شرکتهای کوچک دولتی که طی سالهای ۶۲ تا ۷۷ هزینه هایی کردند اینها را من به ترتیب آوردم و در ستون آخر مجموع هزینه ها را آوردم، یک توضیح خدمت شما عرض کنم، این هزینه ها، هزینه هایی است که از سازمان برنامه و بودجه پول گرفته شده، ممکن است

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

شرکت مس از محل درآمدهایش که حتماً همین طور بوده و با شرکت فولاد از محل درآمدش هزینه هایی برای اکتشاف کرده که ما دسترسی به آن آمار نداشتیم.

آقای وزیر: شرکت فولاد و شرکت مس از سازمان برنامه و بودجه پول گرفته و یا نه؟

آقای نبیان: بله، از سازمان برنامه گرفته و منابع خودش را نتوانستیم بیاوریم اینجا که نمی شود درصدش را درآورد حتی اطلاعات کلی هم نمی شود درآورد. این کار خیلی وسیعی را می برد.

این عددی که سازمان برنامه تخصیص داده در ستون بعدی است. ما آمدیم با یک فرمولی که این فرمول را بانک مرکزی عمل می کند اعدادی که هزینه شده به ۷۸ درآوردیم، فرمولش هم همان زیر توضیح داده شده، ارزش این پولی که هزینه شده در سال ۷۸ چندتر است حالا بخش دولتی را بحث کنیم رقمی که ما هزینه کردیم در حد تخصیص ۶۰ میلیارد تومان بوده، بخش دولتی که در ستون ماقبل آخر اینها را به تفکیک برای این ۶ ارگان آوردیم که هر کدام چندتر هزینه کردند به ارزش سال ۷۸ درصدهایی هم که هزینه کردند در زیر آوردیم که شرکت ملی فولاد ۲/۲۴٪ شرکت ملی مس ۷٪ به دلیل اینکه بیشتر از منابع خودش هزینه کرده سازمان زمین شناسی ۱۱٪ ادارات کل معادن و فلزات ۲/۱۵٪، طرحهای مستقل وزارتخانه ۷/۴۲٪ این رقم خیلی مهم است، انرژی اتمی که خارج از سیستم ما بوده حدود ۲/۶٪ از سازمان برنامه پول گرفته جمع تخصیص شده حدود ۶۰ میلیارد تومان که این را اگر از هزینه محل درآمدهایش بگذاریم شاید یک عدد دیگری بشود که مادر دسترس نداریم. البته یکی از

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

دلایلی که درصد فولاد رفته بالا این است که فولاد کارهای تفصیلی زیاد کرده کار تفصیلی هم هزینه اش بالاست، مس هم خیلی درصدش بالاتر از این است از محل درآمدها آن هم به خاطر کار تفصیلی عمده ای که روی سونگون و اینها کرده هزینه اش بالا رفته. افرادی که بیشتر کار مقدماتی و نیمه تفصیلی کردند بیشتر سازمان زمین شناسی بوده با ۱۱٪، ادارات کل بوده با ۱۵/۲٪ و طرحهای مستقل وزارتخانه که طرحهایی بوده که وزارتخانه خودش مستقل به تصویب رسانده، پول گرفته عمدتاً طرحهایی بوده که کار تفصیلی در آن کمتر بوده الا معدن مهدی آباد یزد که هزینه زیادی را برده کار تفصیلی کرده است.

آقای اسماعیلی: ستاد وزارتخانه

آقای نبیان: بله

آقای اسماعیلی: نفلین، تیتان، بوکسیت جاجرم

آقای نبیان آنها آمده، ولی تعداد زیادی نبوده است.

آقای اسماعیلی: موقعی که مثلاً سال ۷۵ خودم مجری تیتان بودم یک میلیارد تومان بودجه اش بود ولی چون می نویسند طرح اکتشاف تجهیز تیتان کهنوج همه می بردند در بخش اکتشاف، چون در ابتدا نام اکتشاف آمده است.

آقای نبیان: الان همین را عرض می کنم یکی از دلایلی دیگری که این عددها رفته بالا این است که به اسم اکتشاف در کار تجهیز هزینه شده است. چون سازمان زمین شناسی کار تجهیز نداشته کل این هزینه را در راه اکتشاف صرف نموده است. در هر صورت این آماری است که من خدمت شما عرض می کنم یک توجهی هم به آمار ادارات کل بفرمایید می بینید که این عدد هم نسبت به اعداد دیگر با فرض اینکه کار تفصیلی نکرده بالا است (۱۵٪) البته کاش این

مکان و وزارت

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

مسئولیت رابه ما نمی دادید ما این جدول را در سمینار ادارات کل دادیم و عکس العمل هم به خرج دادند گفتیم من اینها را خودم نساختم، اینها یک واقعیتهاست.

بخش خصوصی طبق هزینه هایش که در گواهی کشف اعلام کرده آن دو تا ستون است.

ستون اول هزینه ای است که انجام داده، ۳/۷ میلیارد تومان اعلام هزینه کرده، به صحت و سقمش ما زیاد توجه نکردیم، که به نرخ سال ۷۸ و ۸/۸ میلیارد تومان است.

حالا اگر نسبتهای اینها را بخواهیم با هم مقایسه کنیم ببینیم در این ده سال اخیر بخش خصوصی چه نقشی داشته، بخش دولتی چه نقشی داشته، نسبتهایش بین ۶۰ میلیارد و ۸/۸ میلیارد است یک همچین هزینه هایی شده که هزینه های دولتی به واقعیت نزدیکتر است، هزینه های خصوصی مقداری اما و اگر دارد. این پرونده هزینه هاست در این ده سالی که خیلی قضیه شلوغ شده. حالا یک بابی راباز می کنم از این هزینه ها چه نتیجه ای گرفتیم عرض کردم این آمار ممکن است یک مقداری بالا و پایین داشته باشد اگر بخواهد واقعا" به ۱۰۰٪ واقعیت نزدیک شود کار زیادی می برد همکاری خیلی ها را هم طلب می کند. از نظر اینکه خودمان اطلاع داشته باشیم که چه کار کردیم مقادیر بالا را میتوانيد داشته باشید.

اما کارهایی که سازمان کرده که بعضی در قالب طرح ملی بوده بعضی در قالب کارهای جاری. طرح صفحه ۹، طرح اکتشاف سراسری فسفات رسوبی را انجام داده طرح اکتشاف املاح تبخیری کویری در کویرهای ایران را انجام داده (طرح

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

ملی) طرح اکتشاف سراسری پتاس (طرح ملی)، طرح اکتشاف مواد معدنی اکتشافات مواد اولیه مصالح ساختمانی در اغلب استانهای کشور از طریق جاری انجام داده. طرح اکتشاف تنگستن (طرح ملی) طرح اکتشاف ژئوشیمیایی در مناطق محور یزد، سبزواران(قرارداد با چکها)، طرح اکتشاف ژئوشیمیایی در مناطق محور سمنان، تربت حیدریه، (قرارداد با چینی ها) اکتشاف ژئوشیمیایی در ورقه های اولویت دار جاری، اکتشاف موضعی نسوز در پاره ای از نقاط کشور(جاری)، طرح اکتشاف نفلین سینیت(جاری مقداری هم طرح ملی)، طرح اکتشاف منگنز، منیزیت، آلونیت، کبالت، طرح تیتان، کهنوج و اکتشاف مواد معدنی غیر فلزی اینها عمده طرحهایی بوده که در قالب این هزینه ها سازمان زمین شناسی انجام داده با نظر به اینکه ما بودجه جاری روی این ارگانهایی که خدمت شما عرض کردیم در این جدول نیاوردیم.

آقای راستاد: نمی خواهید اشاره کنید که از طرح ها چه نتایجی بدست آوردیم. آقای نبیان: در مراحل بعدی عرض می کنم.

اما چه نتیجه ای گرفتیم. یک مقدار از این نتایجی که گرفتیم بر می گردد به نتایجی که مربوط به قبل از انقلاب بوده که توضیح آن رادادم، یک مقدارش هم مربوط به بعد از انقلاب است. کلمه کشف که آمد شامل این است که ما این معدن را شناسایی کردیم، دیگر کارهایی تفصیلی و مرحله بعد معرفی کردیم به ارگانهای دیگر که رفتند هزینه های بعدی رویش انجام دادند. کشف ذخایر مس پرفیری در منطقه کرمان که عمدتاً" یوگسلاوها کارها کردند کشف معدن مس سونگون، کشف معدن نفلین سینیت آذربایجان، تیتان کهنوج، مس سونگون قبل از انقلاب، مس پرفیری قبل از انقلاب، نفلین سینیت بعد از انقلاب، تیتان

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

کهنوج بعد از انقلاب، فسفات اسفوردی بعد از انقلاب، کشف معدن شورا به پتاس دار خور بعد از انقلاب معدن شورا به منیزیت دار دریاچه قم بعد از انقلاب، معدن سیلیس که منجر به راه اندازی صنایع فرو سیلیس ایران گردید بعد از انقلاب کرومیت نهبندان، منیزیت جنوب بیرجند که منجر به راه اندازی صنایع نسوز جنوب خراسان شده، طلای آق دره طلای کوه زر دامغان، طلای کوه زر کاشمر بعد از انقلاب، بوکسیت جاجرم، یزد، کرمان، بوکان (قبل از انقلاب). اینها عمده کشفیاتی بوده که سازمان زمین شناسی کرده منهای معادن بی شماری که در چیزهای کم اهمیت تر مثل خاک صنعتی، مصالح ساختمانی مواد غیر فلزی کرده که در اینها از ذکرش می گذریم. اما در قالب طرحهایی که به صورت مستقل وزارت معادن انجام داده آن طرحهایی که خدمت شما عرض کردم، بخشی از آن کار تفصیلی بوده، بخشی کار شناسایی، عمده آنها عبارتند از: طرح اکتشاف طلای سراسری که یک اطلاعاتی از طلا به صورت سراسری جمع شده در این طرح، طرح اکتشاف سراسری سرب و روی که هزینه بالایی داشته و عمده آن روی طرح اکتشاف سراسری مهدی آباد بوده ولی در اکتشاف مقدماتی طرح اکتشاف تفصیلی هم انجام دادند. طرح اکتشاف طلای زر شوران، فسفات در ایران، بوکسیت، نفلین سینیت و ...

آقای وزیر: اینها را در زمینه فعالیتهای سازمان زمین شناسی هم گفتید، دوباره کاری بوده؟

آقای نییان: نه خیر، دوباره کاری نبوده بلکه کار یک مرحله جلوتر رفته است.

بعد یک سری طرحهایی دیگر بوده که تعداد شان خیلی زیاد است و من در این لیست آوردم و اعتبارش هم از سال ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ که وزارت معادن و فلزات به

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

صورت مستقل هزینه کرده برای این مواد معدنی مشخص است البته درصد هزینه هایش را می شود از روی اعتباراتش درآورد که در تفصیلی چقدر خرج کرده در شناسائی چقدر خرج کرده، عمده کار هم این بوده که طرح تصویب می شده با شرکتهای مشاور قرارداد بسته شده و طرح انجام می شده است.

نتایجی که از این تیپ کار در داخل وزارتخانه گرفته شده معادنی که کار تفصیلی رویش شده و تبدیل به معدن شده مثل مهدی آباد، طلا و غیره. اکتشاف تفصیلی بوکسیت جاجرم، یزد، بوکان، فاریاب، آبگرم که اینها هرکدامشان معدن هم اگر نشده باشد، معدن خواهد شد برای تأمین نیاز صنعت آلومینیوم کشور، مهدی آباد نیز معدن می شود انشاء الله. ضمناً یک اطلاعات وسیعی جمع شده در مورد سرب و روی ایران در ۱۱ جلد گزارش. در طلای زرشوران و آق دره، کوه زردامغان هزینه شده که در اینها ذخایر خوب زیاد است. زرشوران رسیده به این مرحله که در جریان هستیم در مورد کوه زر دامغان هم یک سری اطلاعات در حد اینکه ادامه پیدا کند بشود معدن وجود دارد. در هر صورت این کارها باعث شده که ما الان بدانیم ۱۰۰ تن منهای زرشوران طلای خوب داریم.

آقای وزیر: از نظر شما چند تا معدن طلا هست؟

آقای نبیان: زرشوران، کوه زردامغان، کوه زرکاشمر.

آقای وزیر: کوه زر دامغان از نظر شما به کار معدن رسیده است؟

آقای نبیان: وجود طلا در آن به اثبات رسیده، تناژش هم اگر صد درصد به اثبات نرسیده ولی معادنی هستند که باید روی آن کار بشود، یعنی توجیه دارد که ما کار را ادامه بدهیم و به تولید برسانیم یک مشکل دیگر در مورد طلا این است که ما دچار یک سری دلال معدن کار شدیم مثل طلای کاشمر. واقعا طلای خوبی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

است. انشاء الله ببینیم زرشوران هم چی می شود ما می توانیم یکی از تولید کنندگان طلا باشیم در صورتیکه این سیاست بعدی را ببینیم چگونه باشد. اکتشاف هم که در این ۲۰ تا زون بصورت موضوعی است واقعا یکی از محورهای اصلی ما در سازمان زمین شناسی این است که مملکت را در این رابطه با پتانسیل ببینیم.

آقای اسماعیلی: خلاصه تعیین ذخیره اش در پروانه بهره برداری صادر شده موجود است، دو تا معدن تا حالا پروانه بهره برداری در طلا داریم یکی آق دره هست یکی کوه زر که ۸۵۰ کیلوگرم طلای خالص دارد یکی هم موته هست که حدود ۴ تن دارد که اینها پروانه بهره برداری دارند و گواهی کشف چیز دیگری است ما در حد گواهی کشف نداریم.

آقای نبیان: ما در مورد طلا یک طلای کوچک مقیاس داریم که ما تکنولوژی آن را در ایران نداریم با چینی ها یک پروتوکل امضاء کردیم که در این مقوله به قول معروف وارد و آشنا هستند. می خواهیم ده یا ۱۵ روز دیگر از آنها دعوت کنیم و چند تا از این طرحهای کوچک مقیاس را نشانشان بدهیم شاید با هر مکانیزمی که باز به نفع ماست اینها را در اینکار درگیر کنیم در مقوله سرمایه گذاری اش اینها این تکنولوژی را بیاورند، طلای کوچک مقیاس تعداد زیادی است که می تواند توافق شود طلای بزرگ مقیاس هم باید دید، زرشوران را با چه مکانیزمی عمل کنیم و این دو تا کوه زر را مخصوصا "کوه زر کاشمر را باید تکلیفش مشخص شود و سرعت به آن داده شود ببینیم چه گیری دارند می خواهند بفروشند، اصلا" این کاره هستند باید وارد قضیه شد که سریع راه بیفتد.

آقای اسماعیلی: کاشمر سالهای گذشته موافقت اصولی داشت به نام یک

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

خانمی بود که از اول سال ۷۸ شرکت زرمهر موافقت نامه آن را خریداری نموده است. از امسال گروه بسیار خوبی آنجا مستقر شده و انصافاً هم دارد هزینه می کند. ۷۰ یا ۸۰ میلیون تومان هزینه کرده، بخش عمده نقشه های بزرگ مقیاس را تهیه کرده. نمونه هایش را شرکت لامسورس به عنوان شرکت مشترک آینده انجام می داد و حتی حقوق آنها را هم می داد که اگر گواهی کشف به نتیجه برسد نشینیم دوباره چک بکنیم. الان یکی از پروژه های است که در همایش قرار است مطرح شود و مدیر عامل شرکت را آقای دکتر عاصمی پور معرفی کردیم که فرصت بیشتری بدهند صحبت بکنیم. کارش به سرعت دارد پیش می رود چون صاحب پروانه خودش کائولن شویی دارد. مشکل پول ندارد می گوید حاضرم پول بگذارم در این قضیه کار بکنم، وام از طرح اکتشاف سراسری هم مصوب کردیم که به او بدهیم ولی هنوز سراغش نیامده، مشکل پول ندارد، دارد کار می کند و یک گروهی را مستقر کرده، هنوز در حد گواهی کشف نیست ولی اگر مقداری سرعت بدهد امکان دارد در سال بعد درست شود.

آقای دکتر راستاد: شرکت های خارجی دنبال ذخیره های بزرگ هستند آنها برای زرمهر هزینه نکردند.

آقای نبیان: دیگر از نتایجی که اکتشافات مستقل وزارتخانه باشد، اکتشاف معدنی بر روی پاره ای از مواد معدنی هست مثل سولفات سدیم، تنگستن، سرب و روی، آهن...

آقای وزیر: تنگستن به جایی رسیده است؟

آقای نبیان: ما یک معدن شناخته شده از تنگستن داریم که در مقیاس کوچک و در نظام آباد است، کوچک هست و هیچ ایرانی حاضر نیست روی آن سرمایه

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

گذاری کند. آنها باید بیایند اینجا سرمایه گذاری کنند، مابقیه را فعال کنیم ببینیم چه کار می کنیم، یک سفری هم در خدمت آقای دکتر راستاد داشتیم رفتیم منطقه را دیدیم یک امکان بهتر شاید هم آن باشد که عرض کردم همکاران را فرستادیم که روی این نقطه فعال شوند و بهتر جواب بدهند آنجا پلاسز نسبتاً بزرگی هست که ما در نمونه برداری اولیه مان آثار تنگستن را که مینرالش شلیت هست آنجا دیدیم.

منظور از پلاسز یعنی آلوویوم خیلی وسیعی که اگر این با عیار مناسب جواب بدهد چینی ها هم خیلی راغبش هستند. حالا روی آن داریم کار می کنیم ولی در هر صورت ما این کار را باید با چینی ها شروع بکنیم.

آقای دکتر مؤمن زاده: در مورد تنگستن من خدمتتان عرض بکنم مادر ایران یک پتانسیل بالایی از تنگستن داریم در بسیاری از نقاط ایران ما آثار تنگستن را تشخیص دادیم و از نظر شرایط تشکیل خیلی شبیه به معادن بزرگی است که در چین تولید تنگستن می کنند. ما هم در محور بینالود در شرق ایران در محور بروجرد- ازننا نزدیکیهای اصفهان، در مرکز ایران در بسیاری نقاط ما همان شواهدی را که چینی ها دارند ما مشابهنش را داریم در نتیجه تنگستن از آن چیزهایی است که به همین دلیل که آقای مهندس نبیان گفتند هنوز به دلیل اینکه تولید نداشتیم (البته قبل از انقلاب یک نفر تولید می کرده) نتوانسته جای خودش را باز کند ما نسبت به پتانسیل تنگستن در ایران خیلی امیدواریم در نتیجه اگر این مشکل حل بشود یعنی مشکل اینکه یک نفر شروع کند به تولید و چینی ها اگر بیایند شروع کنند آنوقت آرام آرام مردم شروع می کنند به سرمایه گذاری.

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

آقای وزیر: اگر آمدند اگر سرمایه گذاری بکنند بهتر و اگر نیامدند ما دوسه مورد
مجبوریم موارد اکتشافی را در این خودسازی ها فعال داشته باشیم. کبالت هم
فعال است؟

آقای نییان: نیمه فعال است، کار نکرده.

آقای وزیر: آن هم باید تکلیفش روشن شود. حالا با آقای دکتر سرفینی هم
صحبت کنم.

آقای اسماعیلی: متقاضی هایش با همدیگر دعوا دارند.

آقای وزیر: نقلین سینیت هم داریم کار می کنیم. منگنز هم در قم است.

آقای نییان: در جاهای مختلف هست، بخش خصوصی الان فعال است و نیاز
فولاد را تأمین می کند.

آقای وزیر: آنتیموان در کجاست؟

آقای اسماعیلی: یک معدن الان داریم که در استان زنجان فعال است که
ظاهراً مواد معدنی به صنایع دفاع می دهد.

آقای راستاد: داش کسن هم فعال هست و هم معدنی در زنجان هست.

آقای وزیر: چه کار می کنند؟

آقای نییان: به باطری نیرو می دهند

آقای وزیر: آنها را تبدیل به چه می کنند؟

آقای نییان: تا حدی پر عیارش می کنند خود باطری نیرو فلزش را دارد.

آقای نییان: در مورد تنگستن ما می توانیم تولید کننده باشیم. در مورد آنتیموان

هم می توانیم تولید کننده باشیم. الان هم در خراسان روی آن کار می کنیم در

ارغش یک رگه آنتیموان هم کار کردیم در سیستان و بلوچستان در منطقه

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

سفیدآبه کار کردیم. کار تفصیلی کردیم در خراسان باز یک معدنی به نظر ما به دلیل ژنرش می تواند معدن بزرگی باشد که متأسفانه دو سال عقب افتادیم که اجرای طرح افتاد به دست مشاور، که رفتیم دیدیم که توانش را ندارد و گفتیم بدهد به سازمان زمین شناسی ما سریعاً تکلیفش را مشخص کنیم. حالا منتظریم زمانش تمام شود. ایشان پولش را بگیرد برود ما تازه برویم تکلیفش را معلوم کنیم. می توانیم در رابطه با آنتیموان هم حرف بزنیم خیلی رویش داریم کار می کنیم.

آقای وزیر: در برنامه سوم باید دو سه تا فلز جدید در بیاوریم.

دکتر مؤمن زاده: خوشبختانه آنتیموان و طلا هر دو را با هم شروع می کنیم.

آقای نبیان: یک صحبتی من دارم در مورد ادارات کل، هزینه ای که ادارات کل کردند بخشی از این هزینه ها صرف کار غیر اکتشافی می شود. چاره ای هم ندارند شاید در سازمان زمین شناسی و شرکت فولاد هم بشود. به همین دلیل من فکر می کنم نتیجه خیلی ملموس از این هزینه ای که در استانها شده ما نگرفتیم این حرف را کاش من نمی زدم. شاید ببینید اکتشاف ابزار می خواهد، کارشناس می خواهد، امکانات می خواهد، تخصص می خواهد. اینها ناچار شدند از مشاورینی استفاده کنند که اغلبشان را ما قبول نداریم تجربه نشان داده و واقعیت دارد ما راه کارمان را می خواهیم بعداً پیدا کنیم. یک استعلامی من از آقایان کردم که این هزینه هائی که در قالب طرحها کردید چه عایدان شده، یک چیزهایش را جواب دادند که در زمان چاپ این جزوه ۱۶ موردش در اختیار من بود، خودشان جواب دادند که آنهايي که به پروانه بهره برداری رسیده ۱۲۳ تا است این آیم هائی که به پروانه بهره برداری رسیده جوابگویی این هزینه ها

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

نیست. دلیلش هم این است که گرفتاری داشتند و مجبور شدند از هزینه اکتشافی بردارند و نتوانستند آنطور که باید و شاید روی این قضیه هزینه کنند. یک پیشنهادی که من در جلسه کردم این بود که گفتم یک سری کمبودها را از محل های دیگری تأمین کنیم که اکتشاف قربانی نشود. این هم نتیجه ای است که از اکتشاف در چهارچوب ادارات کل گرفتیم.

آقای دکتر راستاد: در گزارشی که خدمت شماست من خودم شخصا فکر می کنم که اگر بنا باشد که ادارات کل با مشاور کارهای عظیمی را انجام بدهند اگر بازار مصرفش خوب باشد اشکالی ندارد. همین غیر فلزی که اینجا آمده بتوانند به جایی برسند بالاخره نیاز داخلی هست خوب است تأمین بکنند و مشاورین هم کار بکنند ولی بعضی مواد هست که واقعا نمی شود و وقت تلف می شود این مورد که الان مثال زدم و بازدید کردند مثلاً " معدن آنتیموان چلبوی کاشمر بیش از یک سال است که در آن وقت تلف می شود چیزی که فکر می کنم به درد می خورد ارزش دارد کار جدی باید رویش انجام شود ولی مشاور توان این کار را ندارد حالا ایستوک بوده و بهترینها را برای این کار اختصاص داده اند.

بنابراین یک جووری باید بر حسب مواد شکل بدهیم که اینها که مشاورند می توانند انجام دهند چه مانعی دارد ما الان نیاز داریم.

آقای وزیر مشاور اکتشافی ما درجه بندی ندارد؟

آقای نبیان: در درجه بندی لازم از درجه ۱ تا ۳ درجه بندی شدند بر حسب تخصص و در واقع سخت افزارهای کاری و سطح اجرای کارشان در سازمان بعضی هایشان مشخص است.

آقای وزیر: به هر حال اگر در برنامه سوم بخواهیم کار اکتشافی را انجام بدهیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

یعنی حتی خود سازمان زمین شناسی به طور طبیعی به لحاظ اجرایی بودن کارهایش مجبور است به یک سری تشکیلات خصوصی بیرون بدهند اگر روی صلاحیتهای اینها حرفی است باید تا همین آخر امسال جلساتی با سازمان برنامه باشد و مسائلمان حل شود و بتواند در واقع ۱۰ - ۱۵ تا شرکت مشاور بدرد بخور راجع به اکتشاف در کشور شکل بدهد.

آقای: قبلاً صحبت شده که وضعیت این قضیه روشن شود.

آقای وزیر: آقای کره ای به نظر من باید یک برنامه جدی در سازمان بگذاریم و یک سری مشاورینی بیاوریم و رتبه بندی کنیم با آنهایی که ضعیفند مذاکره بکنند. اگر گیر دارند با سازمان مذاکره بکنند بعضی هایشان شاید نیاز باشد حمایت شوند. حتی کارشناسان سازمان به آنجا بروند به هر حال وظیفه وزارت خانه این است که حمایت بکنیم تا بخش خصوصی شکل بگیرد و آن کار اکتشافی که خواهیم انجام بگیرد البته در بخش اکتشافی هم چون خیلی ابتدایی هستیم به طور طبیعی بخش خصوصی اش باید حمایت ویژه ای بشود باید این جلسات را بگذاریم تا در سال آینده سازماندهی بکنیم، صحبت بکنیم فرصت بدهیم اصلاح بکنند بعد از اصلاح بررسی بکنیم.

آقای وزیر: حالا در رابطه با ادارات کل این سیاست را کامل کنیم، ادارت کل از این سیستم حذف بشود حالا به هر دلیل سیاسی، اجتماعی قاعدتاً نمی توانیم. مجموع نماینده ها و استاندارها و ادارات کل مهم این است که بتوانیم چه مقدار جهت دهی کنیم، نظارت بکنیم در واقع به همین دلیل ما از سال گذشته گفتیم طرحهای آنها را شورای اکتشاف باید تأیید بکند یعنی اینطور احساس بکنند هر طرحی استانشان می توانند اجرا کنند، طرحهایشان را باید بیابند اینجا

معاونت‌ها

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

تأیید بکنند در اولویت‌ها باشد، دیگر اینکه گزارش‌هایشان را باید شورای
اکتشاف تأیید بکند یعنی بعد از اینکه مشاور انتخاب می‌کنند می‌رود گزارش
تهیه می‌کند حتماً باید گزارش را تأیید بکنند.

در بخش نظارتی هم باید جدی‌تر شود یعنی ما با اینکه خود ادارات کل به
صورت امنی کار اکتشافی انجام دهند موافق نیستیم یعنی هر کار می‌کنند از
طریق مشاورها باید باشد. مشاورها را وظیفه مرکز است که سازماندهی بکند که
هر کسی به اسم مشاور است و با آنها قرارداد می‌بندد کسی باشد که حداقل به
آنها اطمینان داشته باشیم که می‌تواند این طرح را که ۱۰ یا ۱۵ میلیون اعتبار
دارد تأیید بکند.

آقای نبیان: این محوری بود که ۵۰ سال گذشته چه کار کردیم و به چه نتیجه‌ای
رسیدیم حالا در حد بضاعت ما بود که اطلاعاتی خدمت شما عرض کردیم.
محور بعدی را که من مفصل‌تر در جلسه قبل خدمتتان گفتم این بود که کشور
های دیگر چه کار می‌کنند در رابطه با نقش بخش خصوصی و دولت در
اکتشاف (کشورهای موفق) من این کشورها را به سه تا گروه تقسیم کردم.

کشورهای سرمایه‌داری پیش‌رفته مثل آمریکا، استرالیا، کانادا، آفریقای جنوبی،
برزیل، شیلی که سیستم‌هایش کمابیش شبیه به هم دیگر است واقعا یکی از
دلایل پیشرفتشان در توسعه معدن همان سیستم اجرایی اکتشاف اینها را به
عنوان یک الگو قرار بدهیم و به آنها نگاه بکنیم در آن جهت برویم جلو و یک
روزی به آن برسیم حالا به طور مطلق ما نمی‌توانیم بگویم که عین کانادا عمل
بکنیم، عین آفریقای جنوبی، ولی واقعا آن جواب داده، اگر بخواهیم باز یک
کارهایی در حد خودمان بسازیم در دراز مدت نتیجه نمی‌گیریم خلاصه قضیه

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

این است که در این کشورها دولت در چهارچوب سازمان زمین شناسی، نه جای دیگر از محل اعتبارات دولت، اطلاعات پایه (data base) و تعیین مناطق امید بخش را یا به عبارت دیگر انجام مرحله شناسایی را از آن چهار مرحله اکتشافی که سازمان دولت تعیین کرده را دولت انجام می دهد. مناطق امید بخش را در مقیاس یکصد هزارم معرفی می کند با استفاده از ژئوفیزیک هوایی، ژئوشیمی، زمین شناسی، متالورژی و غیره. اینها را معرفی می کند با قیمت بسیار نازل در حد همان دیسکت و نقشه در اختیار عموم قرار می دهد. این دیگر از وظایف دولت و بودجه دولت است. حتی خصوصی ترین کشورها که آمریکا و کانادا باشد دولت باز هزینه می کند در قالب و چهارچوب زمین شناسی خودشان. اگر اکتشاف در این کشورها بعنوان یک صنعت مطرح است که توسط شرکتهای خصوصی بهره برداری معادن و یا شرکتهای خصوصی دارند این است که دولت به هیچ وجه در امر اکتشاف دخالت نمی کند فقط کار حمایتی و تشویقی و سیاست گذاری را به عهده می گیرد. اکتشاف هستند که در بخشهای خاصی از اکتشاف متخصص بوده و با داشتن امکانات وسیع در امر اکتشاف سرمایه گذاری می کنند اینها می آیند خودشان تیم درست می کنند متخصص می شوند، تجهیزات دارند می آیند یک معدنی را کشف می کنند آماده می کنند این معدن فیزیبل را در بورس می گذارند یا شریک می گیرند در سرمایه گذاری به اندازه سهامشان شرکت می کنند در این کشورها کار اکتشاف اطلاعات پایه را از همان نقشه های سازمان های زمین شناسی می گیرند، مبنای کارشان آن است و از شرکتهایی که خودشان تخصص ندارند امکاناتش را ندارند و یا اگر دارند در زمینه های خاصی است مجموعاً خصوصی قضیه اداره می شود. این تیپ

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

شرکتها را ما یک سیاستی اعمال کنیم که این شرکتها در مملکت شکل بگیرد تخصص ها جمع شود و شرکتهای اکتشاف که با هزینه و ریسک خودشان اکتشاف می کنند در صحنه بیایند البته کم کم دارد شکل می گیرد. مثلاً من می بینم شرکت زرمهر که در مشهد آمده، جدیداً دارد شکل می گیرد اینها هم یک کمی باز شده قانون معادن بهتر شده. اینها می آیند و مناطق وسیعتری از ۴۰ کیلومتر مربع را از جناب وزیر می گیرند و می روند اکتشاف می کنند باید اینها حمایت شود اگر بخواهیم وامی واقعا بدهیم به نظر من این شرکتها در اولویت هستند که شکل بگیرند که بروند این حرفه را در مملکت ما راه بیاندازند.

من به عنوان بهترین الگوریز کاری که کانادا انجام می دهد آمار و اطلاعاتش را آوردم که توی آن جزوه خدمتان هست که عرض کردم پیشنهاد واقعا این است همه فکر کنیم که سیاست نهایی مان در آن جهت حداقل هست بله الان ما نمی توانیم، الان بخش خصوصی آنطور نمی آید در خیلی از موارد حداقل هست بله الان ما نمی توانیم الان بخش خصوصی آنطور نمی آید در خیلی از موارد معدنی ما سرمایه گذاری اکتشافی نمایند، مملکت نمی تواند معطل باشد و ما گذاشتیم در برنامه مان و داریم انجام می دهیم، سازمان زمین شناسی تا مرحله تفصیلی می رود در جایی که ضرورت بداند و در هر جا که در این چهار مرحله بخش خصوصی راغب بود پا بگذار وسط، سازمان زمین شناسی با هر ارگان دولتی که دارد اکتشاف می کند موظف شده پایش را بکشد کنار و کلاً در اختیار بخش خصوصی قرار بدهد ولی هزینه ها را بگیرد منهای هزینه هایی که در مرحله شناسایی کرده چون مرحله شناسایی جزء وظایف دولت است که انجام بدهد اگر به یک مرحله رساند تا مرحله فیزیلیتی استادی، معدن فیزیبل شد

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بخش خصوصی آمد کار کند این هزینه ها را در توسعه بهره برداری به دولت پرداخت کند همانگونه که در ترکیه است من وارد نمی شوم جلسه پیش به تفصیل توضیح دادم که کشورهای سوسیالیستی چه کار می کنند که همه شان الان به قول معروف تخته گاز دارند می روند به طرف همین الگویی که پیشنهاد کردیم، الگوی ما هم در آینده باشد. من یک آمار امروز صبح دیدم در مورد چین خدمتان عرض کنم که خیلی جالب است، چین که خیلی بسرعت در مقوله معدن دارد پیش می رود که خصوصی بکند، این عدد خیلی جالب است در چین تولیدات معدنی و صنایع معدنی و فرآوری در حال حاضر ۳۱٪ درآمد این کشور را تشکیل می دهد و ۳۱٪ درآمد چنین کشوری از طریق معدن و صنایع معدنی تأمین می شود ۷۴٪ از کل فعالیت های معدن کاری در چین خصوصی شده است.

این کشورهای شمالی مایلند که سیستم غرب را در سیستم اجرائی خودشان الگو قرار بدهند حالا شاید موفق هم نبوند ولی آرزو و هدف نهایی شان آن است. بر این مبنا ما سیستم اجرائی اکتشاف را پیشنهاد کردیم.

آقای وزیر: مشخص کردید صنایع معدنی مملکت تا چه مرحله ای است؟

آقای دکتر افتخار نژاد: این اشتباهاتی که ما همیشه فکر می کنیم وقتی صحبت از معدن است فقط فکر مواد خام معدنی را می کنیم الان آمریکا را که من آمارش را دارم درآمد معدنی مواد خامش ۴۰ میلیارد دلار در سال است ولی فرآوری معدنی که شیشه، سیمان و تهیه شمش جزء این است می رسد به ۴۰۰ میلیارد دلار و بعد که می رسیم به صنعت می شود ۸ هزار، ولی آنها وقتی صحبت از معدن است فرآوری و صنایع معدنی را هم در آن ادغام می کنند هیچ کشوری از

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

مواد خام معدنی رقم بیشتر از ۱ یا ۲ درصد آنچه در سطح درآمد ناخالص ملی است و درآمد ندارد اگر صحبت از درآمد معدنی است همیشه صنایع معدنی را نظیر سیمان را جزء صنایع معدنی حساب می کنند. شیشه را جزء صنایع معدنی حساب می کنند.

آقای وزیر: الان من خودم گزارش آمریکا را که در ذهنم است آنجا گفته بود مواد معدنی که از معدن استخراج می کنند، اولین فرآیندی که روش انجام می دهد ارزش افزوده را برابر می کنند یعنی چهار صد تا در پروسس دوم و سوم ۲۰ برابر می کنند و ۸ هزار میلیارد می شود.

آقای نبیان: بله در چین هم این عدد ۳۱ شامل صنایع معدنی هست و چیز دیگر که برای من جالب بود ۷۴٪ این صنایع و معادن خصوصی هستند. حالا این سیستم اجرایی اکتشاف اما بر مبنای همین اطلاعات آوردیم خدمتتان خلاصه اش را عرض کردم و روی هر جمله اش کار شده و تقریباً یک آئین نامه گونه هست که باز اگر لازم شود آقایان نظری داشته باشند من در خدمتتان هستم که این را کامل کنیم ولی یک تیمی روی این کار کردند روی هر جمله اش، خلاصه کلام این است که ما از این به بعد سیاستهایمان این باشد که کارشناسایی که سازمان زمین شناسی انجام می دهد و برنامه هم دارد و مشغول هست که انشاء الله موفق باشد بیایم بعد از اینکه مناطق امید بخش را معلوم کردیم این را منتشر کنیم و در اختیار عموم قرار بدهیم هر شرکتی و هر مجموعه خاصی بیاید حمایت کنیم خودش برود کار اکتشاف را انجام بدهد و برساند به معدن، این اصل قضیه است اگر نیامدند که احتمالش زیاد است، الان دلایلش را باید بررسی کنیم دولت، حوزه معاونت اکتشافی مطالعه می کند، بررسی می کند کار

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

کارشناسی می کند اگر ببیند یک معدن در اقتصاد کلان مملکت مؤثر است احساس وظیفه می کند که این مراحل بعد را پله پله ، طرح تصویب کند برود جلو تا مرحله فیزیبل استادی هم برود جلو این پیش بینی را کردیم کما اینکه جزء برنامه هایمان است و در برنامه ۵ ساله هم همین کار را کردیم ولی واقعا اگر این باشد که اگر یک بخش خصوصی آمد گفت من می خواهم این معدن را دیگر باقی اش را من ادامه بدهم آنجا وظیفه ما این است که حمایتش کنیم به او بدهیم در صورتیکه کننده باشد نه این معدن کارهایی که می آیند معطل می کنند مملکت را حمایتش هم بکنیم ولی عرض کردم مراحل سه گانه بعد از شناسایی هزینه هایی که دولت می کند رابر عهده اش باشد برای موقع بهره برداری ، صحبت کل این سیستم اجرایی اکتشاف این است که ما ریز قضایا را گفتیم که در هر مرحله دولت چه کار می کند و بخش خصوصی چه کار می کند انشاء الله آن تیپ شرکتهایی که در دنیا شکل گرفته و اساس اکتشاف را انجام می دهند در مملکت مان حمایت بکنیم که اینها شکل بگیرند. اینها را به تفصیل در جلسات قبل خدمت شما گفتیم و در جزوه هم هست و در اختیار آقایان هم بوده ولی چیز دیگری که بحث آخرم هست ، نقش دولت و بخش خصوصی در اکتشاف با توجه به ماده معدنی این خیلی مسئله مهمی است این هم اگر باشد جزء سیاست هامان که با در نظر گرفتن نوع ماده معدنی ما برای بخش خصوصی و دولت نقش تعریف بکنیم ، وظیفه تعریف بکنیم. این هم خیلی جواب می دهد کما اینکه جواب داده من یک مثال خدمت شما عرض می کنم ما در مقوله باریت مدتها بود معادن باریت ما خوابیده بود و رگه هایش ول شده بود اخیرا" به دلیل اینکه صنایع تولید پودر در این شهرکهای صنعتی راه افتاد و خوراک می

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

خواهند و پودرهای صنعتی تولید می کنند قیمت باریت رفت بالا، رگه های ۲۰ سانتی فعال شد به طوری که الان باریت تنی ۲۰ هزار تومان شده در سر معدن می خرند، خودش اکتشاف شد، بخش خصوصی رفت شرکت تشکیل داد. الان مسئله اش حل شده الان یکی از ارقام صادراتی ما شده چون ته کار را ما دیدیم و درست کردیم، توی مقوله مصالح ساختمانی مواد غیر فلزی، بخش خصوصی راهش را پیدا کرده، انشاء الله حمایت بشود، صنایع شیشه در مملکت راه افتاد همه معادن سیلیس ما فعال شد، چون می خریدند، مشتری هستند ولی معادن رگه ای روی ما راه نیافتاد چون روی رانمی خریدیم این جور باید به این مسئله فکر کرد. صنایع سیمان راه افتاد، مصالح ساختمانی راه افتاد. صنایع کاشی که راه افتاد واقعا این معادن کائولن ما هیچ مشکلی ندارد نه در رابطه با اکتشاف و نه بهره برداری. یک رگه کوچک کائولن غنی شده که اقتصادی است سینه کار خاک صنعتی آنچنان بهره بردار مواظبش هست که این مثالی ارزش دارد چون آن تنی ۸۰ هزار تومان است این تنی ۲ هزار تومان است. چون می داند ازش می خرند صنعتش هست، حلقه کامل شده، زنجیره کامل شده، در نتیجه اکتشاف هم راه خودش را می رود.

ما هم هیچ علاقه ای به اکتشاف نداریم و نمی رویم در مورد مسائل فلز هم باید این سیاست را قائل بشویم اگر معادن روی رگه ای ما بخواهد فعال بشود باید کنسانتره اش را بخرند معدنکار این کنسانتره را چه کار کند. صنایع سرب ما هم همین طور، مس رگه مان نیز به همین ترتیب است. شرکت مس الان از سرچشمه بر می دارد این کار می برد یک مقدار با این سیاستها باید بتوانیم با تکمیل حلقه آخر حلقه اول را تکمیل کنیم که به نتیجه برسیم. مثلاً من خودم به

معادن و فلزات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

مدیر عامل مس گفتیم مس ۴٪ شیخ عالی را از ما می خرید؟ گفت نه .

آقای وزیر: یعنی منظور شما این است که مس چهار درصد از شیخ عالی منتقل بشود به سر چشمه .

آقای نبیان: نه خودشان می دانند در هر صورت حمایت کنند صنعت کنسانتره را اگر واقعا نمی شود برویم روی این قضیه فکر کنیم بخش خصوصی اگر برود آنجا کار کند الان کسی ازش نمی خرد در مورد معدن هم ما صحبت کنیم، اینقدر تن ذخیره دارد چهار درصد، سه درصد، دو درصد، الان این معادن فعال نمی شود مگر اینکه شرکت مس بیاید.

آقای وزیر: قرار بود یک کنسانتره کوچک ایجاد کنیم و این معادن را فعال کنیم. آقای نبیان: حالا در پایان صحبتیم عرض بکنم که این سیستم اجرایی که در صفحات اصلی به صورت یک آئین نامه گونه آورده شده خواهش می کنم وقت بیشتری رویش بگذارید و دقیق تر ما را رهنمود کنید که چه کار کنیم ما این را به صورت یک ابلاغ به کل ارگانها و ادارات کل و سازمان زمین شناسی اعلام کنیم که سیاست کلان ما این است و در قالب این عمل بکنیم، تکلیف همه ما معلوم شود کسی به ما گله گذاری نکند که چرا طرح ما را تصویب نکردید برای اینکه طرح شما خاک صنعتی بود، ما معتقدیم بخش خصوصی می تواند کار کند چرا این کار را نکردیم برای اینکه مس رگه ای بود الان توجیهی ندارد این است که یک مقداری رفع تکلیف ما معلوم شود و به صورت یک مصوبه از شورای عالی اعلام بشود، کل مجموعه وزارت معادن و فلزات بخش خصوصی اولویتهای ما هم معلوم شده، صندوق وام ما هم معلوم شد می تواند قضیه شکل بگیرد انشاء الله هر کسی وظیفه خودش را بداند انشاء الله ببینیم تا ده سال دیگر رو

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

سفید می شویم یا خیر.

آقای وزیر: خیلی متشکرم، حالا اگر دوستان نظری دارند بفرمایند.

آقای وزیر: آن وقت اینها نیاز به مورد قانونی مصوب دولت ندارد؟

آقای نبیان: نه در چهارچوب قانون دیده شده، یعنی سیاستی است در چهارچوب قانون در این سیاست اگر جلساتی باشد با مسئولین مس، روی، بوکسیت اینها خریدارهای اصلی هستند الان اگر این جاجرم راه بیافتد انشاءالله و این عدسیهای کوچک بوکسیت ما در سرتاسر کشور خواهد پذیرفت ولی هنوز نمی خرند، هنوز شروع نکردند یک مقدار هم سیاست حمایتی باشد یک مقدار بالاتر بخرند، وام بدهند با این سیاستها بشود بوکسیت مملکت را فعال کرد، خودشان می روند، اکتشاف ندارد افق هایش معلوم است وقتی بدانند طرف یکجا دو هزار تن بوکسیت با آن عیاری که آنها می خواهند البته این هم باید دامنه اش را وسیع بکنند بگویند ما این عیار را می خواهیم، لا غیر. این را محدود کردن که نمی شود. ببینیم چه توانی داریم. بیاییم یک سیاستی را مشخص کنیم و موردی ایتیم هایش را مشخص بکنیم.

در آن آلومینیوم چه کار کنیم که اکتشاف را فعال کنیم بخرند، بیایند عدسی دو هزار تنی را اگر شرکت آلومینا خوب بخرد می صرفد که بخش خصوصی بیاید آن را فعال کند.

آقای وزیر: آنوقت ادارات کل را محدود نکردید؟

آقای اسماعیلی: نه خیر، طرحهای عمرانی شان اینجاست.

آقای وزیر: سیاست برایشان تدوین کنید که در آن چهارچوب عمل کنند خوب است و نظارت بشود یعنی کاری که اول گفتیم که مرکز اول سیاست گذاری کند

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

دوم نظارت کند بحث مشاور را هم در سیستم دیدید؟

آقای نبیان: البته این شرکتها تعریف شده هستند که ما مشاورینی داریم که به آن شرکتهای اکتشافی که عرض کردم تشکیل بشود، سرویس می دهند و به دولت و به طرحهای دولتی سرویس بدهند. منتهی اینکه مشاورین چه خصوصیتی داشته باشند سازمان برنامه و بودجه و دفتر مشاوران دارند.

آقای الماسی: البته من قسمت آخر صحبتهای نبیان را که بررسی کردند و فرمودند خیلی خوشحال شدم چون حقیقتاً "چهارچوب ذهنی خود من این بود و از این جهت خوشحال شدم چون تطبیق می کرد.

با ذهنیت خودم من فکر می کنم در رابطه با فضایای اکتشاف ما در مرحله اول نیاز را باید به وجود بیاوریم مطلبی که آقای دکتر راستاد اشاره کردند در رابطه با ادارت کل که طرحهای اکتشافی دادند و در حقیقت مشکلاتشان را حل کردند یک عامل آن این است. یعنی طرح را بر مبنای این دادند که مشکل خودشان را حل بکنند. ولی اگر چنانچه بر مبنای نیاز طرح اکتشاف داده می شده مجبور بودند که آن عملیات اکتشاف را انجام بدهند لذا در قدم اول من به ذهنم می رسد که ۱- باید یک پیوند محکمی بین اکتشاف و معدن و صنایع معدنی به وجود بیاید که حلقه این زنجیر آن صنایع معدنی و کارهای صادرات و تولیدش بوده باشد که در حقیقت اکتشاف را دنبال خودش بکشد.

۲- در کنارش باز بحث بخش خصوصی است به ذهنم اینجوری می رسد که سازمان واقعا باید تا یک مرحله را انجام بدهد و این را واگذار بکند به بخش خصوصی. بخش خصوصی که به دنبال نیاز می آید یعنی الان ما واقعا در رابطه با فولاد و مس آنچه را که نگاه می کنیم در بخش معدن مواردی که فعال می کنیم

معاونت و مقررات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

و درست رفته جلوبر مبنای این نیاز می رود یعنی اول ، شرکت فولاد آمده دیده
ذغال می خواهد آهن می خواهد یک مطالعات اولیه هم بود و در نتیجه با ولع
رفتند دنبالش که خودشان را بتوانند برسانند بنابراین آن نیاز چنانچه به وجود
بیاید و بخش خصوصی هم به میدان بیاید و اطلاعات سازمانی را حتی دستگاه
های دیگر هم در اختیار بخش خصوصی قرار بدهد. ۳- مطلب دیگر در کنار این
موارد شاید رها شده باشد الان اشاره شد در رابطه با ادارات کل ، ادارات کل
یک سرمایه گذارهایی در زمینه اکتشاف کردند که شاید در بعضی موارد اصلاً
معلوم نیست که در چه مرحله ای رها شده، دنبال چی بودند؟ چند موردش به
پروانه بهره برداری رسید، چند موردش نرسیده و شاید نخواهد رسید، بنابراین
آن موارد هم باید مشخص شود و بگذارند در برنامه های اکتشافی و کار نیمه کاره
را واقعا" تمام کنند و من قبلاً هم یک نامه ای خدمت جنابعالی نوشتم که
اعتقادم این است که این کارها را واگذار کنند به بخش خصوصی حالا مواردی
هست ۱۰ درصد، ۲۰٪، ۳۰٪ کار انجام شده ، این هزینه هایی که شده به عنوان
وام تلقی بشود و در اختیار بخش خصوصی قرار بگیرد بعد از اینکه به بهره
برداری رسید می توانند برگردانند باز در کنار این ما بحثی را در گذشته داشتیم در
رابطه با این وامی که الان از محل طرح اکتشاف سراسری داده می شود من روز
اول نیتم این بود که این طرح را ارائه کردیم و مبلغش هم خیلی پایین بود بحث ما
این بود که یک عده ای شاید پول دارند ولی نمی دانند و دنبال کار اکتشافی نمی
روند یک عده ای به عنوان متخصص امر می توانند فعالیتهای اکتشافی انجام
بدهند و آن سرمایه را ندارند الان بحثی که در رابطه با بخش خصوصی می شود
، جناب عالی می فرمایید در رابطه با مهندسین مشاور، من اعتقادم این است که

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

افراد خبره و متخصص این شرکتها تشکیل بشود، حتی برای خودشان، یعنی این وام را ما واقعا" در اختیار افراد متخصص قرار بدهیم نه اینکه هرکسی موافقت اصولی گرفت و حتی بعضی موارد موادمش هم فلزی است یا غیر فلزی مورد نیاز هست می آید و این وام را می گیرد یا خودش انجام می دهد یا می دهد به مهندسین مشاور که مسلما" پرت سرمایه گذاری ما داریم ولی اگر چنانچه این وام صد در صد بدهیم به شرکتهایی که افراد متخصص و خبره ای هستند ما مسلما" نتیجه خواهیم گرفت، ضمن اینکه در این شرکتهای مشاور هم من اعتقادم این است که برای اینکه سرعت پیدا بکنیم، متخصص بشویم و روی مواد معدنی کار بکنند مواد معدنی خاص و در نتیجه بعد از چند سال ما می بینیم یک شرکت مشاوره ای داریم در یک زمینه خاصی متخصص هست حتی بخش خصوصی را هم ما میتوانیم بر مبنای مواد معدنی تفکیک بکنیم. مصالح ساختمانی یا مواردی که ارزش زیادی ندارد، سرمایه گذاری کم هست اینها بخش خصوصی نیاز دارد این مواردی که نمی آیند باز آن موارد را هم ما تفکیک کنیم تا یک مرحله ای را موظف بکنیم دستگاه های دولتی را که اطلاعات بدهد از یک مرحله به بعد راباز بر مبنای ماده معدنی بخشهای خصوصی را هم بدهد.

آقای وزیر: خیلی متشکرم.

آقای : آن چیزی که به نظر من می رسد این است که ما فعلا" اکتشاف و معدن و صنایع معدنی را همانطور که آقای مهندس به آن اشاره کردند هنگامی می تواند انجام شود که بحث اولویت مواد معدنی را به عنوان هدف ما بتوانیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

تعریف بکنیم یعنی اولویت بندی مواد معدنی اگر مشخص شود دقیقاً چه هست به نظر ما کار خیلی مهمی است و کار زیادی می‌طلبد بر مبنای آن شاخصهایی حالا مثل بالانس ارزش افزوده با بالانس صادرات و واردات ارزش افزوده نیاز مصرف و مسائل مثل این اگر ما بتوانیم برسیم به ۱۵-۱۰ تا ماده معدنی بر این اساس در واقع همان شاخص‌ها را به عنوان هدف در طی برنامه سوم تعریف بکنیم که وزارت معادن و فلزات، معاونت اکتشاف برای رسیدن یعنی کمی کردنش به این مقدار در این مواد معدنی این سیاست اجرایی و این استراتژی را دارد ما در واقع بحث تعریف کردن هدف را و جدا کردنش را از استراتژی و سیاستهای اجرایی بی‌بنیان است اگر این بحث‌ها در مورد مواد معدنی روشن است که هیچ و اگر ناقص هست واقعا کار شود و مشخص شود به عنوان اهدافی که در برنامه سوم می‌خواهیم تعریف بکنیم.

آقای بخشایی: ضمن تشکر از زحماتی که دوستان کشیدند، من فکر می‌کنم در این جدول قسمت ستون بالا عناوینی که ذکر شده در واقع همان شاخصهاست و آنچیزی که باعث شروع به مطلب و به اشتباه انداختن صورت مطالعه می‌شود آن مکانیزم اجرا هست که اکتشاف با اولویت منطقه ای یا سراسری جزء شاخصها نیست اگر ما این را از این قضیه کنار بکشیم.

آقای وزیر: این ستون آخر بایستی حذف شود. همین ستون وسطی باید آخر

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

قرار بگیرد.

آقای بخشایی: در قالب آن شاخصها بیاییم قضیه را تعریف بکنیم فکر می‌کنم نتیجه خوبی داشته باشد. در شاخصهایی هم که اعلام شده به نظر من یکی اینکه دسترسی به تکنولوژی های ذی ربط هم در انتخاب کانه و معدن مد نظر قرار بگیرد چه در بحث اکتشافی بعضاً و بحث استخراجش و فرآوری که من بررسی نموده ام اینرا ندیده ام و بعد هم که سمت و سوی سیاستهای اقتصادی کانه و معدن را هم در اینجا باید ببینم که در اینجا دیده نشده اش الان مواد معدنی مثل سیلیس معدنش در کشور زیاد است ولی فی الواقع اصلاً توجه اقتصادی برای کار کردن روی این ماده معدنی خاص نداریم به لحاظ اینکه اینها بازار مصرفشان در داخل کشور بصورت سولفات استرانس است و نه ما می‌توانیم صادرش بکنیم. یا بحث این است که در دنیا الان ژئولیت یواش یواش دارد جای‌گزین فسفات می‌شود و در تولید مواد شوینده نیز بکار می‌رود این را هم به عنوان موردی ببینیم مبحث دیگر این است که شاخص‌ها را ببینیم بعد دوستان تعریف کنند تعداد زیادی ماده معدنی داریم که با پیشنهاد آقای مهندس قشقایی موافق هستیم که این مقداری جمع و جورتر شود و این جز با کم کردن شاخص‌ها امکان پذیر نیست. یعنی شاخصها را ما بیاییم کمی‌اش بکنیم امتیازی برایش قائل بشویم در نهایت آن‌کافی که امتیاز بیشتری از قضیه می‌گیرد در اولویت اکتشاف قرار دهیم.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای وزیر: خیلی متشکر در جلسه قبل، اولویت های حداقل سال ۷۸ مواد معدنی را تصویب کردیم و گفتیم که یک سری اولویت ها ملی و یکسری اولویتها منطقه ای است از آنها نظر خواهی نمایم (به ادارات کل ابلاغ کرده اید؟) که برای آخر سال مثلا" مابتنیم اولویت های مواد معدنی را بر اساس نظر خواهی که در مورد اولویت های سال ۷۸ انجام می شود، این اولویت ها را برای برنامه پنج ساله سوم نهایی نمایم که در واقع باید تا حدی تکلیف اولویت های کاری مواد معدنی روشن بشود. در مورد سیاست اجرایی اکتشاف که آقای مهندس نیبان نیز گزارش خوبی تهیه کرده بودند به نظر من یکی همان بحث الگوی نهایی اکتشاف است که واقعا" دنبال این هستیم که اکتشاف حتی الامکان توسط بخش غیر دولتی انجام بگیرد یعنی توسط کسی انجام شود که دنبال این کار هست یا می خواهد به معدن تبدلش کند. یا شرکتهای اکتشافی که می خواهند به عنوان یک پروژه اکتشافی قضیه را دنبال کنند و بیایند کار کنند، سرمایه گذاری نمایند و بعد کارشان را به کسانی که می خواهند کار بهره برداری انجام دهند به قیمت مناسب بفروشند. دولت خیلی دنبال کار اکتشاف نرود مگر در موارد ضروری. این در واقع یک هدف نهایی است که این هدف نهایی ممکن است واقعا" یک کار ۲۰ ساله باشد. یعنی اینکه ما اگر الان که در ابتدای کار هستیم همان گزارشی که ایشان داده اند در ۲۰ سال گذشته دادند، تقریبا" ۹۰٪ هزینه های اکتشافی را

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

دولت گذاشته و ۱۰٪ بخش خصوصی. این ۱۰٪ که بخش خصوصی متقبل شده همه اش در صنعت ساختمانی است در حالیکه باید روی یک ماده با ارزش کار اکتشافی انجام دهد. این را از الان بطور کامل می توانیم جدا کنیم و به سمت بخش خصوصی ببریم و بعید است ولی بالاخره باید به یک سمت و سوی خوبی حرکت کنیم که دور نمای آن همین باشد که بخش خصوصی بیاید کارش را انجام بدهد.

من امیدوارم با این شرایط خوبی که وجود دارد بخش خصوصی خارجی در کار اکتشاف به معنای سرمایه گذار بطور جدی وارد اکتشاف شود. باید بگوییم که در بعضی از مواد معدنی حضور دولت الزامی است همانطوریکه آقایان گفتند آنچهایی که ماده معدنی هست و ضرورت توسعه معدن در داخل کشور هست بخش خصوصی به هر دلیلی نمی آید، بخش دولتی بالاخره باید تا زمانی که بخش خصوصی نیامده برود حضور پیدا بکند. در بخشی از مواد معدنی ضرورتاً باید بگوییم که به هیچ وجه دولت نمی آید آن هم به نظرم باید تکلیفش را روشن کنیم. فکر می کنم تا حدی آقای نبیان مشخص کردند. و یکسری از مواد معدنی دولت در برنامه سوم به عنوان اینکه بخواهد در این کار سرمایه گذاری بکند باید تکلیف مشخص شود. ادارات کل هم با توجه به سیاست اجرایی می توانند زودتر از پایان برنامه چنانچه اعتبار در اختیارشان قرار بگیرد کارشان را نهایی کنند و در اختیار مردم قرار گیرد. خود این در واقع یک کار بزرگی

معادن و فلزات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

است. شما الان مطالعات همین نواحی امید بخش را در هر مرحله که انجام می دهید، اطلاعاتش را بفروشید، یا مثلاً بطور رایگان در اختیار مردم قرار دهید. بینم چقدر استقبال می شود با این بحثهایی که انجام گرفته ببینیم بخش خصوصی چطور عمل می کند. راجع به اینکه صنعت معدنی در واقع می تواند محرک بخش معدن باشد، این قطعی است ما فکر می کنیم که آیا در برنامه سوم باید وزارت معادن و فلزات و وزارت صنایع را ادغام کنیم و به نوعی مشکل را حل نماییم. یا اینکه حداقل اگر به دلایلی بحث مزبور در مجلس مطرح گردید (به نظر من در دولت پذیرفته شده است که این کار انجام گیرد) باید تکلیف صنایع معدنی بطور کامل روشن شود. که در واقع صنایع معدنی با بخش معدن سیاست هایش در یک جاتأمین بشود. الان استنباط ما از قانون جدید معادن این است که در همه مواد معدنی مسئولیت در بخش صنایع معدنی به عهده خود وزارت معادن و فلزات است ولی در وزارت صنایع قدری مقاومت هست که مذاکره می کنیم انشاء الله مسئله حل بشود. به هر حال آن چیزی که شما تدوین کردید به نظر من سیاست خوبی است، دوستان همه موافق بودند چون کسی مخالف صحبت نکرد. این را به عنوان یک سیاست اجرایی حداقل در برنامه سوم اعلام کنیم ولی به ادارات کل و جاهایی که اعلام می کنیم یک فرصتی بدهیم که چنانچه مکتوب اشکالی دارد بنویسند که اگر آن اشکالات رسید در یک جلسه ای مطرح بکنیم که مثلاً این چند اشکال مطرح شده که اگر مواردی

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

بود اصلاح بکنیم و گرنه از اول برنامه همین سیاست را بطور کامل اجرا کنیم و سازمان زمین شناسی در واقع این سیاست ملاکش بشود برای اینکه دستگاه دیگر را کنترل نماید که وارد کاری بشود یا نشود، تأیید بکنند که اگر تأیید نکنند مبنایش همان سیاستهایی باشد که مورد تأیید است.

آقای دکتر راستاد: در خبرهای اکتشافی، بحث نهبندان هست که گزارشی را خدمتان فکر می‌کنم فرستادیم، آنجا در واقع عملاً در نهبندان کاری را که کردیم یک بازدید کارشناسی را آقایان انجام دادند روی طرحهایی که آن پنج طرح که گفتیم (معدن شوراب را که آنتیموان و طلا دارد قبلاً فعال بوده و رسیدند به سطح آب زیر زمینی و آن موقع دیگر امکان اینکه رگه را در پایین بگیرند به جهت وجود آب دیگر نداشتند کار را تعطیل کردند معنی اش این است که برای رسیدن به رگه باید آب را پمپاژ بکنند تا بتوانند آن رگه را استخراج بکنند این کار الان در داش کسن در شرکت خدمات انجام می‌شود که آب را پمپاژ می‌کنند آنها هم همین مشکل را داشتند باز رسیدند به سطح سفره آب زیر زمینی باید آب را پمپاژ می‌کردند و تعطیل کرده بودند که الان شروع کردند به پمپاژ آب و مجدداً معدن را فعال کردند و دارند بهره برداری می‌کنند آنجا هم همین کار را می‌شود به عنوان بهره برداری انجام بدهند، یک صحبتی هم با آقای اقبالی در سمینار زنجان داشتیم که اگر بهره برداری باشد بخواهد این کار را

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

انجام بدهند. زونها را هم تا آنجا که من اطلاع دارم اکیپ اصلی ما در بیرجند مستقر شده و بنا شده ابتداء زون تربت جام را شروع بکنند، نسبت به آن دو زون دیگر علت آن این بوده که زون تربت جام درست است در مجموعه نهبندان قرار نمی‌گیرد ولی ما امیدواری بیشتری به شناسایی آن داریم تا بتوانیم به مواد معدنی برسیم تا در دو تا زون دیگر که اصل نباشد که اینجا را شروع کنیم بعد روی دو تا زون دیگر گسترش بدهیم (نمی‌دانم الان کار روی زونها را شروع کردند یا نه)

آقای کره ای: بله

آقای دکتر راستاد: مطلب بعدی هم شاید خبری در رابطه با ادامه همکاری با BHP بوده باشد که در واقع از سازمان یک گروه کارشناسی آنجا هستند، سه تا از خانمها در قسمت GIS هستند به سرپرستی آقای مهندس عابدیان که عمدتاً قرار بوده که در بخش GIS با آنها کار بکنیم که در واقع دانش آنها را تا اندازه ای که مقدور هست منتقل کنیم برای دوستانمان که در ایران می‌روند که در سه تا فاکس که فرستاده بودند حاکی از این بود که اطلاعات را میدهند همکاری خوبی دارند و دوستان بودند از نوع همکاری که BHP با این مجموعه کارشناسان دارند که فکر می‌کنم که برای ۲۰ مهر برگردند که طبعاً گزارشی را که بدهند خدمت جنابعالی می‌فرستیم تا در جریان امر بوده باشید.

آقای وزیر: BHP از نظر زمان بندی از کی قرار بود محدوده‌اش کم شود؟

آقای اسماعیلی: در محدوده قبلی حالا دارد کار می‌کند که محدوده نهایی انجام و مشخص شود.

آقای وزیر: زرکن چی؟

آقای اسماعیلی: آنها محدوده دارند محدوده شان بر مبنای زمان بندی شان اعلام شده است. یک محدوده مختصات جغرافیایی داده بودند که به آنها نوشتیم که روی نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ که قابل پیاده کردن روی سیستم باشد، محدوده تان را بدهید. هفته گذشته که من پی گیری کردم گفتند در گزارشی بوده که دادیم خدمت آقای مهندس کره ای. بله نصف کردند ما هنوز نقشه شان را نگرفتیم که در سیستم پیاده بکنیم. به هر حال بر مبنای زمان بندی شان بعضی شان محدوده شان را وحتى یونیون ایتوک هم بر مبنای زمان بندی که داشتند یک بخش محدوده را کم کردند.

آقای وزیر: یونیون ایتوک چه؟

آقای اسماعیلی: یونیون ایتوک هم سه تا محدوده متفرق دارد که یکی در آذربایجان اطراف ارس است، یکی در منطقه بافت کرمان است. دو تا در منطقه بافت کرمان هست که گزارشی که دادند یک منطقه را روی منطقه کرمان حذف کردند و گزارش اولیه شان را در منطقه کرمان جمع و جور کنند.

آذربایجان را هم الان مستقر هستند.

آقای وزیر: زرکن گفتند کی رسیده؟

آقای اسماعیلی: صبح اتفاقاً آقای علمیه در کانادا که زنگ زده بود با من کار داشت ایشان از نظر کار راضی بود ولی مشکلی داشت که می گفت من مشکل دارم، مشکل ویزا، گفت کارشناسان می آیند ۱۰ یا ۱۵ روز می دهند بیشتر از این نمی رسند در این قضیه گفتیم با آقای عاصمی پور صحبت می کنم که ببینم چه کار می توانیم بکنیم.

آقای دکتر راستاد: یک بحثی هم روی برنامه داشتیم که فرموده بودید که روی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

کلان قضیه دوستان فعال باشند که یک ماده ای را دوستان فراهم کردند که خدمت آقای مهندس راستی دادیم که در برنامه بیاوریم و این صحبتهایی که امروز مطرح شد تقریباً در بر بگیرد.

آقای باباخانی: یک خبر غیر مستند هم می توانیم بگوییم در مورد کارهایی که انجام شده در مورد فسفات آذرن در بررسی هایی که انجام دادیم در فسفات آذرن، روی دو منطقه از ایران ما متمرکز شده ایم. بر اساس اطلاعاتی که قبلاً داشتیم ما فسفات آذرن را در یک سری سنگهای خاص دنبال می کنیم یک سری توده های بازیک و اولترابازیک هستند که اینها منشاء مانندی دارند که در پوسته می زند. این را یکی در آذربایجان غربی و کردستان پیدا کردیم و یکی هم در منطقه ایران مرکزی آنجا فعال هستیم در منطقه اسفودی البته دوستان ما می گفتند که امکانش نیست و همه جاگشته شده و پیدا نمی شود ولی به لطف خدا با دوستان کار کردیم و الحمد لله یک ذخیره خوبی پیدا شده در فاصله ۴۰ کیلومتری معدن اسفوردی که می تواند ذخیره این معدن را افزایش بدهد و خیلی کمک کند.

البته محدوده اش را مشخص کردیم انشاء الله بازدیدی که در خدمت دوستان کمیته تخصصی خواهیم داشت شرح خدمات مشخص شود بعد کارهای دیگری رویش انجام شود.

جدیداً هم که من شنیدم در مورد آذربایجان غربی و کردستان، نتیجه اس خیلی خوب بوده است.

۳۰ یا ۴۰ نمونه که گرفتیم ۱۰ تا ۱۲ تا از نمونه ها که از توده های مختلف گرفته شده، فسفاتهای آن بالای ۰.۴٪ و حتی یک نمونه حدود ۰.۸٪ یا ۰.۹٪ داشتیم که به

عنوان فسفات آذرین ذخیره های خوبی هستند. چون آنجا گسترش توده ها خیلی زیاد است ذخایر خیلی خوبی ما آنجا پیش بینی می کنیم.

آقای افتخار نژاد: در مورد فسفات من فکر می کردم که وقتی عراق و مراکش داشته باشد در این حوزه که به ایران تداخل پیدا می کند باید داشته باشیم که از اول تأسیس سازمان آقای صمیمی با یک گروه دقیقاً منطقه را بررسی کردند دیدیم همان طور که ترکیه نفت ندارد ما هم فسفات نداشتیم بعدش هم که با BRGM قرار داد بستند و رفتند پرونده فسفات را ما در زاگرس بسته بودیم ولی BRGM دوباره آن را تجدید کرد و به نتیجه هم نرسید قبل از آن آقای صمیمی با آقای موحد یم فسفات را در جبرود پیدا کردند آن را به علت مشکلات تکنولوژی که داشت با اینکه عیارش خیلی بالا بود ولی مقدار آهن زیاد بود و نمی توانستند این را استخراج بکنند و نتوانستند مشکل تکنولوژی را حل بکنند که الان ستاد دارد ازش بهره برداری می کند در مورد افقهای دیگر ما گشتیم در ریزو در سلطانیه فسفات گیر آوردیم که با توجه به اینکه ذخایر خوبی دارند ولی عیارشان در هند و جاهای دیگر که در آن افق عیارشان خیلی بالاست ولی از ما مقدار عیارش پایین است ولی ما آمدیم مثل شوروی سابق که آنها فسفات رسوبی نداشتند ما دنبال فسفات آذرین می گشتیم و الان در جزیره (کولا) فسفات ۵٪ است که از سنگهای آذرین استخراج می کنند که ما دنبال این بودیم که حالا که این امکانات برای ما وجود ندارد برویم دنبال فسفات آذرین که الان شروع کردند و مثل اینکه خوشبختانه دارند موفق می شوند.

آقای مؤمن زاده: در مورد کاشمر اول چینی ها گزارش کردند بعد کار اکتشاف را یک شرکتی شروع کرد، شرکت نمین که متأسفانه پروانه به نام شخص دیگری

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

بود اطلاعات خوبی هم داد یعنی یک ذخیره احتمالی ۲۰ تن اعلام کرد بعد یک خانمی معلوم شد پروانه دارد و فرار داد بست با آفانی که الان داستانش را صحبت کردم.

اما در مورد زمین شناسی ما در منطقه کاشمر یک سری رگه های آهن داریم که عبار طلا در اینها از حدود ۲ گرم تا عددهای بالای ۳ گرم هست که متوسط ۶ یا ۷ گرم را فعلاً میتوان حساب کرد.

با اطلاعاتی که داریم در این جا رگه ای هم هست یعنی کاملاً با زرشوران فرق می کند رگه ها از نظر استخراج خیلی مشخص است استخراج باید زیر زمینی باشد دیواره های رگه ها خیلی مشخص اند گسترش رگه ها خیلی خوب است هم رگه ها به تنهایی دارای طول و قطر خوبی هستند و طولشان از نظر شواهد زمین شناسی می شود گفت ۱۵۰ تا ۲۰۰ متر می باشد که دلیل ندارد تمام شود.

اگر چه هنوز سونداژ نکردند ولی در حدود ۲۰ تا ۳۰ تا رگه هست که حداقل ۲۰ تن بصورت تقریبی ذخیره دارد. یک منطقه دیگر هم سازمان زمین شناسی بر اساس کار چینی ها آنجا را شناسایی کرده (منطقه قلعه جوق) آن هم کار مقدماتی رویش شده یعنی احتمال دارد از نوع طلای کوه زرکاشمر باشد و به هر حال شواهد مقدماتی نشان می دهد ارزش کار کردن دارد و احتمال دارد که اگر مثل کوه زرکاشمر نشود به هر حال ذخیره دارد در مورد باغو یعنی (کوه زردامغان) ما دو تا داستان را به کلی باید از هم جدا کنیم یکی طلای رگه ای که در سنگ هست و تعداد رگه ها هم خوب است، شاید جمعاً ۵ تا رگه قابل استخراج باشد که روی آنها کار تفصیلی رویش نشده ولی می توان گفت که دو یا سه تن طلا دارد. بعد یک گسترش آبرفتی داریم که ۶ یا ۷ کیلومتر مربع یعنی ۶۰۰ یا ۷۰۰ هکتار

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

گسترش دارد که در جاهای مختلف آن قرارداد دارد. در طول آبرفت نیز اگر خاک
 طلائی آبرفت را بتوانیم بکنیم می توان آن را نیز در نظر گرفت این هم از خیلی
 قدیم شناخته شده است زمان رضا شاه یک کارهایی را مهندسین کردند سپس
 قبل از انقلاب آقای تقی زاده و اینها کار کردند بعد یک مقدار از همین طرح پی
 جویی سراسری طلا که وزارت خانه بودجه اش را گذاشته بود کار شد بعد
 دنبالش فاز آخر همین است که آقای مهندس اسماعیلی و الماسی فرمودند آقای
 مهندس باباخانی ادامه دادند با شرکت طلائی ایران که این منطقه یک کیلومتر
 مربع را گرفتند به عنوان الگو که اگر در این یک کیلومتر مربع چیزی درآمد بعد
 بقیه وسعت را پوشش بدهند.

کارهایی که در این یک کیلومتر مربع کردند نشان می دهد که عیار قابل قبول
 است یعنی اگر با اینکه قدیمی ها طلاهای پرعیارش رادر آوردند درعین حال
 خاکنهایی که از آنها مانده اگر عمق کف زمین برویم طلاهایش را جمع کنیم این از
 نظر زمین شناسی اقتصادی است البته مسئله اصلی در واقع آب هست اگر در
 مورد مسئله بازار شن و ماسه اش فکر شود و بتوان در دامغان و اینها مصرف
 شود قضیه آبش هم حل شود دیگر اکتشافش در این مرحله مسئله ای ندارد
 یعنی انجام می وشد اگر این یک کیلومتر مربع را انشاء الله بتوانیم به صورت
 اقتصادی در بیاوریم مسئله فنی ندارد، ذخیره اش اقتصادی است. فقط اینکه
 بالاس خرج و دخل بکند یا نه و مسئله آبش، مسئله اساسی است.

پس دو نوع طلا به طور کلی در کوه زر دامغان داریم که روی هر دو می توان کار
 کرد یکی با مقیاس کوچک که آقای مهندس نبیان گفتند اگر چینی ها ببینند و آن
 را نشان بدهیم علاقمند شوند اگر ما یک بار بتوانیم این روش که چینی ها یا

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

افریقائی ها در زیمبابوه کار می کنند انجام دهیم با مقیاس کوچک منتهی با تکنولوژی که موته دارد داشته باشیم با یک چیزی حدود ۲۰ تا کارگر با یک سرکارگر که از آفریقای جنوبی یا چین بیاوریم ما در قضیه طلا خیلی مورد داریم من الان می توانم بگویم ۲۰ مورد آماده است من اینها را از روی رگه ای عرض میکنم ولی آبرفتی خیلی نداریم غیر از آستانه اراک و کوه زر دامغان من مورد ارزنده ای را الان نمی شناسم این دو جاست که ما خیلی رویش حساب می کنیم. زرین آبرفتی خیلی کوچک است.

به هر حال اگر ما این ارزیابی را انجام دهیم و یک جوری این چینی ها را درگیر بکنیم که ببینند یک یا دو مورد را راه بباندازند نظیر جریان روی می شود که الان ذوب روی راه افتاد. یعنی چند نفر می آیند جمع می شوند و سرمایه گذاری می کنند...

آقای اسماعیلی: در مورد کوه زر دامغان، شرکت طلا الان دستگاه های اولیه جیبک و از آن چیزهایی که کشور از جاهای دیگر خریدند و طراحی کردند آماده کردند و می روند دنبال اینکه همان قناتی را که آنجا هست لایه رویی انجام دهند نمی دانم که آن نتیجه اش چی شد و مشکل آبشان حل شد یا نه من فکر می کنم عن قریب دنبال اینند که آنجا کنسانتره طلا تولید بکنند و طلایی در بیاورند مثل لجنی که سرچشمه دارد و بعد بدهند به سیستم کارگذاری و بتوانند برونند در بخش سنگش هم هزینه بکنند یک رگه در محلی مجاور آن به نام دارستان پیدا شده که آن رگه خیلی امیدوارکننده تر از باغو است.

آقای باباخانی: آخرین کارهایی که در منطقه باغو شد، یکی آبرفتش بود که یک چیزی حدود ۳۰ یا ۴۰ هکتارش کار شد. یک چیزی حدود ۵ تا ۶ کیلومتر مربع

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارواحیات:

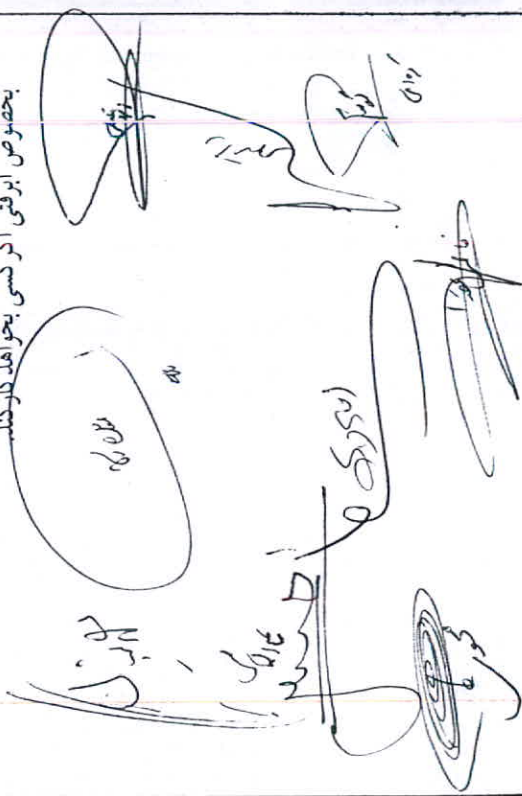
وزارت

محکمات و محظرات

گسترش آن است حدود ده تن طلا حساب کردیم با مرز نیم گرم در تن یک چیزی حدود ۸۵۰ کیلو طلا می شود یعنی این را اگر ما تعدیم بدهیم ما یک بیست و پنجم آبرفتش را مطالعه کردیم و یک چیزی حدود یک تن طلا داشتیم و حداقل ۱۰ تن طلا را در آبرفتش داریم در قسمت سنگی هم دو تا رگه خوب دارد یکی رگه نارستان و یکی رگه خود باغو است. رگه نارستان ۴۰۰ متر طولش است به طور متوسط ۶ سانتی متر هم طولش هست، یک کمر بالا و کمر پایین با عیار دارد که به طور متوسط ۵ متر طولش هست ما حساب کردیم ۲/۵ تن طلا حداقل تا عمق ۱۰۰ متر گرفتیم و عیارش هم احتمالاً بیشتر شده است. با عیار حدود

۶ گرم در تن را دارد یعنی ۲/۵ تن با عیار ۶ گرم در تن موجود است. باغو طولش خیلی زیادتر است ۷۰۰ متر است، ضخامتش بین ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر تغییر است و عیارش خیلی بهتر از آن است حتی ما عیار ۵۴ گرم در تن طلا را هم گرفتیم ولی باز هم حدود ۶ گرم در تن طلا را در نظر گرفتیم و این تا عمق ۱۰۰ متری ۲/۵ تن طلا دارد یعنی ما در منطقه باغو حداقل ۴ تا ۵ تن طلا در سنگ خواهیم داشت و ۷ با ۸ تن طلا در آبرفت که واقعا قابل کار کردن است

بخصوص آبرفتی اگر کسی بخواید کار کند.

(۱۲۶)

وزارت

ماده و نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

جلسه نهم

نظارت بر عملیات اکتشافی و طرحهای اکتشافی

مورخ ۷۸/۷/۱۱

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

وزارت

مهندسان و مهندسات

بسمه تعالی

صورت جلسه شورای عالی اکتشاف

شماره: ۹

تاریخ: ۷۸/۹/۲۱

نهمین جلسه شورای عالی اکتشاف در تاریخ ۷۸/۹/۲۱ در حضور مقام محترم وزارت و با شرکت آقایان دکتر سرفینی، مهندس اسلامی، مهندس قشقایی، مهندس کره ای، دکتر افتخار نژاد، دکتر مؤمن زاده، دکتر فاطمی، دکتر راستاد، مهندس نبیان، مهندس صمیمی نمین، مهندس اسماعیلی، دکتر محوی، مهندس باباخانی، مهندس سعدالدین، مهندس عبدلی و خانم پیر بازاری برگزار گردید.

در مقدمه آقای دکتر راستاد، ضمن تلاوت سوره مبارکه «قدر» و تبریک به مناسبت ماه مبارک رمضان، اظهار داشتند: ماه مبارک رمضان ماه رحمت و برکت و نزول قرآن مجید و ماه لیالی قدر است که به نص قرآن کریم، شب قدر از هزارماه (بیش از ۸۰ سال عمر انسان) بهتر است.

با عرض تبریک این ماه مبارک خدمت عزیزان، از خداوند تبارک و تعالی خالصانه و صادقانه می خواهم آنچه راکه هدف روزه در این ماه مبارک است، از تقوی و تهذیب و درک آیات خدا، به همه ما و امت اسلامی عنایت فرمایند(انشاء...).

معاونت‌ها و نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

دستور جلسه ای که برای امروز پیش بینی شده، دو مورد است که خدمت آقایان ارسال شده است، یکی بحث نظارت بر اجرای طرح‌ها و عملیات اکتشافی، دیگری دستور العمل عملیات اکتشافی در مراحل مختلف اکتشافی است. این دستور جلسه، توسط گروه کاری که در کمیته تخصصی برای تدوین استانداردها و نظارت بر عملیات اکتشافی تشکیل شده و مسئولیتش هم با آقای مهندس باباخانی است، با همکاری آقای دکتر مؤمن زاده و دیگر همکاران، تنظیم شده است. مورد اول آن را آقای دکتر مؤمن زاده، زحمت کشیده و ارائه می‌کنند و مورد دوم را آقای مهندس باباخانی ارائه خواهند کرد.

بحث نظارت، اصولاً برای همه بخش‌ها مهم است و برای حوزه اکتشافی ما یک مقدار مهمتر است. در هر حال در امر اکتشاف، هم امکانات نیروی انسانی کارشناسی مان محدود است، هم عدد و رقمی که در مقایسه با اعتبارات جاهای دیگر هست، محدود می‌باشد. بنابراین احساس می‌کنیم که با این محدودیت‌ها، اگر یک نظارت جدی و واقعی، برای کنترل کیفیت و کمیت کارها اعمال نشود، همین امکانات محدود هم در مسیر صحیح خود هزینه نشده و حاصل آن خواهد شد که در اکتشاف، شاید کاری که ضروری و لازم و مفید است، انجام نگیرد. بنابراین، از ابتدا که حوزه معاونت اکتشافی تشکیل شد، بحث نظارت یک بحث حساس و جدی بود. متأسفانه، پارسال در اجراء، به جهت مشکل مسایل اعتباری که پیش آمد نتوانستیم امر نظارت در طرحهای اکتشافی را به نحو مطلوب اعمال کنیم. امسال مدیریت سازمان برنامه و بودجه و هم معاونت طرح و برنامه، به ما کمک کردند و توانستیم طرحی را بعنوان طرح نظارت و با استفاده از اعتبار مورد نیاز، داشته باشیم. اخیراً بعد از تلاش زیادی

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

، کمیته نظارت با مسئولیت آقای مهندس سعدالدین که دبیر کمیته تخصصی اکتشاف هم هستند، تشکیل شد ترکیب این کمیته را طوری در نظر گرفتیم که مجموعه بخش هائی که به موضوع اکتشاف علاقمند هستند بتوانند، نظارت داشته باشند، در ترکیب کمیته سه نفر از کارشناسان صاحب تجربه از حوزه اکتشاف را در نظر گرفتیم. یک نفر از کارشناسان سازمان برنامه و بودجه که قرار است خدمت آقای مهندس بخشائی باشیم یکی دو جلسه هم خدمت ایشان بودیم. از حوزه معاونت برنامه ریزی، توسعه و نوسازی هم خدمت آقای مهندس عبدلی هستیم که مسئولیت معدن را در بخش طرح و برنامه به عهده دارند از حوزه معاونت بهره برداری نیز در خدمت آقای مهندس میرزائیان هستیم که مجری طرح نظارت بر معادن هستند و از این کانال هم می تواند یک هماهنگی بین طرح نظارت بر معادن و طرح نظارت بر عملیات و طرح های اکتشافی وجود داشته باشد.

این کمیته کارش را شروع کرده، ضوابطی را تدوین نموده است و قرار شد در امر نظارت از مجموع کارشناسانی که در کشور هستند، استفاده شود، از اساتید دانشگاه، از کارشناسان انرژی اتمی، ادارات کل استانها، بازنشستگان خود وزارتخانه، و هر جای دیگر که نیرویی بود و احساس کردیم به تناسب نوع طرح و نوع ماده معدنی می توانند کمک کنند، سعی کردیم از وجودشان استفاده کنیم که آقای مهندس سعدالدین توضیح خواهند داد.

کمیته تخصصی، برای اینکه بتواند یک روالی را برای نظارت در طرحهای اکتشافی بخش خصوصی و دولتی داشته باشد، گزارشی را تهیه نموده که خدمت اعضای محترم شورای عالی ارسال شده است. در واقع، این گزارش

مکانیزم نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

مکانیزم نظارت را توضیح می دهد.

دستور العمل دیگر، بحث تدوین مراحل مختلف عملیات اکتشافی است. در این ارتباط در وظایف شورای عالی اکتشاف، دو تا بند آمده است. یکی بند ۷-۲ و دیگری بند ۸-۲ که این دو بند را از مجموعه مدون اهداف و وظایف شورای عالی اکتشاف قرائت می کنم:

۷-۲- تنظیم سیاست کلی نحوه کنترل و نظارت بر مراحل مختلف اجرای طرحهای اکتشافی.

۸-۲- تدوین و تصویب استانداردهای مربوط به مراحل مختلف عملیات اکتشافی.

در هر حال گزارش ها، خدمت اعضاء محترم شورا ارسال گردیده تا در جلسه شورا بحث و گفتگو شود، تا تغییرات لازم داده شود و کامل گردد و بعنوان یک روال کلی در مجموعه حوزه اکتشاف، برای نظارت در بخش خصوصی و دولتی، دستورالعمل مدونی در اختیار باشد. اگر اجازه بفرمائید آقای دکتر مؤمن زاده، از بحث نظارت، گزارش اول را مطرح کنند و سپس آقای مهندس باباخانی، بحث بعدی را ادامه دهند.

آقای دکتر مؤمن زاده: در مورد نظارت، به سابقه نظارت در امر اکتشاف، در قبل و بعد از انقلاب، نظارت در رابطه با انواع اکتشاف، اعم از مواد معدنی مختلف یا بخشهای مختلف یا منابع مالی مختلف و مکانیزم اعمال نظارت در هر یک از انواع اکتشاف را مطرح خواهیم کرد. برای اینکه بتوان نظارت را اعمال کرد، راههای مختلفی برای انواع مختلف اکتشاف پیش بینی شده که کمیته

نظارت بر عملیات اکتشافی بخشی از این راهها را تشکیل می دهد، راجع به ارکان، وظایف و اختیارات و عوامل اجرایی، یعنی ناظران کمیته، هم اجمالا" مطالبی را عرض می کنم. از بعد نظارتی، سه نوع اکتشاف داریم که برای ما هم نوع اعمال نظارت را مطرح می کنند. نظارت در محدوده های بیش از ۴۰ کیلومتر مربع، نظارت در محدوده پروانه اکتشاف، نظارت بر طرحهای اکتشافی موضوعی خاص.

اصولا" نظارت و کنترل در بخش اکتشاف، به دو دلیل انجام می شود. یکی نظارت بر کیفیت و کمیت و جنبه علمی اکتشاف، و دیگری نظارت بر جنبه های مالی و اداری.

چند جمله راجع به سابقه نظارت، در قبل و بعد از انقلاب عرض کنم. نظارتی که عمدتا" در قبل از انقلاب اعمال می شد، بر حسب نوع اکتشاف به دو دسته عمده تقسیم می شد. اکتشافاتی که بصورت مبنایی و یا موضوعی ملی انجام می شد، و اکتشافاتی که در چهارچوب پروانه اکتشاف صورت می گرفت. در زمینه اکتشافات بنیادی کشور، کلا" چند تا قرارداد کلان داشتیم. طرح شرق ایران به وسعت حدود ۳۰۰ هزار کیلومتر مربع، که خراسان و سیستان و بلوچستان را می پوشاند و برای نظارت دقیقتر بر آن، یک گروه از کارشناسان سازمان زمین شناسی مشخص و اعزام شده که آقایان دکتر افتخار نژاد و مهندس صمیمی همین هم حضور فعال داشته اند. قرارداد دیگری برای مطالعات مرکز ایران، با شرکت روسی تکنواکسپرت منعقد شد که ۴۴ هزار کیلومتر مربع را تحت پوشش داشت. نظارت بر این قرارداد نیز توسط سازمان زمین شناسی اعمال شد. قرارداد دیگری در منطقه کرمان داشتیم که یوگسلاوها اجرا می کردند که باز

مهندسی و نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

نظارتش توسط سازمان زمین شناسی کشور از نظر فنی و علمی و از نظر هزینه‌ها، اعمال می‌شد. بالاخره از این قراردادها دو قرارداد دیگر در شرق و مرکز ایران داشتیم. قراردادی با چک‌ها برای مرکز ایران و قراردادی با چینی‌ها برای شرق ایران، که اولی ۷۵ هزار کیلومتر مربع و دومی ۷۲ هزار کیلومتر مربع وسعت داشت. نظارت بر این قراردادها به شرکت توسعه علوم زمین محول شده بود که زیر مجموعه ای از سازمان زمین شناسی کشور است. اعمال نظارت در تمام مراحل رضایت بخش بود.

در بخش مقیاس پروانه اکتشاف، نظارت بطور سنتی بوسیله معاونت معدنی، یعنی بخش معدن، قبل و بعد از انقلاب تا سال ۱۳۷۲، صورت می‌گرفت. از سال ۷۲ نظارت بر طرحهای اکتشافی دولتی عملاً بصورت متمرکز، صورت نگرفت. ولی در مورد پروانه‌های اکتشاف، به همان صورت سنتی، نظارت بر امر اکتشاف در بخش خصوصی یا هر بخشی که پروانه اکتشاف را داشت، توسط ادارات کل اعمال شده است. اما در رابطه با نظارت و انواع اکتشاف باید عرض کنم، برای اینکه بتوانیم هزینه سرمایه ملی را بهینه کنیم، چه در بخش خصوصی یا دولتی، بهر حال سرمایه، سرمایه ملی است، توجه ما این است که باید بر عملیات اکتشافی نظارت داشته باشیم. حال آن‌که از بخش دولت هزینه می‌کند، یک نوع نظارت وجود داشته باشد و آنکه از بخش خصوصی هزینه می‌کند، مناسب حال خودش.

همان‌طور که قبلاً در شورای محترم مطرح شد، ما اکتشاف را از نظر مقیاس کار به سیستماتیک ناحیه ای، مساحت‌های بیش از ۴۰ کیلومتر مربع و محدوده پروانه اکتشاف تقسیم کرده ایم برای هر کدام از آنها هم نظارت باید جداگانه و

مناسب با آنها تعریف و اعمال شود. در مورد اکتشافات سیستماتیک ناحیه ای که رأساً توسط دولت یعنی سازمان زمین شناسی کشور، صورت می گیرد، اعمال نظارت و ویژگی خاص خودش را دارد که عرض خواهم کرد. مطالعات اکتشافی در محدوده پروانه اکتشاف و به منظور تعیین ذخیره و نهایتاً بهره برداری انجام می شود. این هم نظارت خاص خودش را دارد. برای مطالعات اکتشافی، که در محدوده های بزرگتر از ۴۰ کیلومتر مربع و به منظور هدف یابی مناطق امید بخش انجام می شود. طبق قانون، نیاز به مجوزی از مقام محترم وزارت دارد، که در این مورد هم ما نظارت ویژه خودش را مطرح کرده ایم، چه در بخش خصوصی، چه بخش دولتی و چه بخش خارجی. بالاخره اکتشاف برخی از مواد معدنی، که بخش خصوصی تمایلی به اکتشاف آن مواد ندارد، ولی دولت به جهت نیاز صنایع به آن مواد و وجود پتانسیل های قابل توجه در کشور، در قالب طرحهای سراسری و موضوعی، از سوی معاونت یا ادارات کل یا خود وزارت خانه، از محل بودجه عمومی هزینه می کند. اکتشاف این دسته از مواد، به دلیل ویژگی خاص، از بودجه دولت هزینه می شود که نظارت بر آن را متناسب با این مقوله، به گونه دیگری تعریف کرده ایم.

در مورد اول که اکتشافات سیستماتیک ناحیه ای و بنیادی است، برابر قوانین سازمان برنامه و بودجه، کماکان امر نظارت توسط آن سازمان اعمال خواهد شد. نظارت بر مطالعات و عملیات اکتشافی که در محدوده پروانه اکتشاف انجام می شود اساساً به عهده ادارات کل مربوطه است که پروانه اکتشاف را صادر می کنند. برابر طرح اکتشاف و شرح خدماتی که آن طرح دارد، اداره کل مربوطه نظارت می کند. در مورد نحوه انتخاب ناظر و انطباق آن با قانون نظام مهندسی

معدن و ارتباطش با معاونت اکتشافی، عندالزوم، جزئیاتی را عرض می‌کنیم. ولی بطور کلی انتخاب ناظر بر اساس ضوابط نظام مهندسی معدن، به روشی است که در آن نوشتار ذکر شده است. بهرحال بر حسب اهمیت موضوع و بنا به تشخیص معاونت اکتشافی، ممکن است از سوی معاونت اکتشافی نیز در این موارد، نظارتی اعمال گردد، یعنی در مورد پروانه اکتشاف که در ادارات کل صادر می‌شود، حسب ضرورت، این نظارت اعمال شود.

اما در مورد مناطقی که وسعت آنها بیش از ۴۰ کیلومتر مربع است و به منظور هدف یابی و با مجوز ویژه، به بخش خصوصی یا دولتی که از خودش هزینه می‌کند و یا به خارجها داده می‌شود، چون خارج از چهارچوب پروانه اکتشاف است، نظارت به گونه ویژه ای خواهد بود که شرح می‌دهیم. در این مورد، بر اساس طرح اجرایی که ارائه می‌شود و بر اساس شرح خدمات که در طرح می‌آید و بر اساس مفاد قراردادی که تنظیم می‌شود، نظارت اعمال خواهد شد. این نوع نظارت توسط کمیته نظارت بر عملیات اکتشافی که ترتیب و مشخصات آن توضیح داده خواهد شد، اعمال خواهد گردید. بالاخره نظارت بر اجرای طرحهای اکتشافی، که از سوی حوزه معاونت اکتشافی و ادارات کل معادن و فلزات استانها، اعم از عمرانی و ملی و استانی بند(ب) ارائه می‌گردد. نیز توسط کمیته نظارت بر عملیات اکتشافی، صورت خواهد گرفت.

در مورد شرکتهای دولتی و تحت پوشش، که متقاضی اجرای عملیات اکتشافی در محدوده های بزرگ هستند، یعنی بیش از ۴۰ کیلومتر مربع به منظور پیدا کردن مناطق امید بخش، هزینه اکتشاف از منابع داخلی و درآمد خود آنها تأمین می‌شود. در این مورد هم، مثل بند ۳ که عرض شد، یعنی طبق ضوابط مناطق

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بزرگ، عمل خواهد شد. بهر حال، کمیته نظارت بر عملیات اکتشاف" به عنوان بازوی نظارتی معاونت اکتشاف، عمل خواهد کرد. این کمیته از نظر ارتباط تشکیلاتی، در اداره نظارت و هماهنگی حوزه معاونت، اکتشاف که در تشکیلات جدید حوزه معاونت مصوب شده، فعالیت خواهد داشت. ضمناً عرض کنم که این کمیته عملاً مدتی است که تشکیل شده و مشغول انجام کارهاست. ارکان کمیته، همانطور که آقای دکتر راستاد اشاره کردند، شامل سه نفر از کارشناسان حوزه اکتشاف، یک نفر از سازمان برنامه و بودجه، یک نفر از معاونت معدنی و بهره برداری، یک نفر از معاونت برنامه ریزی، توسعه و نوسازی، و رئیس اداره نظارت و هماهنگی در حوزه معاونت اکتشاف که حکم دبیر کمیته را دارد. در مورد عناصر نظارت یعنی ناظران، می توان از کلیه کسانی که توانایی نظارت را دارند، چه در وزارت معادن و فلزات، سازمان زمین شناسی، مشاوران، شرکتهای خصوصی، کارشناسان ادارات کل و افراد حقیقی و حقوقی، استفاده نمود.

وظایف و اختیارات کمیته نظارت:

- تعیین ناظر یا ناظرین برای نظارت و کنترل اجرای طرحها و عملیات اکتشافی (بند ۳ و ۴). در مورد بند ۲ بر حسب اولویت یعنی آنهایی که پروانه اکتشاف دارند، اگر معاونت اکتشاف بر حسب مورد و اهمیت موضوع خواسته باشد که مستقیماً اعمال نظارت بکند، می تواند از طریق این کمیته، نظارت را انجام دهد.

- هماهنگی با ادارات کل معادن و فلزات استانها در انتخاب ناظر برای نظارت بر اکتشاف در محدوده پروانه اکتشاف - روش کار به این صورت خواهد بود که

(۱۳۵)

معاونت‌ها و نظارت

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

اداره کل مربوطه، ناظر را به کمیته معرفی می کند تا وظایف نظارت را با هماهنگی کمیته انجام دهد.

- بررسی گزارش کار ناظرین و اعلام نظر درباره آنها

- کنترل و تأیید گزارش پایانی طرحها و قراردادهای اکتشافی

- تعیین تعرفه نظارت برای ناظرین و بررسی هزینه ها و پیشنهاد به مجری طرح نظارت

- تهیه فرمها و دستور العمل های نظارتی برای ناظرین

- هرگونه وظیفه دیگری که در امر نظارت، از سوی معاونت به کمیته محول شود.

در اینجا توضیحی لازم است که عرض می کنم. نظارت بر عملیات اکتشافات تکمیلی یا اکتشاف حین بهره برداری، از اختیارات و وظایف حوزه معاونت معدنی و بهره برداری است لذا، پیش بینی خاصی برای آن نکرده ایم مگر در مواردی که در خواستی از معاونت مذکور به معاونت اکتشاف برسد که در کمیته نظارت، هماهنگ و اعمال خواهد شد.

در مورد مسأله محدوده های بزرگ دو تا توضیح را عرض می کنم. در محدوده های بزرگ که از ۴۰ کیلومتر مربع بیشتر است و هنوز پروانه اکتشاف اخذ نشده است. ممکن است برای شناسایی و یافتن اهداف اکتشافی، با بخش خارجی طرف باشیم، که در چنین مواردی کمیته تخصصی اکتشاف، محدوده ای به وسعت هزار کیلومتر مربع را تصویب کرده است. در این گونه محدوده ها، اعمال نظارت، اساساً توسط کمیته نظارت انجام می شود. معیارهای نظارت در متن قرارداد و شرح خدمات آن مستتر است. یک نفر ناظر مسئول انتخاب

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

می شود و بر حسب اهمیت قرارداد و اهمیت موضوع، تعداد ناظر مقیم معرفی خواهند شد که این ناظر مسئول با ناظرین مقیم، از نظر کمی و کیفی و مالی و بر اساس زمان بندی اجرای طرح که ضمیمه قرارداد است، نظارت را اعمال می کنند. در واقع کمیته نظارت یک ناظر مسئول و چند ناظر مقیم جهت حضور در منطقه عملیاتی، با هماهنگی اداره کل مربوطه، انتخاب و به طرف قرارداد معرفی می کند. ناظر مسئول، گزارش نظارتی پیشرفت کار را بطور ماهانه و یا شش ماهه، با توجه به خدمات و استانداردها و فرمها و دستورالعمل هایی که عرض شد و در قرارداد هست و یا اینکه در کمیته نظارت تهیه می شود، به کمیته نظارت بر عملیات اکتشافی ارائه می کند تا بررسی و تصویب شود.

در مورد بخش دولتی که از محل درآمدهای خود هزینه می کند و به منظور هدف یابی اکتشافی، در مناطق بیش از ۴۰ کیلومتر مربع، به اجرای طرح اکتشافی مبادرت می ورزد، نیز عیناً به همین صورت عمل می شود که توضیح داده شد. هزینه های اجرایی نظارت، اعم از حق الزحمه ناظر، هزینه های صحرائی یا آزمایشگاهی که بطور متعارف در موقع کار معلوم می شود، در چهارچوب طرح نظارت بر طرحهای اکتشافی تأمین می شود و مقدار آن ۳ درصد بودجه طرحهای اکتشافی است.

خانم پیر بازاری: این تشکیلات نظارت بر اکتشاف موازی خواهد بود با تشکیلات نظارت بر بهره برداری یا اگر این تصویب شد هر دو در یک چهارچوب عمل می کنند و با یک تمرکز.

دکتر سرقینی: در قسمت اکتشافی ملاحظه فرمودید که به لحاظ هماهنگی که

شده قسمت اکتشافی به لحاظ تخصص، نظارت خود را اعمال می نماید و این طرح نظارت بر اکتشاف، با طرح نظارت بر معادن، بصورت طرح واحدی در نظر گرفته شده ولی عمده نظارت روی مسئله بهره برداری است همانطوریکه در قانون معادن آمده، عمده وظیفه نظارت وزارت، بر روی بهره برداری و مسئله حفظ ذخایر کشور بوده است چون در بخشهای نظارت اکتشافی عمده هدایت مسئله اکتشافی است و لذا از نظر ما اهمیت خودش را دارد و باید انجام شود و لذا برای سالهای بعد هم باید طرح نظارت بر اکتشاف تصویب شود. اینکه این باید یک طرح یا دو طرح جدا باشد بسته به نظر آقایان است. کمیته ای داریم به نام نظارت بر پروانه ها که در سه قسمت: ۱- بهره برداری ۲- اکتشاف ۳- فرآوری صادر می شود. الان شاید بیشتر از ۶۰۰-۷۰۰ تا از این پروانه ها دست مهندسین ما هست. پروانه های درجه یک و دو و سه بوده که بسته به سابقه کار و رشته تحصیلی و سایر مسایل تقسیم شده است. اگر قرار باشد که این متد جداگانه انجام شود باید در این زمینه یک توافق جداگانه داشته باشیم.

دکتر افتخار نژاد: در تدوین نظام مهندسی معدن پیش بینی شده است که کسانی که دارای پروانه اشتغال هستند مثل شهرداری بیشتر مسئولیت با آنها است و بیشتر کارهای نظارتی و اجرا با صاحب پروانه است و وزارت معادن و فلزات اعتماد کامل به او دارد.

دکتر سرقینی: الان بصورت کلی گفته شده (نظام مهندسی) و هنوز درجه بندی نشده و در آئین نامه می آید و مشخص می شود. درجه بندی قبلی بوده و مربوط به آن زمانی است که اکتشاف و معدن هر دو یکی بوده است.

آقای اسلامی: من فکر می کنم تقسیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای عبدلی: بحث نظارتی که مطرح شده و صحبت کردند. مسئله ای که مطرح نشده، آن است که اعتماد ما بر این بوده که دوستان منسجم حرکت کنند و برنامه را به نوعی انجام بدهیم که خود معاونتها در کوران ریزه کاریهای کار مشارکت داشته باشند و بحث نظارت بصورت متمرکز عمل شود. یعنی همان روند بهره برداری باشد که مهندس میرزائیان انجام می دهد و کمیته ترکیبی باشد از معاونتهای مختلف بهره برداری، اکتشاف و ... معاونتهایی که می توانند تأثیر پذیر باشند و در آینده بطور متمرکز عمل شود. بحث نظارت درون سازمانی داریم و برون سازمانی داریم، بحث نظارت درون سازمانی سیستماتیک است و مسئله خود معاونت هست که از درون نظارت دارد.

نظارت برون سازمانی همان نظارت بر اکتشاف موضعی است که مطرح می شود اگر عملیات اجرایی در معاونت اکتشافی انجام می شود بهتر است. نظارت از سوی معاونت دیگر انجام شود و همکاری داشته باشند. آقایان سازمان برنامه بر این نظر بودند که متمرکز دیده شود. اگر متمرکز باشد تجربیات سابق هست و پروانه های نظارتی که می گیرند و کسانی که می آیند نظارت کنند دارای پروانه نظارت باشند. بحث ما اینست که اگر متمرکز باشد می توانیم حرکت خوبی داشته باشیم.

دکتر راستاد: آقای مهندس اسلامی و دکتر سرفینی توضیحانی که دادند تا حدودی مشخص کرد بحث این است که در نمودار وزارت معادن و فلزات در هر حوزه معاونتی یک اداره ای دیده شد به اسم اداره هماهنگی و نظارت و در هر معاونت هست. در معاونت اکتشاف هم که مد نظر ماست این اداره وجود دارد ولی احساس می کنیم که یک بازوی قوی تخصصی نیاز داریم تا بتوانیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

نظارت را به نحو مطلوب اعمال کنیم چون در اداره مربوطه ۵ نفر کارشناس است. یکی رئیس و یکی معاون و سه نفر کارشناس و حساب کنید که برای نظارت که ما صحبت می کنیم و ۴۳ طرح اکتشافی داریم که هر کدام ماده معدنی خاص خود را دارد از زغال گرفته تا مس و طلا و ۴ تا ۵ شرکت داریم از جمله زرکن، مینرکو، BHP و شرکتهای دیگر که بعداً هم اضافه می شوند. خوب ما چگونه می خواهیم نظارت بر آنها را طوری اعمال کنیم که دولت نظارت بر آنها کرده، گزارش از آنها گرفته باشد. اینجا فکر می کنم به تخصصهای متعددی نیاز داریم مثل ژئوشیمی، GIS و... این سه نفر کارشناس پاسخگو نیست تا بتوانیم نظارت را انجام دهیم، ناچاراً کمیته نظارت با انواع تخصصهایی که در سطح ملی وجود دارد و باید از آنها بهره بگیرد و بر حسب نوع کار و ماده معدنی بتواند نظارتش را اعمال کند. بحث اجرایی که سرکار خانم پیر بازاری مطرح می کند مطرح است که ببینیم یک طرح نظارت داشته باشیم یا سه پروژه مستقل در هر یک از معاونتهای ۱- اکتشاف ۲- بهره برداری ۳- فرآوری و کانه آرایی که هر کدام بر اساس پروژه خاص خودشان باید بودجه خودشان را داشته باشند یا اینکه، سه طرح مستقل باشد که هر معاونت از زاویه تخصصی، نظارت خود را اعمال نماید.

اجازه بفرمائید مثالی عرض کنم تا موضوع نظارت تخصصی در اکتشاف کمی روشن تر شود. مثلاً "BHP را در نظر بگیرید که فعلاً" در کمر بند ارومیه - دختر در حال اکتشاف است. برای نظارت بر کار این شرکت، ما ۷ نفر را که هر کدام تخصص خاص دارند و نیروی کار آمد هستند مشخص کرده و با آنها بیابان فرستاده ایم تا بر کار آنها نظارت کنند. خوب ما چند تا از این ۷ تاها داریم که

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

بگذاریم و نظارت کنند بنابر این ما ناچاریم یک روال و یک سیستمی بگذاریم که از همه امکانات کشور از جمله انرژی اتمی، دانشگاه ها و ... بهره بگیریم و ناچاراً اعمال نظارت در قالب یک کمیته نظارت دیده شده و دبیر کمیته نظارت هم مسئول هماهنگی است که کمیته می آید و از این تخصصها بهره می گیرد.

قشقایی: یکی از مواردی که تکلیفش روشن نیست و آن اکتشاف در حال بهره برداری است هرکسی که در محدوده پروانه اکتشافی کار می کند و این برای آنها صادق نیست چون آنها مثلاً "۱۰ سال پیش پروانه اکتشافی داشته اند.

سالها بعد می خواهد اکتشافات جدیدی را برای آن محدوده طراحی کرده و انجام دهد نتیجه کار با ذخیره را کم می کند یا افزایش می دهد و یک جایی باید روشن شود که اگر حالتی پیش آمد چه کسی باید نظارت بکند اگر قرار است واگذار شود به خودش مشخص شود.

مورد بعدی: در هر کدام از مراحل آن اهدافی که در تعاریف اکتشافی مرسوم است که می آید که منتهی به یک نتیجه می شود ذکر شود که مشخص شود مثلاً "در پی جویی ما منتظر هستیم که به اندیس برسیم یا در اکتشاف مقدماتی منتظریم به ذخیره احتمالی برسیم و در اکتشاف تفصیلی به کاناگوریهایی برسیم که در طراحی معدن مورد استفاده قرار گیرد. یا مثلاً "تهیه نقشه ۱:۵۰۰۰ با استفاده از عکسهای هوایی گاهی اوقات در دستورالعمل چیزهایی را می گذاریم که بعداً "ممکن است ما را در اینجا محدود بکند مثلاً" در اینجا شخص بدون استفاده از عکس هوایی و با روشهای دیگر می تواند ۱:۵۰۰۰ تهیه کند و بگونه ای آنها را اصلاح بکنید محدودیت این چنین ایجاد نشود.

- نظارت بر تأیید طرحها و اجرای آنها و اگر باز روشن کنیم که طرح اکتشافی در

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

این کمیته یا هر جای متولی دیگر مورد تأیید قرار گیرد بعد از اجرا ناظر بر حسب اینکه این کار انجام شده آنرا ارزیابی کند و نظارت خودش را اعمال کند. نکته دیگر که خارج از بحث ما است بحث نظام مهندسی است که انتظار داریم به ما کمک کند در انجام کار ما، که لایحه است و طرح دیگری است که در کمیسیون مجلس مطرح است و آن اصلاح قانون نظام مهندسی است و در جهتی که پیش می‌رویم ما آنجا حضور داشته باشیم که چیزی تصویب نشود که با این قانون مغایرت داشته باشد و انشاءالله دوستانی که دست اندر کار هستند مد نظر داشته باشند.

مهندس اسماعیلی: من می‌خواستم در رابطه با صحبت‌های مهندس اسلامی توضیحاتی بدهم خدمتتان عرض شود از سال اول برنامه دوم همانطور که دوستان می‌دانند اینجا یک اداره کل نظارت و هماهنگی داشتیم که هم در معاونت معدنی و بهره‌برداری و هم در معاونت اکتشافی وجود داشت بالای ۲۵ نفر پرسنل داشتند و نظارت می‌کردند و تا نظارت آنها نبود پروانه و موافقت اصولی آن روز صادر نمی‌شد. نیروی انسانی تعدیل شد و گفتند که از محل درآمدهای خود وزارتخانه طرح نظارت داشته باشند و با همان ۴-۵ نفر نیروی اداره، نظارت انجام می‌شد و نظارت می‌کردند. آنها نظارت می‌کردند و اگر مشکل با اداره کل پیش می‌آمد، با دارنده‌های پروانه اکتشاف می‌رفتند و با آنها مشکل را حل می‌کردند. الان هم همینطور است. اگر مشکلی پیش بیاید ما می‌رویم اداره کل بعنوان اداره کل امور اجرایی اکتشاف و مشکل را حل می‌کنیم. این چارت جدیدی که دیده شده، الان هیچ کجای آن برای محدوده‌های بزرگ نظارتی دیده نشده است و الان با نظراتی که استانها دارند نمی‌توانند این کار را

معادن و فلزات

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

انجام بدهند مثلاً" اداره کل خراسان ۴۰۰ پروانه اکتشافی صادر می کند و ۲ نفر نیروی اکتشافی دارد نمی رسد به آنها نظارتی داشته باشد. فقط پروانه صادر می کند. این مشکل ایجاد می کند مخصوصاً" استان مازندران و استان گیلان که زغال دارند.

ما طرحهای اکتشافی را داریم که باید نظارت بشود. ما کاری نداریم که شرکت مشاور کیست و جایی که ابزار در دست ماست باید نظارت بکنیم. ما کاری نداریم که با کجا قرار داد ببندند ولی ملزم باشد آن کاری را که خواسته شده انجام بدهد. نظارت بر بخش خارجی که شرکتها دارند و می آیند واقعا" لازم است. مهندس محوی: یکی دو پیشنهاد دارم در جهت تکمیل شدن این گزارش.

۱- نظارت بر اکتشاف که نوشته شده بنظر می رسد مربوط به طرحهایی است که سازمان زمین شناسی اجرا کرده و طرحهای کل مملکت مختص همین ۴۳ طرح نیست.

۲- نوشته شده که شرکتهای دولتی تحت پوشش، منظور چه شرکتهایی است مثلاً" شرکت فولاد، شرکت مس هم جزء این شرکتها محسوب می شوند. و اگر از منابع داخلی خودش سرمایه گذاری کند خودش حق نظارت را دارد شرکتها را مشخص کنید و اگر از منابع عمرانی باشد حق سازمان برنامه است که نظارت کند.

مهندس صمیمی: من فکر می کنم که یک نکته خیلی کوچک عرض کنم.

یک اختلاف کوچکی است، کار اکتشاف و استخراج بهم قاطی شد.

این دوازدهم جدا هستند و در معادن ما خوب اکتشاف نشده و اطلاعات خوب در دست استخراج چی داده نشده.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

مهندس باباخانی: حوزه اکتشاف چون گواهی کشف صادر می کند باید بداند که چه مقدار ماده معدنی دارد و قطعاً باید نظارت شود و بخش خصوصی و یا دولتی که می گوئید پولش را خودش می دهد پس نظارت لازم نیست چون گواهی کشف صادر می شود پس باید گواهی کشف به حقیقت نزدیکتر باشد و لذا قطعاً باید نظارت توسط حوزه اکتشافی صورت گیرد.

خانم پیر بازاری: نظر کلی ما اینست که نظارت می بایستی متمرکز باشد. قبلاً نیز بود. برای استخراج و اکتشاف از ۲٪ بودجه کل وزارتخانه برای این کار در نظر گرفته شده بود. البته با اولویت بهره برداری.

از سال گذشته بحث نظارت بر اکتشاف بطور مستقل مطرح شد و قرار شد که بجای پروژه بصورت طرح مجزا مطرح گردد که پیشنهاد شد جلسه گذاشته شود و صحبت شود.

واحد متمرکز و مستقل مد نظر سازمان است و استقلال این واحد بسیار مهم است و بایستی چارت مجزا داشته باشد.

اینجا اشاره شده که ماهانه گزارش بدهند و سازمان هم نظارت کند. در مورد این امر مخصوصاً طرحهای بند «ب» ایتقدر کارشناس سازمان کم است و کار زیاد و نظارت ماهیانه و اصلاً نیروی این چنین را نمی طلبد و امکان پذیر نیست.

اینجا آمده معادنی که در حال بهره برداری هستند و اکتشاف می کنند نظارت آنها بعهدہ معاونت بهره برداری است من فکر می کنم اینجا تداخل پیش آمده و می بایستی یک تمرکز وجود داشته باشد.

دکتر مؤمن زاده: ما نظارت را بر بخش دولتی اعمال می کنیم. نظارت را برای بخش خصوصی رفیق تر در نظر گرفته ایم. در مورد نکته تداخل که مهندس

اسلامی فرمودند مقطع گواهی کشف مهم ترین مقطع است بین فعالیتهای اکتشاف و بهره برداری و به هیچ وجه تداخل بوجود نمی آید وقتی نظارت بر اکتشاف باشد نقطه پایانش می شود گواهی کشف، و از آن به بعد معاونت اکتشافی دخالتی ندارد مگر که از آن خواسته شود.

در مورد اینکه کمیته اگر نباشد بهتر است باید گفت کمیته یک بازوی اجرایی - علمی و فنی، در اختیار معاونت اکتشاف است که سازماندهی درون گروهی است در نتیجه یک وسیله ای است که دورن معاونت اکتشافی برای نظارت داریم.

مهندس کره ای: بیشتر صحبتها در مورد بحث اجرایی است و اختلافی که بین سازمان برنامه و بودجه و معاونت اکتشافی بوده. جهتها کشیده شده به آن سمت و بحث ارکانها خیلی با اهمیت نشان داده شد ولی آن قسمت مهم که در حقیقت بحث ارشادی است و باید هماهنگ شود و کاری اشتباه نشود و مثالهایی که الان وجود داشته و این قسمت خیلی باز نشده و کشیده شده به جای دیگر و آقای مهندس فرمودند که اکتشاف مس در حین استخراج نیامده این مربوط به شرکتهایی بوده که کار استخراج می کردند نه اکتشاف و به این خاطر نیامده است.

آقای مهندس جهانگیری: دوستان سازمان زمین شناسی، بر اساس مسئولیتی که دارند در ارتباط با انجام کارهای اکتشافی، گزارشاتی را تهیه می کنند، و انصافاً تا حالا مجموعه گزارشاتی که آورده اند، گزارشات مفیدی بوده اند. بحث نظارت، در واقع، یکی از اصلی ترین وظایف وزارت معادن و فلزات،

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

بعنوان حاکمیت دولت در بخش معادن است که باید به مسئولیت دولت انجام دهد. در بحث معادن، این نظارت هم طبیعی است از ابتدای کاری که شروع می شود تا انتهای کار، که بالاخره تولید می کنیم باید نظارت داشته باشد، حتی در بخش فروش مواد هم، که مورد سؤال قرار می گیریم.

ولی اینکه این وظایف چگونه انجام شود، این بحث داخلی است و باید دوستان بنشینند، تعریف کنند و ببینند که پیک این کار نظارتی کجا خواهد بود. به نظر می آید که پیک نظارت باید در کار معدن باشد که به دلیل مسایل ایمنی نیروی انسانی را تأمین کند و بخاطر مسایل حاد دیگری که وجود دارد، باید نظارت داشته باشیم. از جمله به دلیل ذخایری که برداشته می شود و گاهی اوقات، ذخایر را تلف می کنند، عیار بالا را برداشت می کنند و عیار پایین را نگه می دارند و به نوعی استخراج می کنند که معدن را از بین می برند. این ها مسایلی است که بایستی نظارت جدی داشته باشیم.

اینکه، حالا نظارت را با پرسنل خودمان انجام بدهیم و کارکنانی برای نظارت داشته باشیم که بروند این نظارت را انجام دهند، این را ظاهراً پذیرفتند. برای ما بهتر است که از خدمات کارشناسی کارشناسان حقیقی و حقوقی هم که در این زمینه صاحب تجربه هستند، استفاده کنیم، تا بتوانیم نظارت خوبی را داشته باشیم.

به طور طبیعی، بخش اکتشاف، در مرحله گواهی کشف، مسئولیت دارد که گواهی کشف صادر کند. گواهی کشف هم یکی از کارهایی است که مجموعه ای به آن اعتماد می کنند، بر اساس امضایی که مراحل اکتشافی را تأیید می کند، از اینکه در آنجا این ذخیره و عیار وجود دارد و این دسته اتفاقات در آنجا رخ داده

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

است. بر اساس عناصر گواهی کشف است که می توانیم پروانه بهره برداری صادر کنیم. پروانه بهره برداری، برای سیستم بانکی کشور، مورد قبول خواهد بود. این کار گواهی کشف، اهمیت زیادی دارد.

اینکه نظارت ما حالت تقسیم بندی دارد، چه شرکتهای دولتی مجوز اکتشاف بگیرند، چه بخش خصوصی که مجوز اکتشاف می گیرند، چه افرادی که خود رأساً می روند مجوز اکتشاف می گیرند، معاونت اکتشافی باید به نوعی کارها را کنترل بکند.

من استنباطم در شرایط فعلی این نیست که وقتی پروانه اکتشاف می دهیم، مشخص کنیم که دستورالعمل کار چه باید باشد. باید در طول سال هم برویم سرزمین، ببینیم چه کار کرده؟ چاهکهایش رازده؟ پمپاژ باز هست؟ ممکن است بخواهیم یک یا دو بار گواهی کشف صادر کنیم و نیاز باشد یک کاری انجام بدهیم.

نکته ای که همیشه خدمت دوستان می خواستم اینست که کارشناس ادارات کل ممکن است نداند چه چیزی را باید کنترل کند، شما برای آنها دستورالعمل بنویسید که مثلاً "باید این ۱۰ موضوع را کنترل کنید. اگر این ها را کنترل کردیم و خوب عمل شده باشد گواهی کشف صادر شود و اگر خوب عمل نشده باشد، گواهی کشف صادر نشود. در بخش خصوصی هم به نظر من در نظارت دولت هست که ادارات کل هم می توانند انجام بدهند و معاونت اکتشافی حداکثر کاری که می تواند بکند این است که مواردی را تنظیم بکند و به ادارات کل واگذار کند. بر اساس آن اداره کل کارشناس بفرستد و بررسی کند که آیا بر مبنای ضوابطی که از تهران ارسال شده، خوب عمل کرده یا نه. اختیارات ادارت کل را

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

می گیرد د رتهران نگه می دارد ، اختیارات کامل را تفویض بکنید و یک سری ضوابط هم بنویسید و برای کسب راندمان بهتر، هر چند وقت کنترل بکنید ، ببینید ادارات کل بر اساس آن دستراعمل هائی که نوشته شده، اجرا می کنند یا نه .

یک سری پروانه های اکتشافی بزرگ هم داده می شود که اهمیت دارد، مخصوصاً" خارجی هایش برای ما مهم است. من بیشتر احساس می کنم آن بخش برای ما مهم است که طبق قانون اساسی موضوعی به نام معادن بزرگ داریم. در وزارت خانه هم، یک چهارچوبی را برای معادن بزرگ تعریف کردیم و گفتیم اگر معدن زغال سنگ این قدر ذخیره داشته باشد، بزرگ است، برای مس اگر این قدر ذخیره داشته باشد، بزرگ است. واقعا" وقتی که می دانیم این معادن بزرگ چه شکلی هستند ، می رود اکتشاف خودش را انجام می دهد و درخواست آخرش را می کند . ممکن است این به نوعی حق دولت باشد که بررسی کند و بگوید این اکتشافش را کامل انجام نداده و باید کنترل کنید که اکتشاف را کامل انجام بدهد. اگر به دلیلی از معدن بزرگ می ترسد، نباید کار اکتشافی را ناقص انجام بدهد. حال به دلایل دیگری که ممکن است اهمیت داشته باشد در این که کارها را کنترل کنیم. مثلا" شرکت خارجی مجوز پروانه اکتشاف را برای ماده معدنی خاص گرفته، ولی در حین اکتشاف به مواد معدنی خاص دیگری هم رسیده است، این مطلب را می پوشاند و به وزارتخانه نمی گوید و وزارتخانه هم اطلاع پیدا نمی کند. اینها هم بحث هایی است که ممکن است نیاز داشته باشیم در معاونت اکتشافی مطرح کنیم.

به هر حال ، آنچه به نظر من مهم است این است که معاونت اکتشافی بدانند که

تاریخ: / /

شماره:

پست:

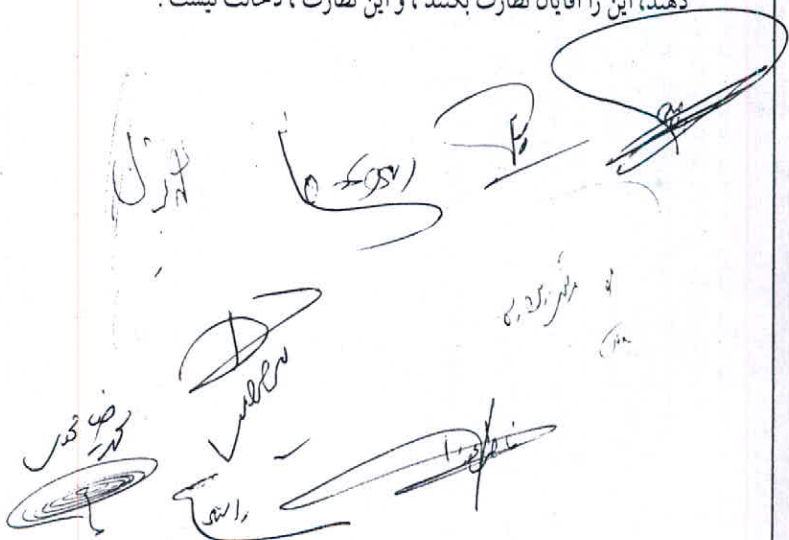
ارجاعات:

وزارت

معاونت نظارت

به هر حال ، طرح نظارت شما امسال بودجه دارد. مشکل نظارت را نداریم .
معاونت اکتشافی مسئول نظارت است . دیگر مصلحت نیست که ما به عنوان
شورای اکتشاف خیلی وارد جزئیات بشویم. اینها جزء وظایف خودتان است
تصمیم بگیری یک چیز داخلی است. البته آقای مهندس کره ای ، در حد
اختیارات خودشان ، می توانند هر دستور العملی را به ادارات کل استانها ابلاغ
کنند. مثلاً " بگویند که من گواهی کشف هایی را تأیید می کنم که این سیکل را
طی کنند . کارشناسان خود را به استانها بفرستند و نظارت کنند . اگر اداره کل
تخلف می کند، بتواند از اختیاراتش سلب بکند.

بهر حال ، نظارت باید در این چهارچوبی باشد که الان این جمع بندی را کرده ام
. بالاخره کار نظارت معاونت اکتشافی بر شرکتهای دولتی که کار اکتشاف را انجام
می دهند، وجود دارد. یعنی معاونت اکتشافی ، بالاخره بر کار اکتشافات فولاد ،
مس و ... نظارت دارد. همانطور که پروانه اکتشافی می دهند، گواهی کشف می
دهند، این را آقایان نظارت بکنند ، و این نظارت ، دخالت نیست .

The block contains several handwritten signatures and stamps. At the top right, there is a large, stylized signature. Below it, there are several smaller signatures and stamps, some of which appear to be official seals or stamps. The text is written in Persian script.

وزارت

مهندسی و حفارت

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

جلسه دهم

- اتخاذ روش مناسب جهت ادامه همکاری با شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی
- دستور العمل مراحل مختلف اکتشافی و عملیات اکتشافی

مورخ ۷۸/۱۲/۸

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بسمه تعالی

صور تجلسه شورای عالی اکتشاف

شماره: ۱۰

تاریخ: ۷۸/۱۲/۸

دهمین جلسه شورای عالی اکتشاف در تاریخ ۷۸/۱۲/۸ در حضور مقام محترم وزارت و با شرکت آقایان دکتر سرفینی، مهندس اسلامی، مهندس کره‌ای، مهندس قشقایی، دکتر افتخار نژاد، دکتر مؤمن زاده، دکتر فاطمی، خانم پیربازاری، دکتر راستاد، مهندس نبیان، مهندس صمیمی نمین، مهندس اسماعیلی، دکتر محوی، مهندس عبدلی، مهندس باباخانی و مهندس سعدالدین برگزار گردید.

آقای دکتر راستاد:

دستور جلسه امروز شورا دو مورد است که قبلاً خدمت اعضاء محترم شورا ارسال شده است. مورد اول که در رابطه با اتخاذ روش مناسب جهت ادامه همکاری با شرکت های سرمایه گذار خارجی است آقای دکتر افتخار نژاد ارائه خواهند نمود. در واقع ایشان مسئولیت گروه کاری را که در این رابطه فعالیت دارد به عهده دارند. اگر خاطر اعضاء محترم شورا باشد، در دیماه ۷۷، آقای دکتر افتخار نژاد یک بار همین موضوع را در شورا عالی اکتشاف مطرح کردند و به این

جمع‌بندی رسیدیم که یک قرارداد تیپ جهت این نوع فعالیت ها و همکاری ها تهیه گردد. ولی به جهت اینکه شرکت ها آمده بودند و ناچار بودیم که کار را با آنها به نحوی شروع بکنیم و تفاهم نامه هایی را با شرکت BHP و شرکت یونیون اینتوک امضاء کرده بودیم که کار را شروع کردیم، که تا به امروز ادامه داشته است. در حال حاضر، شرایط کاری به حدی رسیده که در واقع شرکتهای خارجی می خواهند از ادامه کار، تصویر روشنی داشته باشند از این رو است که آقای دکتر افتخار نژاد می خواهند این بحث را مطرح کنند. گرچه مطلبی را در چند صفحه به عنوان توجیه تهیه کرده اند که خدمت اعضاء شورا فرستاده شده و قاعدتاً دوستان هم مطالعه کردند ولی بهر حال این بحث مطرح می شود تا ببینیم به چه جمع‌بندی می رسیم. بنا داریم بیشتر از نظرات و راهنمایی های اعضای محترم شورا و جناب وزیر استفاده کنیم و کاری بکنیم که در مجموع، معاونت ها با هم هماهنگ باشند تا بتوانیم موضوع همکاری شرکت های سرمایه گذار خارجی را شفاف تر دنبال کنیم.

بحث دوم امروز را آقای مهندس باباخانی ارائه می کنند. موضوع دستور العمل عملیات اکتشافی، مراحل مختلف اکتشاف که یک بحث تخصصی و کارشناسی است و بر روی آن کار زیادی انجام شده است. آنچه که تهیه شده، در واقع فرآیندی از مجموع مسائلی است که تا حال در گروه های کاری و بخش های مختلف اکتشافی کشور تهیه شده و از بعضی منابع خارجی نیز استفاده گردیده است. لذا در این مورد، خیلی بحث نخواهیم داشت، برای اینکه هنوز بحث در حال بررسی است و کمیته مشترکی با سازمان برنامه و بودجه تشکیل گردیده که استانداردهایی را تدوین نماید که مورد قبول سازمان برنامه و بودجه هم باشد.

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

این استانداردها، بصورت مشترک از ناحیه وزارت معادن و فلزات و سازمان برنامه و بودجه منتشر خواهد شد.

در ادامه جلسه، با توجه به اینکه آخرین جلسه شورای عالی اکتشاف در سال جاری است، انشاء... فرصتی داشته باشیم تا دوستان چند خبر اکتشافی را راجع به تلاشهایی که در سال جاری در زمینه اکتشاف صورت گرفته است، ارائه نمایند. تلاش هایی که در این یکی دو سال اخیر در حوزه اکتشاف شروع شده به تدریج دارد نتایجی را عملاً نشان می دهد. امیدواریم، با این طبیعه و نتایجی که بدست آمده همانطور که تا به حال دوستان مادر حوزه اکتشاف از ناحیه جناب وزیر و دیگر مسئولین مورد حمایت قرار گرفته اند باز هم انشاء... مورد حمایت و تشویق قرار بگیرند تا بتوان فعالیت های اکتشافی از این نوع را هر چه زودتر به نتیجه و بهره برداری رسانیم. اگر اجازه بفرمائید آقای دکتر افتخار نژاد بحث را ادامه دهند.

آقای دکتر افتخار نژاد:

عروضی را که خواستم خدمت اعضای محترم شورا ارائه کنم، بیشتر در مورد ادامه قراردادها با چهار شرکت خارجی است که در آنها اکتشافات مقدماتی تقریباً به اتمام رسیده و به مرحله ای رسیده ایم که می بایست طرفین قرارداد، در یک سری مسایل، تعهداتی را بپذیرند. البته همه کارها از معاونت اکتشافی شروع می شود و اگر در این مرحله موردی تعهد بکنیم از آنجا که تمام مسایل به هم ارتباط دارند، ممکن است در مقام اجرا با معاونت های بهره برداری و نظایر آن، مشکل پیدا کنیم. لذا مصلحت دیدیم که مسأله را در این جمع مطرح کنیم و یک راه حل مناسبی را برای آن پیدا نماییم.

به طور کلی، در سه سال گذشته، با شرکت‌های خارجی، چهار قرارداد در مرحله اجرا داشته‌ایم. در حقیقت، دو فقره از آنها قرارداد مقدماتی و دو تا هم یادداشت تفاهم بود، که البته دو هدف مختلف داشتند. دو قرارداد مقدماتی، که در معاونت قبلی وزارت معادن و فلزات به امضاء رسیده. بیشتر در قالب قانون جذب سرمایه‌گذاری خارجی بوده و بر اساس قانون جلب سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۳۴ مجلس شورای ملی و آئین‌نامه اجرایی آن و مصوبات هیأت وزیران دولت جمهوری اسلامی در سال ۱۳۷۵ که بر اساس این و سایر مصوبات، معدن و صنعت و کشاورزی، همه در آن قانون یکسان دیده شد که بر اساس این و در نتیجه برای سرمایه‌گذاری خارجی درست مثل بنگاه‌های داخلی عمل می‌شود و بسان شهروندان ایران سرمایه‌گذار خارجی از تمام مزایای قانونی یکسان برخوردار می‌شوند. در اینجا، در مورد معدن، ملاک عمل قانون معادن خواهد بود و ما با استناد آن شرکتها به تدریج، درخواست پروانه اکتشاف می‌کنند. اگر قانون معادن را ملاک عمل قرار دهیم، خواه ناخواه، باید پروانه اکتشاف صادر شود. متعاقب آن، قانون خودش ضوابط بهره‌برداری را کاملاً مشخص کرده است. البته ما در اینجا نمی‌خواهیم بحث کنیم که قانون چه گفته است و تعاریف آن چگونه است و آیا می‌شود پروانه اکتشاف صادر کرد یا نه؟! آن مسأله به ما مربوط نمی‌شود، در هر صورت مراجع ذیصلاحی هستند که در این موارد ما را راهنمایی می‌کنند.

به طور کلی، قانون معادن ما برای سرمایه‌گذار داخلی تدوین شده، و بخش خارجی در آن دیده نشده است. برخلاف خیلی از کشورها که در قانون معادن خودشان، سرمایه‌گذار خارجی را هم لحاظ کرده‌اند. قانون معادن ما، در مقایسه با قانون معادن سایر کشورها، از سادگی ویژه‌ای برخوردار است با یک مصلحت‌اندیشی، امتیازاتی را به بخش خصوصی داده است بطوریکه یک

(۱۵۴)

حقوق دولتی ناچیزی را هم در نظر گرفته شده و از نظر معافیت مالیاتی، تسهیلاتی را قائل شده است. ضمناً حسن دیگری که دارد آن است که قانون دست وزارت معادن را باز گذاشته است، بدین معنی که در امر اکتشاف و بهره برداری، در شرایط کاملاً مشخص و تعریف نکرده بطوریکه وزارت معادن و فلزات می تواند در جهت مصلحت اندیشی با مصوبات تکمیلی جهت حفظ منابع ملی شرائطی را اعمال نماید. ولی بر اساس قانون جلب سرمایه گذار خارجی، امکان چنین تغییراتی در مورد شرکتهای خارجی، عملاً وجود امکان پذیر نیست و شرکتهای خارجی زیر بار کوچکترین تغییراتی که به منافع آنها خدشه وارد کند، نخواهند رفت.

در قانون معادن حد و مرزها در مراحل مختلف استخراج و بهره برداری بطور کلی بیان گردید، و تعیین این حد و مرزها تا حدودی در اختیار وزارت معادن و فلزات است ولی اعمال قانون معادن با شرکتهای خارجی در عمل ما را با مشکل مواجه خواهد ساخت شرکتهایی که با معاونت اکتشافی همکاری کرده اند، مناطقی را جهت اخذ پروانه اکتشاف انتخاب نموده اند که پتانسیل های این مناطق تقریباً شناخته شده است. برای مثال، شرکت زرکان ۳۰ هزار کیلومتر مربع از شرق ایران را جهت عملیات اکتشافی، انتخاب کرده است. در این منطقه، ماقبالاً نقشه های زمین شناسی، ژئوشیمیایی و ژئوفیزیکی تهیه کرده ایم و مطالعات اکتشافات چکشی هم توسط سازمان زمین شناسی انجام گرفته است و تمام آثار و علائم تقریباً شناسایی شده است. بعد از مدتی، شرکت زرکان با دسترسی به این اطلاعات درست همان مناطقی را که مورد نظر خودمان بوده، برای اخذ پروانه اکتشاف معرفی نموده از جمله آنها در یکی از آن منطقه (کوه لار) درخواست پروانه اکتشافی کرده است. در ۳۰ سال گذشته، کوه لار چندین بار از طرف سازمان زمین شناسی با شرکتهای شرق ایران، کاملاً

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

بررسی شده، حتی مراحل بعدی اکتشاف در آن مطالعات پیش بینی شده است. اگر بخواهیم برای آن منطقه پروانه اکتشاف داشته باشیم، آیا این معدن مکشوفه تلقی خواهد شد یا خیر؟ اگر بخواهیم مکشوفه تلقی کنیم دیگر نمی شود برایش پروانه صادر کرد. اگر مکشوفه تلقی نکنیم آنگاه سهم ما در گواهی کشف چه خواهد شد؟.

آقای دکتر افتخار نژاد: مسأله دوم که در نشست شورا دیماه گذشته مطرح شد، و مقرر گردید که با شرکتهای خارجی بصورت قرارداد عمل کنیم چون در قرارداد می توان همه جوانب امر را با حفظ منافع طرفین از ابتدای کار در نظر گرفت. با پذیرش این مسأله و قراردادهایی که معاونت فعلی اکتشاف در قالب یادداشت تفاهم با شرکتهای خارجی تنظیم کرده و کار را شروع کردیم تا در آغاز شرکتهای خارجی را از دست ندهیم و بتوانیم قراردادهای نهائی را تدوین کنیم. بالاخره به این نتیجه رسیدیم که فقط در قالب قرارداد می توانیم با این شرکتها، بی درد سر کار کنیم. در قالب یادداشت تفاهم سازمان به این شیوه عمل کرده است، ابتدا مناطق پرتوان در چهارچوب یک همکاری و ارزیابی مشترک، انتخاب شود. بطوری که سازمان زمین شناسی، پایه پای آنها تا مرحله نهایی اکتشاف را پیش برود، تا بتواند به عنوان دستاورد خودش در گواهی کشف به نحوی سهم گردد (در عرف معمول جهانی ۵ تا ۱۰ درصد ارزش ذخیره معدنی).

با رعایت این امر یادداشت‌های تفاهمی را با شرکت BHP و شرکت یونیون ایتوک امضاء کرده‌ایم بطوریکه بعد از اجرای این مرحله مقدماتی در نهایت با آنها در قالب قرارداد همکاری کنیم اطلاعات موجود و امکاناتی را در اختیار آنها قرارداد داده و مشترکا" به ارزیابی پتانسیلها پرداختیم. طبعاً بعد از اینکه شرکتها علاقمند به سرمایه گذاری در یافته های مشترک شدند، سهمی هم ما خواهیم
(۱۵۶)

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

داشت. در این زمینه، قراردادهای متعددی را از کشورهای مختلف، جمع آوری کرده ایم و به این نتیجه رسیده ایم که تدوین قرارداد که دارای بخش اکتشافی و بخش بهره برداری و مسائل اقتصادی و حقوق بین الملل می باشد، تخصص های زیادی را می طلبد. حتی برای بخش اکتشاف در معاونت اکتشافی یک پیش نویس تهیه کرده ایم و به این نتیجه رسیدیم. این بخش در مواردی نظر تخصص های غیر اکتشافی را نیز می طلبد که تنها در قالب قرارداد بایستی عمل کنیم و باید این قرارداد را با همکاری معاونت های دیگر هر چه زودتر تدوین کنیم. در این مورد شایسته است تصمیم جدی گرفته شود. اگر قرارداد نداشته باشیم، ادامه کار با شرکتهای خارجی در مراحل بعدی مبهم است. کما اینکه در مکاتبات اخیر که با شرکت های BHP و یونین ایتوک و زرکان داشتیم، آنها نگران الگوی قراردادی ما بودند و هنوز مردّد هستند. به هر حال جهت ادامه کار ضروری است که تدوین قرارداد هرچه زودتر انجام شود.

البته آن هم باید مطمئننا با نظر بخش حقوقی و حقوق بین الملل و حتی با نظر بخش بهره برداری تدوین شود چون اینها به هم مرتبط هستند. بخش اکتشاف جدا از بهره برداری و جدا از بخشهای دیگر نیست. ما فقط برای بخش اکتشاف اقداماتی انجام داده و یک پیش نویسی را تدوین کرده ایم و بی تردید که در این بخش نیز ممکن است معاونتهای مختلف، دیدگاه های دیگری داشته باشند. ولی بهر حال این همان تلفیق و هماهنگی را می طلبد. اگر حتی در حوزه های دیگر معاونت ها قراردادی تدوین شد، حاضریم که این را سریعتر بدهند در مورد آن بخش نیز ممکن است مطالبی مرتبط با بخش اکتشاف باشد و آن مورد نیز اعلام نظر نمائیم. اکتشاف هم اظهار نظر بکند تا این قرارداد هر چه زودتر تدوین شود.

آقای وزیر:

در ارتباط با سرمایه گذار خارجی، نمی خواهیم در این جلسه، بحث زیادی بشود. نگرانی ها درست است. بهرحال ما نمی توانیم نسبت به سرمایه گذاری خارجی خیلی راحت برخورد بکنیم. ولی این نگرانی ها نباید ما را از این کار اساسی باز بدارد. استنباط من این است که برای توسعه بخش معدن، راهی جز سرمایه گذاری خارجی، وجود ندارد. همانطور که می گوئیم بخش خصوصی نباید منظور بخش خصوصی پول دار است. بخش خصوصی کم پول نمی تواند در زمینه معدنی که چند میلیارد تومان پول نیاز دارد، کار کند خصوصاً در بخش اکتشاف که قیمتش بالاست.

پس اجباراً برای توسعه بخش معدن باید به سمت منابع خارجی برویم. تدبیر دوستان در وزارت معادن و فلزات، در معاونتهای مختلف، این است که برای اینکه این کار اتفاق بیافتد باید بنشینند و با توجه به قوانین موجود بررسی کنند که چگونه عمل بکنیم که حقوق دولت بطور کامل ملحوظ بشود، به قول معروف سر دولت جمهوری اسلامی کلاه نرود. خدای نکرده برای آینده کشور، مشکلی پیش نیاید. در عین حال برای ترس از این مهم از آن ورنه نیافتیم که پس هیچ کار نکنیم. یک چهارچوبی را مشخص بکنیم و در آن چهارچوب کار بشود. در ارتباط با قرارداد خارجی، کلا سرمایه گذاری خارجی، گفتیم که باید معاونت اقتصادی محور باشد و به دلیل اهمیت حقوقی همه معاونت ها باید حقوق خود را در بخش خارجی بیش از بخش داخلی در نظر بگیرند. به دلیل اینکه معاونت اکتشافی وقتی می خواهد پروانه اکتشاف صادر بکند، اوایل به راحتی می گفتیم که ۳۰ هزار کیلومتر مربع بدهید، ۲۰ هزار کیلومتر مربع بدهید. الان

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

دیگر خودم این اصرار را ندارم که اگر کسی بخواهد ۳۰ هزار کیلومتر مربع بدهد، شما بگویید هزار کیلومتر مربع می‌دهیم الان راه باز شده و خارجی‌ها و داخلی‌ها به این نتیجه رسیدند که می‌توانند بیابند و در بخش معدن سرمایه‌گذاری کنند. اینکه معاونت اکتشافی بخواهد پروانه اکتشاف صادر بکند، در مرحله اول نهایت وسواس را بخرج می‌دهد. بالاخره وقتی می‌آید از شما یک منطقه پرتنسبیل را می‌خواهد، شما می‌آئید در قرارداتان می‌گویید اطلاعات اولیه را می‌دهیم و اینقدر می‌گیرید. پروانه اکتشاف باید اصولاً به نام یک شرکت ایرانی صادر بشود.

حتی الامکان اینکه پروانه اکتشاف به نام یک شرکت صد درصد خارجی صادر نشود. تا الان هم همینطور فکر می‌کنیم. در ضوابطی هم که دولت تصویب کرد، اینکه اگر صرفاً خارجی بخواهد تا مرحله استخراج در معدن کار بکند حداکثر ۴۹ درصد سرمایه‌گذاری نماید. اگر بخواهد یک مرحله فرآوری بکند تا ۸۰ درصد سرمایه‌گذاری نماید ما خیلی موافق با آن نیستیم.

در هر حال کاری که معاونت اکتشافی کرده، کار بسیار خوبی کرده، از جاهای مختلف اطلاعات را جمع‌آوری کردید تحقیق کردید و به یک قرارداد رسیده‌ایم. در این زمینه باید سه معاونت اقتصادی، اکتشافی و معدنی یک جلسه‌ای بگذارند و با توجه به تجربیاتی که بدست آمده، یک بار راجع به آن بحث بکنند. چون ذهنیت آقای انصاری این است که ما قرارداد خارجی نیستیم. وزارت معادن و فلزات در مقابل خارجی هیچ تعهدی جز قانون معادن ندارد بقیه‌اش تکالیفی است که وزارت معادن و فلزات اعمال می‌کند، وزارت معادن و فلزات، در معاونت اکتشافی، با توجه به قانون حق دارد که اگر کسی بر خلاف ضوابط

اکتشافی کاری انجام داد، پروانه اش را لغو بکند. خارجی را هم می گوید لغو می کنم. وقتی که می گوید گواهی کشف با این شرایط صادر می کنم، آن شرایط را به خارجیها اعلام بکند و بگوید در صورتی پروانه اکتشافی را به گواهی کشف تبدیل می کنم که در این چهارچوبهایی که می گویم گزارش پایانی را بدهید. کارشناسان من حضور داشته باشند و کارهای تان را بررسی بکنند، در آن صورت گواهی کشف صادر می کنم. اینها را مکتوب بکند و به عنوان شرایط ضمن عقد به خارجی ها بدهید. اصلاً یک موضوع بالاتر اینکه، معاونت اکتشافی بگوید شما در چهارچوب قانون جلب سرمایه گذاری ایران می آید و سرمایه گذاری می کنید. ولی در همان قانون برای اینکه پروانه اکتشاف بگیرد، برای اینکه گواهی کشف بگیرد. باید این مسایل را رعایت بکنید. در بهره برداری از معدن هم همینطور، بالاخره بهره برداری آن مهمتر از اکتشاف است. حال در اکتشاف ممکن است برود سرمایه گذاری کند که به یک معدنی برسد، نهایتش این است که ما به او نمی دهیم بالاخره دولت ایران آنقدر قدرت دارد که یا قانون پیدا می کند و به او می گوئیم قانوناً نمی شود معدن را به شما داد، یا بطور غیر قانونی می گوئیم نمی دهیم قاعدتاً او هم می رود به قانون شکایت می کند، می گوئیم خیلی خوب سرمایه ات را ریسک کردی حالا سودش را بگیر و برو. می رود بسوی دادگاه و دادگاه هم حکم اینگونه می دهد، حالا یک مقدار بیشتر یعنی چیزی از دست ما بیرون نرفته است. معدن در کشور مامانده، اکتشاف شده، مشخص شده و حالا مثلاً دو میلیون خرج کرده و آمده از ماده میلیون گرفته است در مرحله استخراج مهمتر است، در واقع در آنجا (معاونت معدن) می آید ما را ضایع می کند، می رود جاهای خوب معدن را برداشت

می‌کند و جاهای بد آن را برداشت نمی‌کند و منابع ما را تلف می‌کند، در آنجا حتماً باید نظارت ما بیشتر باشد حتی باید کنترل ما بیشتر باشد. به هر حال این دو ذهنیت را باید نزدیک بکنند که آیا ما بعنوان وزارت معادن و فلزات وقتی می‌خواهیم با خارجی کار بکنیم، یک قراردادی امضاء بکنیم یا امضاء نکنیم؟ اگر به این جمع‌بندی رسیدیم که قراردادی را امضاء بکنیم، باید قراردادی باشد که بخش اول آن اکتشاف، بخش دوم استخراج، بخش سوم صنایع معدنی و بخش چهارم مسایل حقوقی است. باید یک قراردادی به این شکل تنظیم شود، که بخشی از آن بر اساس تخصص معاونت مربوطه و هماهنگی معاونت امور بین الملل در بخش حقوقی ما تنظیم گردد که کمترین مشکل را نداشته باشد. راه دوم آن است که بگوئیم از نظر ما خارجی به عنوان یک ارباب رجوع است که به ما مراجعه می‌کند. اگر نگران سرمایه اش است، برود وزارت اقتصاد و بگوید که برسر سرمایه ام چه خواهد آمد. آن مسأله به ما مربوط نیست، وزارت اقتصاد و دارایی دولت مسئول آن بخش است، برود به آنها بگوید و آنها بگویند که اگر برای سرمایه ات مشکلی پیش آمد، ما ضمانت می‌کنیم ما حقوق قانونی خودمان را اعمال می‌کنیم و آن وزارت هم حقوق قانونی خودش را اعمال بکند. این هم یک راه است که بنظر می‌آید برای وزارت معادن و فلزات راحت تر است که در قرارداد برای خودمان تعهد درست نکنیم. ولی وقتی طرف می‌خواهد پروانه اکتشاف بگیرد در سیاست های مان به عنوان شرط ضمن عقد به او بگوئیم که این ۱۰ مورد را باید درایران رعایت بکنید.

واقعا" مصلحت کشور کدام یک از اینها است. آیا مصلحت این است که قرارداد امضاء بکنیم یا مصلحت این است که وزارت معادن و فلزات هیچ وارد میدان

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

نشود. هر کدام به مصلحت کشور بود، آن را زودتر مشخص بکنیم و نتیجه به شورای معاونین برود. در شورای معاونین هم بحث بشود، چون بالاخره از بحث شورای اکتشاف فراتر است.

بعید است که در این جلسه به جمع‌بندی برسیم. راجع به شرکتهایی مثل زرکن، BHP، یونیون ایتوک و یا شرکتهای دیگر که می‌آیند، آنها که فرار است جدیدا" بیابند در یک جلسه توسط یکی از دوستان یا خود آقای انصاری مطلب نهایی شود. این را بالاخره نهایی بکنیم که قرارداد می‌خواهیم یا نه؟ هر چه در آن جلسه بحث شد، در هفته بعد به جلسه شورای معاونین بیاید و تماشای بکنیم. راجع به شرکتهایی که آمدند، شما اصل را بر این بگذارید که اینها شرکتهای خصوصی متقاضی هستند. ببینیم چه امتیازاتی به آنها دادیم، واقعا" از اطلاعات آنها استفاده بکنیم. مثلاً" به نظر من باید فولاد با شرکت مس مشارکت بکند و کار اکتشافات با شرکت مس بطور مشترک انجام بشود. در مورد سازمان زمین شناسی، شما اصلاً" خودتان را قاطی مشارکت با خارجی نکنید. بخش خصوصی باید توسط قانون نظارت شود و شما حرفتان آنجا حجت شود. اگر شما بگویید این گزارش را قبول ندارم، واقعا" از طرف کشور بگوئید که قبول ندارم، نظر کشور می‌شود نظر شما. ولی وقتی شریک هستید دیگر نمی‌توانید بگویید قبول ندارم. به نظرم سازمان زمین شناسی باید تلاش کند تا متناسب با موضوعات عمل کند.

آقای مهندس باباخانی

بحثی را که می‌خواستیم مطرح بکنم، دستور العمل عملیات اکتشافی در مراحل

مختلف اکتشاف است. پیرو جلسات اولیه شورای اکتشاف، تصویب شد که برای عملیات اکتشافی در کشور، یک استاندارد تهیه شود. به همین منظور در کمیته تخصصی اکتشاف، یک گروه کاری تشکیل شد که این استاندارد را تهیه کند.

واقعیت این است که بهر صورت اکتشاف هم مثل سایر کارهای اجرائی، از قبیل راه، ساختمان سازی، و ... احتیاج به یک معیار استاندارد دارد. در مورد اکتشاف در کشور، خیلی پراکنده کاری می شود و اصول اولیه رعایت نمی شود. مثلاً شاهد بودم که یک مرتبه یک نقشه زمین شناسی در مقیاس هفت هزارم تهیه شد که قابل توجه نبود، یا در مقیاس چهل هزارم، یا مثلاً یک کار اکتشافی در مرحله پی جویی با مقیاس پنج هزارم شروع می شود. در صورتی که می باید برای انجام این کارها، یک استاندارد وجود داشته باشد. در اکتشاف به خاطر تنوعی که مواد معدنی دارند و بخاطر اینکه ژنز و خاستگاه آنها مختلف است، اگر بخواهیم برای آنها استاندارد تهیه کنیم، برای مواد معدنی مختلف فرق می کند. یک سری از مواد منشاء رسوبی دارند، یک سری منشاء آذرین، یک سری منشاء دگرگونی و یک سری هم منشاء هوازده دارند. یا مثلاً عناصر مختلفی چون طلا، مس، آرسنیک و ... داریم که اینها هم یک سری عناصر خاص دیگری را با خودشان همراه دارند. بنابراین اگر می خواستیم یک استاندارد را برای همه اینها تهیه کنیم، عملاً ممکن نبود که اینها در دنیا هم چنین کاری نکرده اند به این نتیجه رسیدیم که بهتر است عملیات اکتشافی را در کشور، یکسان بکنیم تا بتوانیم با کمترین هزینه و کمترین زمان، بهترین نتیجه را بگیریم. یک دستور العمل را در چهارچوب انجام عملیات اکتشافی تهیه کردیم

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

(Feasible study) انجام ندهد باشد و ذخیره قابل بهره برداری از کانسار دقیقاً مشخص شده باشد. در عمیبت اکتشافی، ما معمولاً "ذخیره دل کو" را ذخیره قطعی می‌گفتیم در حالیکه بن ذخیره قطعی نیست. ذخیره قطعی، ذخیره ای است که قابل بهره برداری و اقتصادی باشد. آن بخش از کانسار که مطالعات مذکور در آن انجام نشده باشد، ذخیره باقیمانده اطلاق می‌شود. سپس آمدند مواد معدنی را کدگذاری کردند و بر مبنای اطلاعاتی که بر اساس مطالعات زمین شناسی و بررسیهای امکان پذیری و اقتصادی بدست آمده، تقسیم بندی نمودند.

به هر صورت دستور العملی که تهیه شده یک دستور العمل خیلی خلاصه و اولیه است. ولی می‌تواند یک پیش درآمدی باشد برای کارهای اکتشافی که تقریباً "هماهنگ بشوند. گرچه باز مشکل است مثلاً اینکه یک کانسار مس، از نوع پورفیری، رگه ای و یارسی باشد، عملیات اکتشافی با هم فرق خواهد کرد و نحوه نمونه گیری و حفاری متفاوت خواهد بود. در آن صورت یک ردیف کاری مشخص می‌شود که بهر حال می‌توان از این دستور العمل استفاده کرد و نتیجه بهتر و کم هزینه تری را گرفت.

آقای وزیر: در واقع شما این دستور العمل تان را برای کنترل فعالیت های بخش خصوصی اعمال می‌کنید.

آقای مهندس باباخانی: خیر آقای مهندس. ما می‌خواهیم که عملیات اکتشافی هم در بخش خصوصی و هم در بخش دولتی یک نظم خاصی را به خودش

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات: _____

بگیرد.

آقای مهندس اسماعیلی: بعد از اینکه این دستور العمل را دادیم، دفتر فنی سازمان برنامه و بودجه آمد و گفت که این اصلاً جزء اختیارات ما است چرا که بودجه را ما می دهیم اینکه طرح اکتشافی چقدر نمونه می خواهد و چه نقشه ای می خواهد. آقای مهندس بخشایی هم توضیح خواهند داد. متعاقب آن قرار شد که جلسه ای باشد و این دستور العمل تحت عنوان دستور العمل یا معیارهای عملیات اکتشافی در مجموعه وزارت معادن و فلزات و سازمان برنامه و بودجه تهیه شود. بعضی از آقایان تلفنی با من صحبت کردند که آن معیارهای اکتشافی برای بعضی جاها و همه مواد معدنی خیلی قابل انطباق نیست و بهر تقدیر عملیات اکتشافی باید در هر جا با توجه به زمین و ماده معدنی صورت گیرد و بر مبنای همین دستور العمل الان استانها دارند انجام می دهند.

آقای مهندس باباخانی: خدمت شما عرض کنم که چون اکتشافات موضوعی را برای استانها در نظر گرفته بودیم پیش بینی کردیم که در مقیاس بیست هزارم و یکهزارم کار کنند بیشتر در حد پی جویی و تفصیلی بود و مراحل نیمه تفصیلی و عمومی اکتشاف را حذف کرده ایم. شرح خدمات آن تهیه شد و خدمت شما فرستادیم. آن شرح خدمات تقریباً شبیه به این دستور العمل است و هیچ فرقی ندارند برای بخش خصوصی هم به جهت اینکه با هزینه کم به نتیجه مطلوب برسد مرحله اکتشافات عمومی را حذف کرده ایم. گفتیم یک مرحله پی جویی در مقیاس بیست هزارم کار کند و یا تفصیلی در مقیاس یکهزارم کار کند.

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

آقای دکتر راستاد: نکته ای که آقای مهندس بخشایشی اشاره می کنند برای همین است که در واقع اگر بخواهیم ملاحظه کنیم روی آنچه که تهیه شده، اسم استاندارد نگذاشتیم، بلکه یک دستور العمل عملیات اکتشافی است. حال می توان در عنوان این گزارش یک راهنما هم به آن اضافه کرد، یعنی بشود دستورالعمل راهنمای عملیات اکتشافی. آن ۲۵ درصد اشکال هم که می گویند درست می گویند ولی از آن طرف برای ۷۵٪ بقیه مشکل بیشتر است.

آقای مهندس باباخانی:

آقای مهندس ما توضیح دادیم که کسی ملزم نیست که بخواهد همه این دستور العمل را رعایت بکند. بر اساس نوع ماده معدنی بر اساس منطقه و کارهایی که می خواهد انجام بدهد می تواند تغییراتی را هم بدهد. این دستورالعمل در واقع یک راهنما برای انجام عملیات مراحل مختلف اکتشاف است.

آقای وزیر:

خیلی متشکرم به هر حال ظاهراً در اصل مسأله که این کار باید انجام بگیرد، کسی تردید ندارد. ممکن است در شروع کار برای بخشی از واحدها، محدودیت ها و مشکلاتی را هم ایجاد بکند. برای این امر باید یک راه حل پیدا بکنیم. باید فرض را بر این گذاشت که اگر در مواردی احیاناً مشکل ایجاد شد، آنها را در حیطه اختیار خودتان یا ادارات کل بگذاریم که بتوانند از جاهایی صرف نظر بکنند تا اینکه انشاء... این دستورالعمل جا بیافتد. فکر میکنم کلیات کار پذیرفته شده است. برای اینکه به استانها ابلاغ بشود باید قبلاً یک رفت و

تاریخ: / /

شماره:

پست:

ارجاعات:

برگشتی بین شما و استانها داشته باشیم. این دستورالعمل را آقای کره ای بصورت یک پیشنهاد اولیه به استانها بفرستند و در فروردین ماه استانها را به سازمان زمین شناسی دعوت بکنند و صبح تا ظهر یک جلسه ای بگذارند و ببینند ابهامات و سئوالات آنها چیست. ابهاماتی که ممکن است آنها به جهت اجرایی در عمل با آنها مواجه باشند. اگر احساس کردید که نیاز به اصلاحاتی است، اصلاح بکنید. اگر با توضیح مشکل آنها بر طرف می شود، توضیح بدهید بعد از آن جلسه دیگر آقای کره ای می داند که اگر قرار است از سوی ما ابلاغ بشود و گرنه خودشان ابلاغ بکنند. بعنوان دستور العمل اکتشافی که فعلاً مورد عمل وزارت معادن و فلزات قرار گرفته است. آقای اسلامی هم خدمت دوستان برنامه و بودجه جلسه ای می گذارند و آقای کره ای هم باشند ببینند برای اینکه با برنامه و بودجه هم توافقی بکنند و برنامه و بودجه هم در چهارچوب همین اصلاحاتی که هست قبول بکنیم که در واقع یک دستورالعمل جامعی باشد.

آقای دکتر راستاد: در این دو سال گذشته، سازمان زمین شناسی بر روی موادی کار کرده و به نتایجی رسیده که فقط می توانم اشاره کنم و به جهت ضیق وقت قابل توضیح نیست. انشاء... جلسات دیگری خدمت شما خواهیم داشت تا عملکرد قضیه روشن شود. در این دو سال یکی روی ماده معدنی تنگستن کار شده است که به جهت نتایج اولیه که بدست آمده خوب است که در اینجا اشاره کنم. کار بنحو جدی دنبال شد و برای ما دونگته جدید در اکتشاف تنگستن روشن شد یکی اینکه این تنگستن برخلاف اطلاعات قبلی که حاکی از رگه ای بودن کانسار بود، ۱/۵ تا ۲ کیلومتر گسترش دارد. البته در ضخامت های

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

محدودی هست. علاوه بر آن همراه تنگستن، قلع وجود دارد که بدین ترتیب دومین جایی است در کشور که در آن قلع گزارش شده است. یکی در منطقه بیرجند و دومی در نظام آباد اراک. انشاء... بر روی آن کارهای جدی تری برای سال آینده پیش بینی شده که قاعدتا" سازمان برنامه و بودجه هم در این قضیه ما را مساعدت خواهد کرد تا بحث ادامه اکتشاف تنگستن در مراحل نیمه تفصیلی یا تفصیلی دنبال گردد. ماده معدنی بعدی که کار شده آنتیموان است در کوه سرخ کاشمر که همراه آن طلا هست و به مرحله فرآوری رسیده و الان کار فرآوری با همکاری سازمان و دانشگاه در حال پیگیری است باید ببینم برای آن چه جوابی خواهیم گرفت. در سال آینده بحث اکتشافات تفصیلی حفاری و سایر مطالعات را داریم. عرض کردم این کانساز از نوعی است که حجم زیاد و عیار کم دارد و بسیار قابل توجه است. مورد سومی که عرض می کنم بحث مس است که انواع مختلفی دارد. نوع رگه ای را معتقدیم که باید بخش خصوصی کار بکند، به علت اینکه آنها فعال نیستند و مشکل دیگری دارند. در واقع محصول آنها را کسی نمی خرد. اگر خریدار و مشتری باشد کلیه مس های رگه ای در زنجان، سیستان و بلوچستان و... می توانند فعال بشوند. بهر حال فکر می کنیم آن قسمت را باید بخش خصوصی کار بکند. مس پورفیری را هم شرکت های مختلف از جمله شرکت مس خودش دنبال این قضیه است. سازمان زمین شناسی به کمک شرکت توسعه علوم زمین بیشتر روی تیپ اسکاران و مس ماسیوسولفاید کار می کند. الان در دو جا از تیپ ماسیوسولفاید داریم. یکی شیخ عالی و دیگری رمشک که هر دو در مسیر منطقه قاجاق و اشرار قرار دارد. در مس شیخ عالی به مسایلی رسیدیم که آقای مهندس نبیان توضیح بیشتری

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

خواهند داد. فقط عرض کنم که مس تیب ماسیو سولفاید در عمان و در ترکیه وجود دارد و ما هم امیدواریم که انشاء... به نتایج بهتری برسیم. ماده معدنی بعدی تیتان است که در ارومیه آقای مهندس باباخانی روی آن کار می کنند که با فسفات به اسم فسفات آذرین همراه است و توضیح خواهند داد. مطالعات امسال منجر به این شد که در حفاری بخش سولفید را گرفتند که در سطح زمین مشهود نبود. اعدادی که از این عملیات گرفتیم می تواند به ما امیدواری بدهد که قضیه را دنبال کنیم. در حفاریها تا ۵/۰ درصد نیکل را گرفتیم. کانیهای نیکل دار مثل پنتلانیدیت را دیدیم. امیدوارم بشود برای آن پاسخ بهتری پیدا کرد. ماده معدنی بعدی پتاس سنگی است که آقای مهندس نبیان آن را جمع و جور کردند و در سه جا متمرکز نمودند. قراردادهای حفاری را داشتند که متأسفانه هنوز به عمل نرسیده است. این حفاریها تکلیف ما را برای سال بعد روشن می کند که مشخصاً بیابیم برای کار بعدی تمرکز پیدا کنیم. مورد بعدی بحث طلا است که خیلی فشرده عرض می کنم. در حال حاضر در ۱۱ مورد، در حوزه اکتشاف، روی طلا در کشور کار می شود که خیلی سریع فقط اسامی آنها را عرض می کنم.

۱- ارغش را با چینی ها داریم کار می کنیم همین الان کار نمونه گیری را چینی ها تمام کردند. دو کارشناس دارند روی طراحی حفاری و تونل کار می کنند.

۲- طلا طریقه بحث فرآوری دارد و سازمان با همکاری دانشگاه دارد روی آن کار می کند.

۳- خونی و کالکافی در اصفهان

۴- طلا در لیستونیت های نهبندان

۵- طلا در منطقه طارم ارسباران

تاریخ: / /

شماره:

پوست:

ارجاعات:

۶- طلای معلمان در سمنان که با سرب و روی و مس همراه است. ذخیره کم و عیار بالا دارد.

۷- کلاته چوبک

این ها مواردی است که سازمان زمین شناسی با شرکت توسعه علوم زمین بطور مشترک دارند انجام می دهند. ولی استانها هم چند مورد را تحت عنوان طرح طلاکار می کنند. در لنگرود گیلان، تاریک دره تربت جام خراسان، پلی مثال مشکین شهر، در دو سال گذشته مشاور کار کرده و در گزارش نهایی که ارائه کردند امسال جواب مثبتی را برای ادامه مرحله بعدی نداشتیم یک مورد طلاهم در جنوب شهر اهر همراه با مجموعه ولکانیکی توسط مشاور کار می شود. ماده معدنی بر در قره گل زنجان هست که در آنجا بحث حفاری را داریم و اخیراً شرکت BHP هم ابراز علاقه کرده است که بازدیدی از آن داشته باشد.

عناصر گروه پلاتین هم در مجموعه کارهای در دست انجام است و روی آن زیاد امیدواری نداریم که به ذخایر اقتصادی قابل بهره برداری برسیم. مورد دیگر خاکهای نادر در گنبدهای نمکی است که مطالعات اولیه آن را حال انجام است. این موادی که خیلی سریع عرض کردم از جمله موادی هستند که عموماً جزء مواد معدنی وارداتی کشور است. نکته دوم اینکه برای انجام این کارها در مشاورین توان کارشناسی و آزمایشگاهی انجام این کارها را سراغ نداریم. نکته بعدی این است که بالاخره باید تکلیف منابع و ثروتهای خدادادی معلوم شود اینکه مملکت چه موادی دارد و چه ندارد بنابراین فکر می کنیم دولت موظف است تا موقعی که بخش خصوصی یا انگیزه مالی و یا توان کارشناسی ندارد. بهر حال به نحوی اکتشاف کند که در این بخش از ذخیره های موجود مملکت بهره

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

برداری صورت گیرد.

در مورد فعالیت های اکتشافی ادارات کل هم، مواد معدنی را فقط نام می برم تا
اعضاء محترم شورا در جریان بوده باشند.

۱- میکا در خراسان و همدان و استان مرکزی

۲- آنتیموان در حیدرآباد.

۳- سلسنتین در استانهای مختلف

۴- آهن در جزایر جنوب به جهت امکان صادرات آن

۵- سنگهای تزئینی در سیستان و بلوچستان و احتمالاً "بشاگرد".

۶- مس در عباس آباد و بحرآسمان

۷- سولفات سدیم در سمنان

۸- کانیهای صنعتی در کرمانشاه

۹- بیتومن در ایلام و کرمانشاه

موادی که ادارات کل با مشاورین دارند کار می کنند موادی قابل حصول است و
می تواند در بازار عرضه بشود و مشاور هم می تواند روی این مواد کار کند.
بنابراین فکر کردیم کار روی این نوع مواد را به استانها و مشاورین بدهیم که با این
مجموعه دارند کار می کنند.

آقای مهندس نبیان: در رابطه با معدن مس شیخ عالی ابتدا مقدمه ای را عرض
کنم در دنیا معادن مس را به سه رده تقسیم می کنند معادن بزرگ، معادن
متوسط، معادن کوچک

معادن بزرگ در حیطه کاری همان شرکتهای بزرگ واقع می شوند که این معادن

(۱۷۳)

عیار پائین و تناژ بالا دارند. برای معادن کوچک مستقر کردن سیستم کنسانتره صرف نمی‌کند. ولی معادن متوسط معادنی هستند که در حیطه کاری شرکت‌های متوسط خارجی است و حاضرند روی آنها سرمایه‌گذاری کنند و صرف می‌کند که در کنار آنها کارخانه کنسانتره احداث کنند.

یک حسن دیگر که این تیپ‌ها (ماسیو سولفاید) دارند آن است که گانگ (باطله) آنها تنوع ندارد. معمولاً یک یا دو کانی بعنوان گانگ دارند در این تیپ در شیخ عالی کار کردیم و یک معدن متوسطی را کشف نمودیم که قابل سرمایه‌گذاری است. این معدن از نظر رخساره، خاستگاه خاصی دارد و در ارتباط با بازالتهای بالشی زیر دریایی است. در ایران از این تیپ رخساره، زیاد داریم. مخصوصاً آنجا که مورد نظر جنابعالی است در سیستان و بلوچستان این تیپ رخساره گسترش زیادی دارد. در محدوده شیخ عالی و دولت آباد بعنوان یک الگو داریم کار می‌کنیم. انجام مطالعات ژئوفیزیک در این محدوده برای ما تجربه‌ای شد که بتوانیم در نقاط دیگر هم تعمیم بدهیم. کارهای حفاری در حال اجرا است و پیش بینی می‌کنیم که آنجا یک معدنی باشد با حدود ۵۰۰ هزار تن و عیار متوسط ۳-۴ درصد مس. معادن ماسیو سولفاید در دنیا، معمولاً ۵-۳ درصد عیار دارند. ولی در گمانه‌ها عیارهای بین ۸ تا ۹ درصد مس را گرفتیم که ۷۰ گرم در تن نقره هم دارد. خیلی امیدواریم که کمک بشود تا بتوانیم این عملیات را در سال آینده در رخساره‌های مشابه و متعدد دیگر به نحوی گسترده تر، تعمیم بدهیم و انشاء... به نتیجه برسیم.

آقای مهندس باباخانی: بر اساس اطلاعاتی که از کل زمین شناسی داشتیم دو

تاریخ: / /

شماره:

پیوست:

ارجاعات:

منطقه برای فسفات آذرین مناسب بود. این توضیح را هم عرض کنم که در زمینه فسفات رسوبی هزینه زیادی کرده ایم. چندین سال کار کرده ایم و هزینه زیادی شد و نتیجه نگرفتیم ولی اولین مرحله از مطالعه فسفات آذرین که بنده و آقایان صمیمی و عابدیان کار کرده ایم، بحمددا... کارخانه اش هم دارد راه اندازی می شود.

بر این اساس طی طرحی پیشنهاد کردیم که روی فسفاتهای آذرین کار کنیم. چون ذخایر زیاد و عیار متوسطی دارند و فرآوری آن راحت تر است در دنیا در بسیاری جاها، دارند روی فسفات آذرین با عیار ۳ درصد کار می کنند. بهرحال فاکتورهایی چون تناژ بالا، عیار متوسط، استخراج روباز و فرآوری آسانتر، ما را به این کار تشویق کرد و در پی آن دو منطقه را انتخاب کردیم؛ یکی بافق و دیگری منطقه غرب کشور (شمال کردستان و کل آذربایجان غربی)

در منطقه اسفوردی (بافق) حداکثر با یک ماه کار اولیه به یک ذخیره نسبتاً خوبی رسیدیم. حدود ۳۰ یا ۴۰ کیلومتری شرق معدن اسفوردی اگر از معدن اسفوردی بزرگتر نباشد، کوچکتر نیست. عیار خیلی خوب بین ۲۲-۱۵ درصد دارد.

در محدوده آذربایجان غربی به پتانسیل خوب و گسترده ای رسیدیم. منطقه وسیعی را پی جویی کردیم و از تمام توده های نفوذی و آذرین نمونه گیری شد و بر روی نقشه مشخص گردید. منطقه ای که در شمال کردستان و شرق تبریز واقع است.

آقای وزیر: من از زحمت همه دوستان تشکر می کنم.

ماده ۱- تعریف: شورای عالی اکتشاف، شورایی مشورتی است که به منظور سیاست گذاری کلان اکتشافی، هماهنگی و نظارت بر مطالعات و عملیات اکتشافی و ارائه دیگر نظرات مشورتی در زمینه بهره گیری بهینه از ذخایر معدنی کشور، زیر نظر مقام محترم وزارت معادن و فلزات، تشکیل می شود.

ماده ۲- اهداف و وظایف:

- ۱-۲- ارائه خط مشی کلی اکتشافی در کشور و اعلام آن به دستگاههای ذیربط، با توجه به اولویت ها و نیازهای دراز مدت و مقطعی و با عنایت به سیاستهای کلان اقتصادی دولت.
- ۲-۲- تعیین و تدوین اولویت های اکتشافی مواد معدنی با عنایت به رهنمودهای کلی دولت.
- ۳-۲- ایجاد هماهنگی در برنامه های زمین شناسی و اکتشافات معدنی کلیه سازمانها شرکتهای تابعه و تحت پوشش وزارت معادن و فلزات از طریق:
 - الف - تمرکز سیاست گذاری در امر اکتشافات معدنی.
 - ب - پرهیز و جلوگیری از دوباره کاری در فعالیت های اکتشافی.
 - ج - بهینه سازی استفاده از سرمایه گذاریهای اکتشافی با هدف شناسایی ذخایر جدید.
 - د - بهره گیری صحیح و بهنگام از کلیه اطلاعات موجود و فعالیت های اکتشافی انجام شده.
- ۴-۲- بررسی، اظهار نظر و تصویب طرحهای اکتشافی پیشنهادی سازمانها و شرکتهای تابعه وزارت معادن و فلزات.
- ۵-۲- بررسی و تصویب طرحهای اکتشافی استانی به منظور، هماهنگ نمودن برنامه های اکتشافی در سطح کشور.
- ۶-۲- تعیین و ترسیم استراتژی اکتشاف برای بخش های خصوصی و تعاونی که در چهارچوب قانون معادن فعالیت می کنند.
- ۷-۲- تنظیم سیاست کلی نحوه کنترل و نظارت بر مراحل مختلف اجرای طرحهای اکتشافی.
- ۸-۲- تدوین و تصویب استانداردهای مربوط به مراحل مختلف عملیات اکتشافی.
- ۹-۲- بررسی، اظهار نظر و تصویب تفاهم نامه ها و قراردادهای اکتشافی بین وزارت معادن و فلزات و شرکتهای و مؤسسات خارجی و داخلی.
- ۱۰-۲- ارائه مشورت در سایر زمینه های مربوط به امور اکتشافات معدنی که از طریق ریاست شورا، مطرح خواهد شد.

ماده ۳- ترکیب اعضاء شورای عالی اکتشاف:

تعداد اعضای این شورا ۱۵ نفر و ترکیب آن بشرح زیر است:

- مقام محترم وزارت معادن و فلزات.
- معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور.

- معاون معدنی و بهره برداری وزارت معادن و فلزات .
- معاون برنامه ریزی، توسعه و نوسازی وزارت معادن و فلزات .
- معاون وزیر و مدیرعامل شرکت ملی فولاد .
- دو نفر از مشاوران اکتشافی مقام محترم وزارت معادن و فلزات .
- قائم مقام معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
- مدیر کل امور صنایع و معادن سازمان برنامه و بودجه .
- معاون اکتشافی (مدیر امور اکتشافی) سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور .
- چهار نفر از کارشناسان برجسته و خبیره در امور اکتشاف و زمین شناسی، به پیشنهاد معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور و تصویب مقام محترم وزارت معادن و فلزات .
- یک نفر از اساتید صاحب نظر در امر اکتشاف، از دانشگاهها، به پیشنهاد معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور و تصویب مقام محترم وزارت معادن و فلزات .
- * در صورتیکه هر یک از معاونین مقام محترم وزارت بنا به دلایلی نتوانند در برخی از جلسات شورا حضور یابند نماینده آنها حق حضور خواهد داشت .

ماده ۴- ارکان شورای عالی اکتشاف: شورا داری یک «کمیته تخصصی اکتشاف»، گروههای کارشناسی و «دبیرخانه» است.

ماده ۵- کمیته تخصصی اکتشاف: کمیته تخصصی اکتشاف، کمیته ای است تخصصی که در راستای اهداف و وظایف شورا، بررسی های فنی و کارشناسی لازم را در زمینه های زمین شناسی، اکتشاف دخایر معدنی، ارزیابی طرحهای اکتشافی، قراردادهای اکتشافی، تدوین استانداردها، تعرفه های اکتشافی و سایر امور ارجاعی از طرف شورا را انجام می دهد.

ماده ۶- تعداد اعضای کمیته تخصصی اکتشاف ۹ نفر و ترکیب آن از کارشناسان و متخصصان خبیره و صاحب نظر در امور اکتشافی و زمین شناسی است که توسط معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور تعیین خواهد شد. در هر حال سه نفر از این اعضاء، از کارشناسان صاحب نظر شورای عالی اکتشاف خواهند بود. ضمناً حسب مورد و برای هماهنگی بیشتر نمایندگان معاون معدنی و بهره برداری، معاون برنامه ریزی و توسعه و نوسازی و سازمان برنامه و بودجه نیز در جلسات حضور خواهند داشت .

ماده ۷- گروههای کارشناسی: جهت بررسی طرحهای اکتشافی و سایر امور ارجاعی، تعدادی گروه کارشناسی بر حسب موضوع و نوع ماده معدنی، تشکیل خواهد شد که زیر نظر کمیته تخصصی اکتشاف فعالیت خواهند کرد. بررسی علمی و فنی طرحها، ارزیابی گزارشهای مرحله ای و نهایی مربوط به اجرای طرحها، بازدید از مراحل اجرایی عملیات اکتشافی و نظارت بر اجرای طرحها و تهیه گزارش نظارتی، از جمله وظایف گروههای کارشناسی است. این گروهها نتایج بررسیها و جمع بندی نظرات را جهت تصمیم گیری و تصویب به کمیته تخصصی اکتشاف، گزارش خواهند کرد.

آئین نامه داخلی شورای عالی اکتشاف

ماده ۱- بمنظور سیاست گذاری کلان اکتشافی در کشور، تعیین و ترسیم اولویت ها و تدوین سیاستی واحد و هماهنگ در اجرای طرحها و عملیات اکتشافی، و بررسی و تصویب تفاهم نامه و قراردادهای داخلی و خارجی در زمینه اکتشافات معدنی شورایی بنام «شورای عالی اکتشاف» متشکل از صاحب نظران و مدیران امر اکتشاف تشکیل میشود که در این آئین نامه به اختصار «شورا» نامیده میشود.

ماده ۲- رئیس شورا مقام محترم وزارت معادن و فلزات خواهد بود.

*تبصره - چنانچه مقام محترم وزارت به هر دلیلی نتواند در جلسات حضور یابد در غیاب ایشان ریاست شورا بعهد: معاون وزیر و رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور خواهد بود و کلیه وظایف ریاست شورا را انجام خواهد داد.

ماده ۳- احکام اعضای شورا از طرف وزیر معادن و فلزات و رئیس شورا صادر میشود.

ماده ۴- جلسات شورا هر دو ماه یکبار تشکیل و با حضور دو سوم کل اعضاء رسمیت خواهد یافت. جلسات فوق العاده به تناسب حجم کار تشکیل می گردد.

ماده ۵- نظر به مشورتی بودن شورا، تصمیمات شورا با موافقت رئیس شورا قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۶- صورت جلسات شورا در هر مورد با ذکر نظر اعضای حاضر در جلسه تنظیم و به امضاء آنها خواهد رسید و مراتب در دفتر مخصوص ثبت و ضبط خواهد شد. تصمیمات و مصوبات شورا توسط دبیر شورا به اطلاع اعضای غایب خواهد رسید.

ماده ۷- در صورتیکه هر یک از اعضای شورا، بدون عذر موجه، سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب، غیبت غیر موجه داشته باشد، وزیر معادن و فلزات نسبت به تعیین جانشین عضو مذکور اقدام خواهند کرد.

ماده ۸- شورا می تواند از هر شخص حقیقی یا حقوقی، بعنوان مطلع یا ذینفع، بدون حق رای، برای حضور در جلسه دعوت بعمل آورد.

ماده ۹- جلسات کمیته تخصصی اکتشاف هر دو هفته یکبار تشکیل میگردد. چنانچه حجم کار کمیته زیاد باشد، جلسات فوق العاده هر هفته یکبار تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۰- مصوبات کمیته تخصصی اکتشاف، بجز در اموری که به سیاست گذاری کلان اکتشافی مربوط میشود و یا توسط شورا مشخص میگردد، بعنوان نظر شورا تلفی خواهد شد.

ماده ۱۱- کلیه برنامه‌ها و طرحهای اکتشافی واصله بعنوان شورا، به ترتیب تاریخ وصول در دفتری ثبت میگردد و برآن اساس در جلسات کمیته تخصصی و یا برحسب مورد در جلسات شورا مطرح خواهند شد.

ماده ۱۲- طرح برنامه‌ها و پروژه‌های اضطراری و غیر مترقبه در شورا، بصورت خارج از نوبت، طی درخواست کتبی مسئول ذربط و تأیید و موافقت رئیس شورا، میسر خواهد بود.

ماده ۱۳- نوبت طرح هر پروژه در کمیته تخصصی حداکثر ۱۵ روز و مدت رسیدگی به هر پروژه پس از طرح در کمیته تخصصی، حداکثر یک ماه است.

ماده ۱۴- هزینه‌های شورا، هر ساله از سوی دبیر شورا به وزیر معادن و فلزات پیشنهاد می‌گردد تا پس از تصویب از محل بودجه و اعتبارات وزارت معادن و فلزات و با رعایت مقررات مربوطه پرداخت گردد. ۳۱/۰